

HECTOR ȘI TÂRFA

Gabriel Bădică

TEXT

asalt

archives équivalences

2003

ORIGINAL EDITION:

GABRIEL BĂDICĂ **Hector și târfa**

CODECS, Bucharest 1997 [ISBN 973-96596-7-5]

PRESENT EDITION: ADRIAN REZUȘ (ed.)

© 1997–2003 GABRIEL BĂDICĂ (Tulcea, Romania) [TEXT]

© 2003 **ASALT** (Constanța, Romania) [EDITION]

© 2003 **ÉQUIVALENCES** [PDF \LaTeX – HYPERSCREEN]

This electronic edition is a *non-profit* publication

produced by PDF \TeX 14.H &

created by \LaTeX 2 ϵ with HYPERREF & HYPERSCREEN

PDF \TeX 14.H © 2001 HÀN THÉ THÀNH

\LaTeX 2 ϵ © 1993–2001 THE \LaTeX 3 PROJECT TEAM *et al.*

HYPERREF © 1995–2001 SEBASTIAN RAHTZ

HYPERSCREEN © 2001-2002 ADRIAN REZUȘ [based on PDFSCREEN]

PDFSCREEN © 1999–2001 C. V. RADHAKRISHNAN

TYPESET BY ROMANIAN \TeX © 1994–2001 ADRIAN REZUȘ

PRINTED IN THE NETHERLANDS – APRIL 26, 2003

Gabriel Bădică

Hector și târfa

Editura CODECS
București 1997

DEDICAȚIE

Scriu aceste ultime (pentru tine, prietene, prime) rânduri într-o profundă stare febrilă. Nu este vorba despre faptul că, după doisprezece ani, *Hector și târfa*, cartea mea de povestiri, poate fi încredințată, în sfârșit, tiparului. Starea mea febrilă este absolut întâmplătoare, nu are nici o legătură cu acest eveniment, care ar trebui să fie evenimentul vieții mele, să justifice agitația, *răul* care nu-mi dă pace, să explice amețelile, delirul – chiar, în care mă scufund uneori. Starea mea febrilă este datorată gripei; iar gripa aparține gesticulației diurne, biologice, a bucureșteanului din tramvaiul douăzeci, care transmite, diseminează fără grijă, de jur-împrejur, *răul* despre care vorbeam. Din păcate, scriu aceste ultime (de fapt, prime) rânduri într-o profundă stare febrilă care nu ascunde nimic metafizic. Cu toate acestea, cred că e bine să îmi mărturisesc slăbiciunea și să îmi cer scuze pentru eventualele inadvertențe, confuzii, erori. Unele dintre ele s-ar putea să fie fundamentale... Pe unele dintre aceste erori se vor baza, poate, concluziile tale, apoi acțiunile menite să repare câte ceva. Se vor înfripa, desigur, planuri și idei noi... Înțelegi? Dar mai poate fi amânat momentul de față, pot eu să știu cum va evolua starea sănătății mele? Chiar dacă se va găsi cineva să mă acuze de egoism, de superficialitate, de cine știe ce alte vicii, trebuie să îmi asum riscul acestor ultime rânduri. La urma-urmei, nu este vorba decât despre o *dedicație*!...

Pe de altă parte, așa cum tu însuși mi-ai atras cândva atenția, a dedica o asemenea carte cuiva anume mi se pare a fi un gest încărcat de o deosebită responsabilitate. O

mică deviație, un mic dezechilibru și sutele, miile de persoane pe care le-am cunoscut de-a lungul vieții, dintre care cele mai multe mi-au influențat copleșitor existența (iar eu știu lucrul acesta foarte bine), în timp ce altele mi-au marcat în mod indefinibil personalitatea, eșecurile și victoriile, sau au modificat, fără știrea mea, mediul, plasma subtilă a acțiunilor mele, vor fi contrariate de alegerea mea nepotrivită, de ușurința cu care mi-aș putea lega opera de cineva ne semnificativ, cum ar fi o rudă, un critic, un amic care m-a împrumutat vreodată cu bani și de al cărui gest îmi amintesc azi cu plăcere. Voi încerca, deci (cumplită febră, cumplit *rău* mă încercă), în ciuda gripei, să fac puțină ordine în viața mea, să clasific, după un criteriu oarecare, personaje și evenimente, în tentativa de a dedica efortul meu literar cuiva anume, de a da un sens celor doisprezece ani de trudă, de a face un dar...

Desigur, este vorba despre un dar neașteptat, poate despre un dar complet inutil, nefolositor, cum ar fi colecția de tomahawk-uri lăsată prin testament de unchiul din America. Asta este o poveste cu adevărat interesantă și, din motive lesne de înțeles, lipsește din acest volum.

Într-o seară, după obișnuitele discuții din familie despre întâmplările zilei, despre serviciu (unchiul Virgil lucra la o cantină și referirile lui la personal, la bucătăresele harnice și îndemnatice, la controalele săptămânale ale direcțiunii erau întotdeauna urmărite cu foarte multă atenție de nepoți și de mătușa Camelia, a cărei curiozitate căpăta uneori accente stânjenitoare), unchiul se așează pe marginea patului și încep să-și lege șireturile la ghetă.

– Unde te pregătești să pleci la ora asta?, îl întreabă mătușa Camelia.

Adeseori, unchiul Virgil își petrecea orele serii la o bere, cu prietenii, dar mătușa îl întreba de fiecare dată unde se pregătește să plece. În seara despre care vă povestesc,

nu se știe de ce, el răspunse:

– Plec în America.

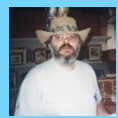
– Te rog să-mi răspunzi serios la întrebare, eu nu sunt una dintre angajatele cu care faci tu glume, spuse mătușa Camelia.

– Plec în America dar, dacă ți se pare de necrezut, uite, mă duc după țigări.

– Tu nu fumezi, replică mătușa Camelia, pentru că, la vremea aceea, nimeni nu fuma în familia noastră.

Cu totul altfel stau lucrurile astăzi, când mătușa Camelia aprinde țigare de la țigare, cercetând ore în șir fiecare piesă a colecției de tomahawk-uri lăsată moștenire de unchiul Virgil, încercând, probabil, să descifreze taina acestui om imprevizibil. Astăzi, în familia mea, afirmațiile stranii sunt analizate cu seriozitate, iar răspunsurile la întrebări trebuie să fie clare, precise, argumentate temeinic. Altfel, o panică ne-bună pune stăpânire pe membrii familiei, telefoanele zbârnâie nervos, fax-uri nesfârșite înnegresc hârtia sensibilă, anchete încrucișate se derulează ore în șir, energii necontrolabile se confruntă, pentru că toți, dar absolut toți cei atât de dragi mie, cred că neobișnuitul, nefirescul, poate chiar miraculosul salt li se pregătește în taină, că este posibil ca fenomene ilogice să le perturbe existențele în orice moment. Ei citesc de două ori ziarele, înainte de a le arunca la coș, și privesc de două ori buletinele televizate, pentru a fi siguri că nu le scapă nici un amănunt, nici o știre care ar putea avea relevanță. În familia mea, trebuie să fumezi ca să poți merge după țigări fără să stârnești o furtună distrugătoare!

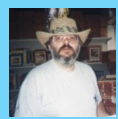
Cum aș putea, deci, să le dedic lor această carte, la care am lucrat în taină doisprezece ani? Vor căuta să se regăsească în fiecare personaj, vor pune bisturiul inteligenței lor scormonitoare pe fiecare frază, vor comenta dezaprobator echivocul concluziilor

mele (ah, dar nu este cazul să vorbesc prea mult despre asta)! Se vor lua la hartă și vor readuce în discuție cazuri și dispute uitate. Pentru toate acestea, singurul vinovat aș fi eu, cu secretul meu de doisprezece ani vechime (ca un whisky bun, totuși, prietene) și ireparabila *dedicație* pe care, din fericire, nu am de gând să o comit! *Familiei mele!*

Ți-am vorbit despre starea mea febrilă, despre *răul* care mă încearcă? În asemenea situații, un ușor delir însoțește comentariile mele, de obicei structurate și limpezi. De asemenea, frica... Din cauza febrei, desigur, din cauza tramvaiului douăzeci, care azi nu mai are o destinație precisă... Se cunosc destule cazuri în care gripa este însoțită de frică. Sau, poate, gripa declanșează hipersecreția acelei glande despre care mi-ai vorbit de mult, într-o noapte. Despre toate acestea, însă, mai târziu...

Poate că tramvaiul douăzeci mi-a reamintit de tine, prietene, de părul tău care, în întuneric, îmi părea alb și foarte rar. Chiar dacă ai fost tot timpul prezent în existența mea, niciodată umbra ta nu a devenit atât de concretă. Sunt ciudate asociațiile de idei pe care le fac scriitorii (printre care, de acum, în pofida gripei, în pofida *răului*, mă număr). Am părul alb și rar, așa cum îl aveai tu, în vagonul de clasa a doua a unui accelerat de noapte cu o destinație pe care am s-o păstrez sub tăcere (undeva, în provincie). Nu puteai dormi din cauza inflamației premature a acelei glande și m-ai întrebat dacă am amabilitatea să îți ascult plictisitoarea poveste. Cum să nu, ți-am răspuns, puțin îngrijorat. Vagonul era pustiu, era frig, ca astăzi, și linia fusese deviată, din cauza unor lucrări sau a unui accident. Eram, fără îndoială, în situația absurdă a cititorilor mei care vor închide cartea, refuzând să creadă că Hector este un câine, iar târfa... Tramvaiul douăzeci, îndepărtându-se, are mirosul acela, de care mă temusem, al călătoriilor care încep banal și care, stație după stație, se transformă într-o poveste

minunată, foarte tristă. Îmi amintește fără echivoc de tine, de anii care au trecut. Ultimele pagini sunt rupte și nu voi afla niciodată finalul, prietene... Mi-ai povestit, cu voce joasă, cum ai ajuns ceasornicar, cum ți-ai schimbat numele și înfățișarea, cât de greu ți-a fost să îți înfrângi orgoliul de campion. Mi-ai vorbit despre soția ta, care te-a părăsit din dragoste, nemaisuportând să vadă cum te chinui. Nu voi ști, însă, ce s-a întâmplat după ce ai coborât în gara al cărei nume nu îl voi reproduce și, ciudat, nu am citit ziarele, să văd dacă planul tău a dat roade. Poate m-am temut că nu ai să reușești. A fost pentru prima dată când m-am temut pentru altcineva, acum doisprezece ani, în pragul hotărârii de a scrie această carte...

Aș putea să o dedic tuturor cititorilor mei, cei pe care, la început, doream să-i uimesc cu ideile mele, să-i farmec cu stilul meu atât de elaborat. Însă, astăzi, ei sunt cu totul alte persoane, în timp ce eu am devenit de-a dreptul de nerecunoscut. Cititorii pentru care am scris eu această carte nu mai există iar ambițiile mele literare s-au îndepărtat de mine la fel de mult precum s-au apropiat preocupările legate de disoluția tot mai avansată a reperelor care mi-ar putea vorbi despre punctul terminus al tramvaiului douăzeci. Nu pot să cred că este numai gripa; presupun că, în realitate, doar optimismul meu exagerat este răspunzător de faptul că încă mai asociez profunda stare de *rău*, delirul, amețelile prelungite, unei infecții cu un virus banal. Citesc pe fețele celorlalți aceleași semne și mi se pare că am început să semănăm între noi cu ani în urmă, poate chiar în vremurile acelea cumplite, când am decis să scriu *Hector și târfa*. Ei ar fi putut, atunci, să fie, *într-adevăr*, cititorii mei. Dar astăzi? Astăzi sunt personajele unei călătorii fără sfârșit, au pierdut șansa, ca și mine, de a mai coborî în vreuna din rarele stații.

Era frig în tren și întuneric iar conversația noastră se purta în șoaptă, în ciuda zgo-

motului osiilor hodorigite, în ciuda izolării depline în vastul peisaj mișcător al câmpiei. Nu ne-am spus numele, nu am aprins brichetele pentru a ne descifra trăsăturile. Era o simplă măsură de prevedere pe care am respectat-o amândoi, știind foarte bine că la lumina zilei cuvintele noastre fără chip nu pot răni pe nimeni anume. Cu toate acestea, vorbindu-mi despre cititorii pe care i-aș avea dacă mi-aș putea duce până la capăt vocația de scriitor, mi-ai făcut, cu o precizie uimitoare (era să spun, de ceasornicar), portretul. Fiecare roțiță, acele subțiri, fiecare minuscul rubin. Abia acum înțeleg, prietene, mesajul tău delicat: mă invitat, fără nici o ezitare, să scriu *pentru mine*.

Azi dimineață, am înfășurat manuscrisul într-o hârtie albastră, hotărât ca, în sfârșit, să îl duc la tipar. În ultima clipă, mi-am dat seama că lipsește ceva, că nu am scris o *dedicație*. Voi face lucrul acesta în tramvai, mi-am spus, știind că am de străbătut un drum lung, până în cealaltă margine a orașului. Așezat pe bancheta de lemn, mi-am scos pe genunchi nelipsitul caiet de notițe. În scurt timp, mi-am dat seama că sunt pe cale de-a scrie un text esențial. Ți poți închipui ce ironie este asta, prietene? Dar nu voi da înapoi, chiar dacă va trebui să lucrez în circumstanțe atât de neobișnuite!... Recitind rândurile de până acum, am constatat, de asemenea, că am trecut, fără veste, de la tonul ușor frivol pe care îl mânuiesc de atâta timp cu ușurință, la un altul grav și care mă pune într-o mare dificultate stilistică. După cum ai observat încă din noaptea aceea, probabil, îmi este foarte greu să rostesc sau să scriu anumite cuvinte, din care cauză folosesc adeseori neașteptate sintagme, complicate înflorituri. Dar de data asta nu voi avea timp, va trebui să numesc cu indecență ratarea, frica, moartea, poate și alte lucruri despre care nu am vorbit niciodată pe șleau în povestirile mele. Aș mai putea, totuși, și să le înlocuiesc cu puncte de suspensie...

– Mai avem mult până la ultima stație?, îl întreb pe vatman.

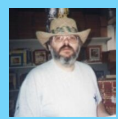

– Fiecare coboară unde vrea, fiecare stație e ultima, îmi răspunde acesta, fără să se întoarcă.

Deci, cu cât temin mai repede, cu atât mai bine; oricât de gravă, o *dedicație* nu poate fi altceva decât ceea ce este, un dar inutil făcut unei persoane căreia să-i atrag atenția asupra efortului meu literar, necurmat în toți acești doisprezece ani. Un whisky bun, totuși, prietene... Despre ce vorbeam? Despre cititori, parcă... Ar trebui să trec în revistă senzaționalele evenimente istorice care au urmat și care au schimbat cu desăvârșire atmosfera orașului și preocupările celor care urcă în tramvaiul douăzeci, sperând că îi va purta spre o destinație cunoscută, spre marginea cealaltă a orașului. Se mai văd, pe ziduri, urmele gloanțelor, petele întunecate de sânge. Libertatea... Spre deosebire de noaptea aceea, când te-am cunoscut, astăzi poți spune lucrurilor pe nume fără să-ți iei nici o măsură de precauție. Vom muri și vom fi liberi, parcă așa mi-ai zis, coborând în micul oraș de provincie unde hotărâsei să îți începi campania pentru recăștigarea identității de campion. Astăzi mă gândesc că tot ce s-a întâmplat ulterior s-ar putea să fi fost declanșat de acțiunea ta solitară. Din păcate, nu am citit ziarele în acele zile. Ne-am despărțit prieteni: un ceasornicar cu mânușile de box în geanta de voiaj și un scriitor care nu scrisese încă nimic, promițându-ne că ne vom reîntâlni la întoarcere. Au trecut, de atunci, anii aceștia. Tot ce mi-ai povestit, cu o singură excepție, este astăzi în manuscrisul pe care îl duc la tipografie, învelit în hârtie albastră. Tu ce-ai mai făcut, ți-ai recăștigat identitatea? (Scuză-mi, te rog, ușorul delir, febra, *răul* care mă încearcă...)

Nu am prea mult timp, cred că voi ajunge curând la capătul liniei.

– Cât mai este?, îl întreb pe vatman și acesta, preocupat, probabil, de trafic, nu îmi răspunde.

Nu am scris, deci, nici un rând în carte despre glanda morții, situată, după spusele tale, undeva de-a lungul lanțului ganglionilor limfatici, camuflată bine, disimulată sub o formă benignă dar secretându-și neîncetat substanța. Nu am știut cum s-o fac, mi-a fost teamă de esența tare a cuvintelor. De aceea, cartea mea, *Hector și târfa*, la care am trudit doisprezece ani, este imperfectă. Pornesc, totuși, astăzi cu ea spre tipografie, pe drumul, atât de lung, spre marginea orașului. Poate că dedicația neobișnuită pe care o redactez chiar acum pe genunchi, în caietul de notițe, va înlocui această lipsă majoră. Amețeala, frica, delirul, provocate de banala mea gripă, sunt în măsură să altereze sensul cuvintelor mele; dar drumul pe care am pornit, prietene, e sigur, vatmanul îl repetă zilnic, fără nici o ezitare. E drumul tramvaiului douăzeci, am vorbit despre asta, pesemne...

Dedic, așadar, vatmanului, cartea aceasta.

Mai trebuie, oare, să spun că, de o bună bucată de vreme, tramvaiul nu mai oprește nicăieri, alergând buimac prin peisajul indescifrabil?

CEAȚA

Când mașina părăsi autostrada și coti pe drumul lat cât o carte poștală care coboară spre paradisul îndoielnic al litoralului, copilul se trezi și începu să-și frece ochii cu palmele. „Mergem să vedem lacurile și mergem să pescuim și mergem să înotăm până dincolo de geamanduri, nu-i așa?“, întrebă copilul și se aplecă peste speteaza canapelei din față. Așa a început istoria asta și la o parte din cele ce urmează am asistat ca martor întâmplător iar unele fapte le-am dedus din povestirea auzită, în chiar seara aceleiași zile, pe când îmi luam cina la restaurantul Oceanul și copilul întreba, curios, „Ce înseamnă numai și numai o iluzie?“ S-ar putea să nu fie nici o legătură între cele ce urmează, după cum, la fel de bine, s-ar putea să fie.

S-ar putea să nu fi reținut toate amănunțele corect, adeseori îmi scapă tocmai acele lucruri care, la sfârșit, se dovedesc a fi fost esențiale. S-ar mai putea, de asemenea, ca unele dintre cuvintele rostite de personajele povestirii să-mi aparțină, după cum și unele dintre cuvintele mele s-ar putea să fi aparținut, de fapt, unor personaje. Dar cele ce urmează s-au petrecut cu adevărat, dovadă fiind șuvița din părul greu ca de bronz al unei alcătuirii din carne și fum, din sunete de alămuri și seve vâscoase, din șoaapte ale unui grai străvechi și inform.

Șoseaua era umedă și, pe alocuri, se formase o peliculă fină de noroi. Bărbatul își propuse să nu depășească șaiszeci de kilometri pe oră. „Știi bine că nu avem voie să înotăm dincolo de geamanduri, spuse femeia. În afară de faptul că sunt curenți reci și că apa este foarte adâncă, mai sunt și o mulțime de meduze albastre, care sunt cele mai scârboase dintre meduze“. „Cele mai scârboase dintre meduze sunt meduzele verzi“, spuse copilul. „Dacă vrei să știți care sunt cele mai scârboase meduze, aflați de la mine că sunt cele din specia Pelagia noctiluca, spuse bărbatul. Pentru că ele secretă

o substanță numită venenum“. „Înseamnă că sunt otrăvitoare“, spuse copilul. „Sunt scârboase, spuse bărbatul. Secreția lor numită venenum asprește pielea înotătorului în asemenea hal încât acela toată viața va purta gulere și manșete din plastic, singurele care nu se scâmoșează în numai câteva ore. Otrăvitoare sunt tritonidele. Dar trebuie să fii ignorant ca să crezi că o întâlnire cu tritonidele poate fi, cu adevărat, biunivocă“. „Eu am să înot îmbrăcat“, spuse copilul. „Am voie să înot îmbrăcat dincolo de geamanduri?“, întreabă el.

Între timp, mașina derapase de două ori și bărbatul se hotărâse să reducă viteza la patruzeci și cinci de kilometri pe oră. În stânga și în dreapta drumului defilau smârcuri de un verde închis și păsări negre, greoaie, se ascundeau în hățişuri bătând precipitat din aripi. Peste ape pluteau fuioare de ceață, aburi, destrămându-se la orice adiere de vânt. O lumină slabă, la capătul lumii, roșie-vineteie, sclipea, uneori, peste întinderile mohorâte. Mașina alerga către Sud și farurile ei măturau asfaltul umed. Bărbatul răsuci butonul aparatului de radio și căută un post local. „Ce este aia o tritonidă?“, întreabă copilul. „Nu există tritonide“, răspunse femeia. „Tritonida este o zeitate acvatică“, spuse bărbatul și trecu pe a doua bandă de circulație, unde șoseaua era aproape uscată. Motorul torcea lin și pe porțiunea asta de drum se putea circula destul de bine. „Nu-i așa că dacă am să fiu ignorant am să mă întâlnesc și eu cu o tritonidă?“, întreabă copilul. „Nu există tritonide“, spuse femeia. Își arcui un braț și îl trase pe copil mai aproape de ea. Acul scalei se opri în dreptul cifrei optzeci și din difuzor irupse vocea crainicului.

Dădu drumul la pick-up și decuplă microfonul de îndată ce se aprinse becul de semnalizare, apoi întinse mâna și apucă toarta ceștii încă fierbinte. Aroma cafelei îl învioră și, după ce sorbi de câteva ori, ridică, în sfârșit, ochii către crainicul sportiv.

Acesta răfoia notițele de pe care cel dintâi spicuiise știrile dimineții.

– Și ai dat drumul la toate porcăriile astea?

– Timp de o sută douăzeci de minute, cu o viteză de treizeci și cinci de cuvinte pe minut, spuse Vocea Marilor Lacuri. Totul despre asteroizi și despre conopidele altoite. Călătoria unui Lymax în interiorul cutiei noastre poștale și pericolele studierii în doi a agrofitehniei. În plus, le-am răspuns la o parte din scrisorile primite în sezonul trecut.

– E clar, ajunge, nimic nou sub soare, nu-i așa?

– Mda, sistemul clasic, putregai, spuse Vocea Marilor Lacuri. Ascultă, amice, ce-ar fi să pariez în duminica asta pe King?

– King nu aleargă bine când e ceață.

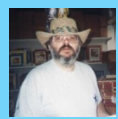
– Aici, în fiecare duminică e ceață. În exclusivitate pentru ascultătorii noștri. Ceață, geamanduri și hipism.

– King nu aleargă pentru cei ascultători.

– Mulțumesc, amice, am să transmit oricând pentru tine un anunț urgent, de oriunde m-aș afla. Sau melodia preferată cu R.E.O. Speedwagon.

Vocea Marilor Lacuri sorbi și ultimii stropi de cafea, apoi se ridică de la pupitru și, făcând către cabina operatorului un semn care putea însemna orice și care, probabil, nu însemna nimic, se îndreptă cu un mers legănat spre ușa cu mari geamuri de sticlă mată.

„... și cu toate că melodia următoare se intitulează O Duminică Însorită Ca Ochii Tăi, și sunt sigur că vă va face plăcere să recunoașteți una dintre cele mai calde voci din topul ultimelor șase săptămâni, trebuie, înainte de a ne despărți, să vă comunic faptul că prietenii noștri de la stația meteo ne anunță o zi cu ceață, vânt slab de

Nord-Est și o temperatură medie de douăzeci și șapte de grade. Celsius, firește. Cu toate astea, o zi prielnică partidelor de pescuit, lungilor plimbări pe jos, aerosolilor și, mai ales, prielnică unei cine cu languste, stridii, șerpi de mare, caracatițe și dansuri exotice la restaurantul Ocheanul. Deci, nu uitați, nu părăsiți debarcaderele, nu depășiți geamandurile, se anunță o zi cu ceață, iar pentru iubitorii lui Bach, Chopin și ai lui Ronnie McGwen, o Duminică Însorită Ca Ochii Tăi. Cu aceasta, Vocea Marilor Lacuri vă spune la revedere pentru după-amiază, la orele paisprezece, pe aceeași lungime de undă“.

Apoi începu să susure muzica. Un timbru cald, într-adevăr, un ritm lent, o chitară cu un feeling plăcut. Copilul adormi iar. Poate și pentru că șoseaua era din nou bună. Dar bărbatul nu putea să accelereze, ba chiar trebui să reducă viteza la treizeci de kilometri pe oră. Vizibilitatea scăzuse simțitor. Lumina roșie-vineteie de la capătul lumii nu se mai vedea sclipind peste întinderile mohorâte. Dimineața plutea într-o masă lăptoasă, aproape uniformă, din care abia se puteau distinge marcajele drumului și, de o parte și de alta a șoselei, fâlfâiri ale faldurilor groase de ceață, mișcări încete, întrepătrunderi, curenți tulburând straturile moi ale acelei materii dense și, totuși, impalpabile. Poate din cauza trecerii line și silențioase a automobilului, cu numai treizeci de kilometri pe oră. Poate din cauza acelorași păsări negre, bizare, bătând frenetic din aripi pentru a se adăposti în hățșuri.

Curând, bărbatul folosi farurile de ceață. Două conuri scurte de lumină galbenă pipăiau acum în trupul enorm și alb care îi înghițise. „Ar fi trebuit să plecăm mai devreme, spuse bărbatul, sau ar fi trebuit să nu mai plecăm de loc. Niciodată nu plecăm atunci când trebuie și niciodată nu ajungem acolo unde dorim. Întotdeauna e ceață. Și întotdeauna când e ceață se întâmplă lucruri neverosimile. Cum ar fi o cină

la restaurantul Ocheanul, o cină cu caracatițe și dansuri exotice. Dacă o să ajungem până la cină“. „Ce înseamnă o cină cu caracatițe și dansuri exotice?“, întrebă copilul, fără să deschidă ochii.

Apoi motorul automobilului se opri și mașina mai rulă câțiva metri. Bărbatul deschise portiera fără să coboare. Ceața pătrunse în autoturism și se auziră sunetele obișnuite. Foșnetul trestiiilor și alte chestii din astea. Păsări, bineînțeles, și zgomotul valurilor, undeva, foarte departe, sub zidurile roase de sare ale restaurantului Ocheanul, unde bucătarii pregăteau deja toate cele necesare pentru cină.

– Ești prea optimist dacă poți să crezi că va mai câștiga vreodată vreo cursă, spuse jocheul, răsucindu-și un nasture de la cămașă. Dacă poți să crezi că va mai alerga vreodată ca un campion.

– King poate câștiga orice cursă în orice duminică cețoasă. Mai ales în locul în care toate duminicile cețoase sunt truate.

– Nu și asta, omule, nu și asta, răspuse jocheul. Pentru că asta este cea mai adevărată duminică cețoasă din viața lui King.

Vocea Marilor Lacuri trecu pe lângă jocheu și se apropie de boxele cailor legănându-se și inspirând adânc mirosul de fân proaspăt și de urină și de timpul scurs în așteptare, cu nervii întinși și urechile ciulite, pe care animalele îl rumegau și-l bălegau și-l frământau sub copite în dimineața deocamdată senină dinainte de alergare, dar King nu era și boxa lui aburea goală în absența animalului plecat într-o cursă fără nici o miză iar Vocea Marilor Lacuri se hotărî să parieze cu un pumn de bănuți tocmai pe campionul fără glorie care deci va lipsi de la start și mai târziu coborî pe plajă și timp de câteva minute șezu chiar lângă mine privind în depărtare, peste valuri. Apoi își scoase cămașa și tenișii și intră în apă. Înotă la început în apropierea malului,

după care se îndepărtă și trecu dincolo de geamanduri. Era un biet înotător singuratic bătând cu brațele lungi în apa unei dimineți de duminică deocamdată senină și, cu cât înainta, cu atât mă copleșea o tristețe de neînțeles. Sunt imagini care rămân, poate numai ele au cu adevărat o semnificație și l-am privit până când râsuflarea lui obosită a atins coama veștedă a unei tritonide plutind în derivă chiar acolo unde se împleteau primele ghemuri mari de ceață venind dinspre larg aduse de briză, acoperindu-le trupurile acum încordate ca înainte de o grea înfruntare dar ar fi o prostie să cred că întâlnirea lor a fost biunivocă. El se întoarse într-un târziu și pieptul lui tresălta de efort sub cămașă pe când își lega șireturile la teniși iar pantalonii lui șiroiau în nisipul călduț, lăsând o mică băltoacă verzuie și mirosul de iod al depărtărilor cețoase, de dincolo de geamanduri.

M-am aplecat și, scormonind cu degetele febrile în locul unde se îmbrăcase înotătorul singuratic, am dat peste o șuviță din părul greu ca de bronz al acelei alcătuiți din carne și fum, din sunete de alămuri și din seve vâscoase, din șoapte ale unui grai străvechi și inform. Se auzeau strigătele de pe hipodrom și tropotul cailor spărgând în emoții simple plictiseala amiezii.

„Oricum, trebuie să ne gândim serios la o cină cu languste, stridii, șerpi de mare, caracatițe și dansuri exotice, murmură bărbatul, nervos. Pentru că o astfel de cină necesită pregătiri speciale.“ „Vrei să conduc eu?, întrebă femeia. „Oh, nu, răspunse bărbatul. Am stat prea încordat și simt nevoia să fac câteva mișcări, trebuie să mă dezmoțesc“. „Și eu trebuie să mă dezmoțesc“, spuse copilul și deschise portiera și fugi la marginea drumului și din fugă se și desfăcu la pantaloni.

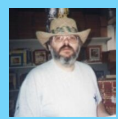
Ceața era atât de deasă încât copilul, deși era foarte aproape, nu părea decât o palidă siluetă, poate chiar o fantasmă alcătuită din fuioare de aburi, din picuri

lăptoși și minusculi; bărbatul și femeia abia îi deslușeau trupul subțire, ca de fum, ușor aplecat spre înainte și numai copilul văzu alergând, peste ape și peste hățişurile înecate în ceață, calul înfierbântat de efort. Coapsele lui, pe care mușchii se încolăceau în vine groase, forfecau materia densă și totuși impalpabilă, coama lui flutura sălbatic, biciuind aerul stătut și înecăcios, iar ochii îi străluceau aidoma farurilor de ceață, aruncând două conuri de lumină galbenă peste întinderile mohorâte. Copilul uită de meduzele verzi și de geamanduri, uită de bărbat și de femeie, uită de tritonide și uită cu totul că fugise la marginea drumului să se mai dezmoștească.

Asta și povestea mai târziu, la restaurantul Occeanul, așezat la o masă apropiată de-a mea, între bărbat și femeie, răsucind cu furculița o ciudată și indigestă budincă din alge și sepîi. Cum a văzut el alergând peste mlaștini și hățişuri un cal uriaș, un cal superb, cel mai frumos cal și cel mai rapid și cu ochii ca două faruri de ceață. „Mai termină odată cu povestea asta, i-a spus bărbatul, a fost numai și numai o iluzie“. „Ce înseamnă numai și numai o iluzie?“, a întrebat, curios, copilul.

APROPIAȚI DAR SINGURI PRECUM PIETRELE UNUI ZID PESTE CARE APUNE LUMINA NEIERTĂTOARE A DUPĂ-AMIEZEI

Condamnat fiind, a pronunțat și el o condamnare, cu maliție și neîncredere în importanța ei definitivă. Și, cu toate astea, m-am întrebat cum de cunoaște prelungirea a ceea ce nu mai poate avea o continuare. Buzele lui nu mai rostiseră obișnuita formulă – urmați-mă și vă voi urma! – ci, dintr-un motiv misterios, șoptiseră numai pentru mine: cuvintele mele te vor ajunge din urmă. Poate că, în ultimele lui clipe, Profetul acela ce se dovedise adeseori mincinos pierduse instrumentul, măsura, vasul (recipientul, mănusa) în care încăpuseră cândva armonios ca în litera pi (ca degetele unei mâini) întreaga caravană și călăreții cu fesele înroșite de drumurile din deșert către apa Iordanului. Spun asta pentru că și ochii lui secaseră de orice lumină. Dar ce înseamnă stropul de ulei aromat, sfârâind o secundă sub bolțile afumate, față de rugul dornic de carne vie, de sânge și de oase fumegînd în nesfârșita lui combustie numai pentru o dogoare chiar mai plăpândă decât politețea cu care citiți această ciudată poveste?

Femeia care mă însoțise până la templu, ursuza doamnă Clara, care aștepta undeva mai la o parte, ținuse tot timpul măgarul de dârlogi și îl scărpinase între urechi cu un băț lustruit de căldura și dibăcia mâinilor ei deprinse să exprime fără voie tristețea și teama. Pentru că nu era nici prea tânără, ca să-mi atragă privirile, și nu se bucura să își arate adevărata vârstă, aveam față de ea sentimentul acela care nu-ți permite să te îndepărtezi prea mult de propria umbră. Da, pot să spun că m-am gândit întotdeauna

la ea ca la o mică greșeală de expunere, o pată aproape insesizabilă în marginea imaginii. Și nu pot să neg singurul lucru important pentru mine, imperfecțiunea singurătății mele. Trebuie să mărturisesc că doamna Clara m-a făcut mereu să fiu conștient de limitele ambiției mele și, uneori, chiar și de cele ale bărbăției. De aceea, i-am cerut să plecăm împreună de-ndată ce mi-am încheiat misiunea (*ce altceva ar mai fi fost de făcut?*), înainte ca totul în jurul nostru să înceapă a se prăbuși. Dar ea m-a întrebat cine îi va spăla Lui rănile. I-am răspuns că uitarea, poemele ratate ale generațiilor de versificatori ce vor urma, interpretările perverse ale istoricilor, cu nimic mai ageri decât măgarul meu, vor face lucrul ăsta mai bine și că, la urma-urmei, sandalele Lui vor călca pe deasupra norilor singure, fără trup; i-am explicat că numai sufletul, duhul este acela care ajunge sus, unde se mișcă roțițele transparente ale lumii. Dar ea a considerat întotdeauna că trupul este important: o casă ospitalieră, răcoroasă și frumos mirositoare, așteptând cu toate ușile deschise moartea, ca pe un oaspete drag, de departe.

Mi-am amintit-o curățând fără rost spinii curmalului uscat de acasă și mi-am privit înțelegător măgarul, al cărui trup costeliv m-a purtat atât de departe încât pulpele mele i-au ros pielea și l-au făcut să se simtă nesigur în nesfârșita libertate a pustiului ori de câte ori am descălecat; m-am comparat cu însoțitorii mei și le-am simțit încordarea din pragul acestei ultime încercări, ca atunci când am rupt gardul de nuiele în spatele căruia aștepta, cu ochii rotunzi, temători, vulpea pe care am împlânzit-o pentru rege (nu, nu este nimic dincolo de clipa eliberării, chiar dacă ei nu o vor accepta, mi-am spus), biată creatură necuvântătoare, așa că i-am îngăduit femeii să rămână și să facă tot ce se cuvine. Poate că Dumnezeu o va răsplăti pentru fapta ei și va veghea asupra locurilor în care vulpea mea reînvață sălbăticia.

Dar de unde apăruse omul care scria cu degetul în nisip, povestindu-ne și povestindu-și această istorie, pe măsură ce ea creștea din gândurile și vorbele noastre?

Desigur, se adevăriseră cuvintele falsului Profet, căci textul scribului avea cu o frază mai mult decât meditațiile mele, anticipând strălucirea după-amiezii cu un centimetru de vorbe, cu o idee, cu un tropot mărunț de copită sau cu un aer scăpat prin sfinterii neghiobului animal despre care tocmai spuneam, cu un clipăt pieziș de pleoapă sau cu un spasm al nervilor mici ce-i înconjoară sânii inerti și descarcă uneori o aproape vizibilă sferă energetică în jurul ursuzei doamne Clara, ca un fel de febră, cum mi se păru, anunțând fiecare clipă, precum un ambasador al timpului ce va să vină, simultan cu relatarea fiecărui moment *al trecutului pe care abia încerc să-l prind din urmă*; el era, deci, cronicarul abject al unei vieți pe care *mă obliga* să o trăiesc conform mâzgăliturilor sale. Nu înțelegeam, nu înțeleg nici acum, când Profetul cel fals calcă pe deasupra norilor fără sandale și fără glorie, de ce și de unde apăruse scribălăul acela nenorocit, de când era acolo, cum de nu-l văzusem mai înainte (înainte ca totul să se fi sfârșit)?

A fost, desigur, doar una dintre multele întâmplări neobișnuite pe lângă care a trecut nepăsător măgarul scărpinat între urechi cu o neliniștită blazare de femeia pe care ați întâlnit-o, probabil, pe la înmormântări: doamna Clara.

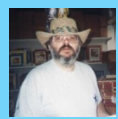
Când am învățat eu semnele scrierii, mi s-a spus: silește-te, luptă cu somnul, cu plictiseala, cu tristețea, cu lipsa de sens a scrijeliturii pe lepedea clocită de soare; înțepă-ți cu acul în piele fiecare literă, literele, astfel încât numai jupuit să te poți despărți de arabescurile lor, de labirinticele lor intestine foșgăitoare; să îți stea înfîpte în carne precum căpușele și să te stăpânească ele mai înainte ca tu însuși să le stăpânești, devenind la fel, o căpușă ignobilă pe trupurile lor mari și grase de bivoli și lei, de capre

și lupi, de cămile; dă-le acum puterea despre care nu știi nimic și ți-o vor înapoia înmiit, căci vei găsi în ele, la nevoie, învățatură, înțelepciune și izvor de desfătare. Dascălii, sărmanii, au această ciudată meteahnă, de a se arăta știutori și deschiși în tragica lor mărginire, lepădând o dată cu saliva fraze compacte, solide, admirabil compuse după legi fără noimă, asemănătoare creațiilor unor arhitecți ale căror turnuri se înclină, cu ale croitorilor ale căror haine descoperă trupurile păroase și putrede ale oamenilor mai mult decât frunzișul unui palmier curul nesănătos al maimuței. O mai mare înșelăciune decât cea ascunsă în astfel de îndemnuri patetice, de un încântător ramolism romantic, nu ar fi putut născoci nici Profetul, căci ce poate fi mai mincinos decât credința că ai avea dreptul să stăpânești vreodată litera scrisă, cuvântul întipărit în materie, el singur întemeietorul atotputernic al lumii din care noi înșine ne desprindem înainte de a forma propoziții, ca niște idei avortate în crângul prin care se plimbă Preaînțeleptul, caligrafiind nepăsător cu unghia pe frunze legănate de vânt sau pe pietre sau numai în aerul înserării.

Scribul stătea chircit, temător parcă, dar fără să se oprească nici o clipă din îndeletnicirea lui primejdioasă, oricum neprofitabilă, aruncând ocheade grăbite și alăturând în țărână verb după verb, apoi ștergând cu dosul palmei și reluându-și conspectul despre viața care se despărțea (desfolia?) încet de mine, dintr-o îmbrățișare sătulă sieși, ca o femeie din împreunare, lăsând doar aroma părului ei nădușit și tristețe dar mai ales neplăcuta senzație că în ceea ce am înfăptuit am fost ajutat de mâinile lui tremurătoare și că, deodată, am rămas în fața destinului lipsit de sprijin, nepriceput, fără apărare.

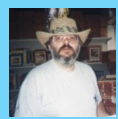
Altfel, de unde această distanță, această cumplită neînțelegere?... El trecea cu o neîngăduită cruzime pe fața unduioasă a pământului toate gândurile și toate senti-

mentele mele, cele nerostite și cele negândite, de-a valma cu cele pe care chiar și voi le puteți afla, deși sunt încă atât de secrete, secătându-mă cu fiecare virgulă și cu fiecare semn de întrebare sub privirea măgarului, plină de o incredibilă silă, de un istov etern, disperat, mare cât pustiul întreg. Ca să-l opresc, l-am întrebat ce face el acolo și omul a tresărit fără voie, după care s-a ghemuit și mai mult, adunându-și într-o geometrie meschină oasele sub halatul cenușiu ce-i fusese culcuș, cort, poate chiar și corabie peste fluviul îndepărtat de dincolo de care îmi aducea întunericul frazei sale complicate. A continuat să scrie, în timp ce mi-a răspuns cu un glas ce mi-a pătruns adânc în minte și în suflet, ca o arsură, cu un glas mai limpede decât al trâmbițelor cerești, că nu face decât să zidească, să ridice castele în Spania. Viața mea putea fi comparată cu un castel în Spania, era o șaradă sau o batjocură? am întrebat, scribul înțelegând pe dată că întrebarea mea nu fusese decât o formulă gratuită, stupidă, o parolă de recunoaștere, menită să confirme raporturile dintre noi, pentru că, de fapt, știam eu bine cu ce se ocupa, iar răspunsul lui se afla așternut în țărână, chiar dacă el îl ștergea pe dată cu dosul palmei, într-o continuă facere și desfacere a unui text care pentru mine însemna încarcerarea într-un destin pe care nu îl mai puteam controla, care nu mai era viață ci devenea stil, stilul Lui; nu mai spunea nimic despre voința mea, ci despre plăcerea Lui de a se juca în Spania de care vorbise când încă mai era un motan mare și alb, rânjind în penumbra dărăpănatului templu.

Simțeam cum îmi cuprinde inima în gheare, Profetul, și încercam să îi ascult pașii desculți înfundându-se în carnea aromată a norilor.

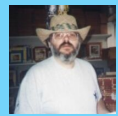
Nu scriu nimic despre tine, străine, nimic de bine și nimic de rău, mi-a răspuns scribul. Nu fac decât să pun piatră peste piatră, într-o lume despre care se spune că nici nu există. Oare nu facem toți la fel, nu ne pregătim să ne mutăm în locul acela,

pe care nu-l vom vedea niciodată, nu clădim, oare, toți, castele în Spania?

Simțurile vibrau în fiecare dintre cuvintele sale și lumea însăși se alcătua după tiparul acelor semne tremurate în nisipul de lângă templu. Am încercat, imprudent, să citesc printre degetele lui care protejau efemerul înscris, să aflu ce îmi fusese destinat să întâmpin în derularea proximei secunde, să descifrez o frază ce s-ar fi putut dovedi oraculară, dar nu am găsit nici un fel de răspuns la neliniștea mea, oricum târzie și inutilă, ci doar cuvintele unei metafore banale: APROPIAȚI DAR SINGURI PRECUM PIETRELE UNUI ZID PESTE CARE APUNE LUMINA NEIERTĂTOARE A DUPĂ-AMIEZEI.

Mi-am dat seama că Profetul continua să trăiască, că încă se mai hrănea, lacom, din curiozitatea mea și am vrut să strig la doamna Clara să pregătească măgarul, să fugim cât mai degrabă în Spania. În loc să fac asta (deși gândul acesta m-a urmărit până la sfârșit) observam mai departe cu atenție mâinile omului și m-am cutremurat. Mutilate, arse, îmbrăcate într-o crustă rigidă, solzoasă, de parcă ar fi fost ghearele unei păsări, degetele lui sângeau la cea mai mică mișcare iar unghiile i se înfingeau în podul palmelor, de unde țâșnea un puroi puturos, otrăvit. Mi-am spus că o povară cumplită apasă asupra acestui chinuit al marilor construcții epice, că Profetul aruncase asupra lui pedeapsa care îmi fusese destinată mie, falsificând încă o dată sensul rostirii sale, mânat pentru ultima dată de orgoliu, râzând în fața morții cu această finală minciună ce îl dovedea, o dată în plus, vinovat. Am lăcrimat pentru scrib, pentru zădărnicia poveștii pe care o scria, posedat de diavolul modern și necruțător al literaturii. Ea nu îi va aduce nici dragostea contemporanilor și nici gloria posterității, nefiind nimic altceva decât un blestem nutrit din magica și indescifrabila putere a cuvântului, o reacție declanșată de verb, o zgândărire, o incontrollabilă descătușare a noimelor ascunse. Ce tristă pedeapsă ne combinase, vai, existențele, în timp ce, totuși,

ni le consumam singuri, *apropiați dar singuri precum pietrele unui zid peste care apune lumina neiertătoare a după-amezei.*

Mănat de o milă atotcuprinzătoare, în care încăpeam amândoi, am luat bățul pentru păduchi din mâinile femeii și i l-am aruncat scribului în poală, după ce el tocmai ștersese această frază și mângălea o alta, atât de ilizibilă, atât de încâlcită, încât nu i-am putut înțelege decât semnele de punctuație. Deși vocea mea fusese blândă și calmă când i-am spus că este un dar, că ar putea să-l folosească în vreun fel la construcția ciudatelor lui castele din Spania, sunt sigur că se speriasse și, deși rămăsese impasibil, un tremur subtil deformase literele până la a le face de nerecunoscut. Poate văzuse mânerul însângerat al pumnalului și se temuse, pe bună dreptate, pentru viața lui, cu toate că el știuse dinainte că o să se teamă și fraza pe care o îndepărta acum din memoria inertă a nisipului chiar asta și spunea, cum s-a temut pentru că era hotărâtă dinainte legătura dintre nesfârșitele drumuri pe care mă poartă slujba mea regală și existența lui de scribălău, de căpușă a graselor litere prin care sângele descrie veșnica dublă spirală a morții și a puterii de dincolo de moarte. I-am explicat că lui o să-i fie mai ușor, chiar dacă *măgarului meu urmează să-i fie mai greu.* Abia atunci scribul începu să tremure și, scriind ultima frază, îmi spuse că este o diferență între el și un măgar, pentru că oricât de mult ar suferi măgarul, aceasta nu îl duce nici la înțelepciune și nici la fericire, după cum măgarul nu va purta niciodată aripi. Va suferi cumplit, va putrezi de viu și va fi sfâșiat de viu de șacali și de șobolanii deșertului, se va usca, înainte de a muri, precum o smochină strivită, însă nu va cunoaște eliberarea și înălțarea prin suferință, mântuirea și purificarea prin durere și sacrificiu, ci va urla cu ultimele lui puteri, înspăimântat și stupid, scoțând aer împutit pe nări, iar duhoarea sa va îndepărta insectele, va goni păduchii cuibăriți între urechile ferfenițite. Apoi scribul

tăcu. Îmi amintea de vulpea regelui, eliberată, scoțând un țipăt de spaimă la vederea pustiului nesfârșit.

Am așteptat până când, liniștit și demn cum fusese la început, omul își așternu ultima frază, punând la capătul ei un punct mare și ferm, definitiv. L-am înjunghiat înainte de a o putea șterge cu palmele, pe care și le-a ridicat o clipă spre cer. Ați auzit-o undeva sau poate ați citit-o voi înșivă, în drumurile voastre spre Spania. Nimic nu este nou sub soare, nimic nu începe și nimic nu se sfârșește cu această poveste. Însăși doamna Clara, o femeie nelipsită de la înmormântări, nu își mai aduce aminte de acele momente. *Sau, poate, nu vrea să își mai aducă aminte.* Am îmbrățișat-o și am împins-o ușor sub bolta întunecată, unde sângele Profetului continua să se scurgă printre dale.

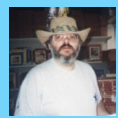

BALADA LUI ARMANDO

Știa că repetă gesturile domnului Brezoi, în fața aceluiași ghișeu zăbreleit, împodobit cu o perdea de tifon murdară și parcă umedă, jilăvită de sudoarea așteptării, afumată și udă – deci, jegoasă chiar, plină de nedescifrate mesaje brodate în marginea rareori atinsă de degetele cu inele de tablă, ca niște articulații mecanice, ale casierei prudente, smiorcăite, difuze în penumbra încăperii, nealcătuită decât sub forma micuței gheare invizibile, și numai în funcție de orarul rarefiat, anunțat gâjâit în megafoane, ca un apendice al „Mersului trenurilor pe teritoriul Republicii România, de la 21 Mai 1995, la 20 Mai 1996“ și, uneori, sub forma unui piept foarte moale, lipit, practic, de feronerie, încercând să evadeze - să zboare? să plutească doar? –, dar împiedicat de cartonul gălbui înfipt cu boldul în jerseul de lână al banalității acestei imagini deprimante pe care i-o oferea, din când în când, umanitatea și, cu toate astea, numără din nou florile mușcatei, încăpățânata viețuitoare a priciului întunecat. Apoi ciocăni în geam. Așa făcuse și domnul Brezoi, clătinându-și între degetele celeilalte mâini pălăria cu boruri largi, într-un nervos și elegant balans peste hotarul invizibil al ținutului unei memorii inflamate de zvonurile de tot felul privind dispariția sa neașteptată și întreruperea cercetărilor. Sâniile ei erau, într-adevăr, moi ca o smântână gata să curgă peste dosurile păroase ale palmelor lui, așezate cuminiți pe marginea îngustă a ghișeului, precum ornicele lui Dali, revărsându-și trecutul peste manșetele albe, scurgându-i-se, poate, prin mâneci spre coatele ascuțite, cum i s-ar fi putut întâmpla și domnului Brezoi dacă materia aceea nu s-ar fi oprit atârnată gelatinos de sfârcurile asemănătoare unor solzi de nisetru, reci, puternice, dătătoare de neașteptați fiori acvatici în după-amiaza slinoasă în care Armando din Administrație a ajuns totuși până la gară înaintea trenului așteptat dintr-o clipă în alta să sosească, sub impulsul imperios al necesității

unor definitive clarificări, de pe LINIA MOARTĂ.

Are întârziere, spune, fără să mai asculte întrebarea, hecuba palidă și demnă, cli-temnestra avant-gardistă topită în conserva conservatoare și poate chiar penelopa nenumăraților navigatori prin câmpia foșnindă ca un ocean fără țărături vizibile, desigur, dar înzestrat totuși cu portul acesta obligatoriu unde ea își țese pânzeturile destrămate ale unei plictiseli virginale, domnule Armando, mă și mir că ați venit astăzi atât de devreme la întâlnirea cu aromele stranii, cu praful violaceu așternut pe bagaje, cu vocile joase, greu inteligibile, încleștate în conversații greoaie, după perdelele argintii ale vagonului pullman, știți bine, doar, cât de târziu își fac toate acestea apariția dar odată ea observă cufărul plin cu dosare, termosul și trepiedul aparatului de fotografiat și emite un sunet foarte scurt, șoricesc, ducându-și palmele spre buzele zemoase și totuși seci, încrețite de spaimă. *Aaaah, aaah!*, este încă devreme și lui îi place atât de mult ritualul acestor după-amieze în care căldura topește-n vitrine sicriile multicolore ale prosperității locale, putreziciunea urcă pe scările înguste ale clopotnițelor iar mustul iubirii înviorează zdrențele cenușii din hoteluri, unde bâzâie musca scurtelor, jalnicelor inițiative erotice ale consilierilor municipali, parcă săpați în creta sfărâmicioasă a unor cripte ancestrale, sfinți eligibili pipăindu-și temători podoaba autoritară în timp ce gemetele li se aud precum cariul în grindă, rozând plictiseala rancedă a orgasmului provincial.

Un bilet cu reducere, cere Armando zîmbind fericit că poate beneficia de absurdele înlesniri ale statului său profesional pentru a doua oară în aceeași zi, gândindu-se la istoria pe care domnul Brezoi o va scrie, bazându-se pe observațiile vagi și pe interjecțiile acestei femei josnice din gară, de care se simte totuși atât de legat datorită importanței ei locale recunoscute de rarii călători, de comis-voiajorii speriați care ating, odată

lansați pe orbita comerțului liber, cercul polar cu anecdotele lor străbătute de amintirea chipului ei desfigurat de curiozitate, *dar unde v-ați gândit, domnule Armando, să plecați*, însă mai ales de teama de a nu găsi indigoul necesar întocmirii chitanței în două exemplare. Mă duc să controlez activitatea domnului Brezoi, spune Armando, premeditat, știut fiind faptul că Brezoi este persoana cea mai independentă care a împărțit vreodată pita și slana cu Autoritățile Locale situându-se, totuși, deasupra lor prin opera lui sobră, în întregime o descriere a suprafeței lirice a poporului dedicat fără fașoane iubirii și perpetuării erotismului său mediocru, prăfos, dar suficient de productiv, dacă e să luăm în considerație datele statistice.

O pădure plină de arboret, după cum declara câteva minute mai târziu un admirator al clasicismului de care avem nevoie în născocirile noastre despre trecutul fără înfăptuiri, care altfel ne paște din întunericul generațiilor viitoare, în timp ce Armando încă mai jubila de satisfacție, de împlinirea neașteptată pe care destinul său i-o scosese în cale în după-amiaza toridă, căci, iată, nu trebuia să aștepte singur și asudat, măsurând peronul, ci avea parte de un însoțitor blajin, de un pădurar fercheș și blând care tocmai ieșise din lăstărișul din apropiere, făcând semne prietenoase, ușor de descifrat. Îi dădu acestuia pălăria, rugându-l să-i facă vânt, să creeze răcoritori curenți de aer, dragă Watson, dacă-mi dai voie să-ți spun astfel, râde Armando, care-și începe călătoria sub bune auspicii, precum eroii poveștilor pe care uneori le citește în penumbra biroului unde așteaptă de luni pînă vineri să sune telefonul petenților blazați cărora le este dator cu o mulțime de explicații inutile, de care ei se și feresc, se ascund, se apără stângaci ocolind subiectul, închizând cu jenă, delimitîndu-se plângăcios, căci este mai bine să te prefaci nepăsător sau nevinovat sau nesigur în aceste vremuri în care informația te devoră, te umilește, te violează sub pretextul apartenenței la lumea

nouă care crește în pântecul fleșcăit al disperării naționale, adică asemenea justițiarilor ce sunt însoțiți în călătoriile lor în lumea perversă a lui Roșu Împărat de tehnicieni în măsură să arunce poduri în aer, precum James Bond, de exemplu, pădurarul fiind, de fapt, o veche cunoștință mereu dispusă și mereu supusă unei încântări naive, folclorice de-a dreptul, în fața oricărei Autorități, cum Armando se simte încă de dimineață când, trăgând după sine servieta cu documente, se întâlnește cu Olivia-The-City-Whore, și beneficiază pentru prima dată în această istorie de un substanțial discount. În timp ce eu...

În timp ce eu, pur și simplu, îmi imaginez toate aceste întâmplări, pentru existența cărora vor fi destui care să jure și să găsească dovezi de nezdruncinat. Pentru că eu, Carol Brezoi, sunt destul de vanitos ca să declar că, în calitatea mea de Autor, îmi pot permite să desfid, de aici, de pe Linia Moartă, pe oricine ar încerca să îmi critice opera, o operă comandată de voi înșivă și pe care poate că o voi scrie zilele acestea. Sau poate o voi considera o prostie și o voi abandona, ca pe atâtea alte lucruri de care, azi, nici nu îmi mai aduc aminte. Așa că, eventualilor mei detractori, le spun de la bun început să își vadă de treabă prin ridicolele lor birouri, să își bage mai adânc nasurile în hîrtii, să se ascundă pe după uși și să fie conștienți că Balada Lui Armando din Administrație a fost scrisă (sau nu) ca semn al unui profund dispreț față de băgăcioși, de cârtitori, față de semințiile de nulități care caută nod în papură miraculosului act al creației.

Altfel, sunt un ins obișnuit, între două vârste, între două trenuri, între două crize, ca oricare dintre voi, superficial și notoriu chiar prin acest lucru, nepermis în branșă și cu atât mai inacceptabil cu cât succesul de care mă bucur este mai mare. Da, scandalizați-vă, exclamați plini de silă alleluiah, urâți-mă din toată inima, de ce tocmai

eu, de ce tocmai el, farseurul ăsta care face pe intransigentul cu noi toți, care ne arată cu degetul, care aruncă primul piatra fără să stea prea mult pe gânduri, rânjind superior din paginile lui atît de criticabile, de îndoielnice, de intolerabile, de defetiste, de instigatoare, de pimejdioase pentru tânăra generație, de pătate de îndoială, de lipsite de orice speranță, de imune la frumusețea pe care o așteptam de o mie de ani, pentru care am cumpărat cartea și ne-am plătit, astfel, dreptul de a fi indignați (încântător autor, spune critica literară, poate unic), de a cere o pedepsă exemplară, protecție împotriva acizilor, cătușe, căci a trăit și trăiește cu mai multe femei, nu este mai bun decît voi, oh, nu, a râvnit la puritatea unui copil, exclamă o doamnă din generația beat, a vomat pe smoching, a adormit la concert, s-a ascuns sub pat de frica gloanțelor, răcnește corul coloneilor de pe lângă Casa Armatei, ei, da, recunosc, m-am ascuns sub pat, am urinat eroic și cu toate astea, doamnelor, domnilor, domnișoarelor, cavalerilor, atît de nedrept, atît de inexplicabil, ochiul meu stălucește viu și reflectă chipurile voastre verzi de invidie, buhăite de teamă, roase de febra stângacei speranțe că, totuși, cu talentul meu despre care se vorbește atît, voi da sens poveștii voastre zdrențuite, mizere, inadmisibile, ilizibile, încâlcite și neinteresante, mai ales neinteresante, răcnește corul coloneilor pe mai multe voci, dându-mi, în cele din urmă, dreptate, cu multă ură, cu multă bărbăție și cu certa capacitate de a bate oricând în retragere.

Dragii mei, eu, Carol Brezoi, am fost cel ales de Primar și de Consiliu pentru a explica de ce întârzie sfîrșitul lumii, de ce suntem obligați cu toții să conviețuim în decorul aproape abstract al insecurității generale, aici, în orașul tubular, cum ar spune Italo Calvino, în orașul invizibil, în orașul desenat pe fundul farfuriei din care își bea supa viermuindă Moș Vreme, cel din filmele fraților Mihalkov. Am devenit, astfel, eu însumi o autoritate, precum funcționarul Armando, al cărui tragic destin îmi face cu

ochiul, cu sprânceana lui exemplară și cam simplistă, desigur, dar accesibilă, metaforică și – ah – atât de românească, deși în orașul de hârtie despre care vă vorbesc, cum ar spune din nou Italo Calvino, unde specificul local amintește de triburile migratoare, cu aripi scurte și ascunse neglijent sub pelerinele rărite de vânturi și de prăbușiri năprasnice și definitive, sunt ultima persoană care ar putea duce la bun sfârșit disperata misiune, eu fiind Cel Atras de Conceptul Staniu al Liniei Moarte, de ingineria inexplicabilă a evaziunii totale, a renunțării depline. Dar ei speră că eu voi lua în cele din urmă pe umerii mei ceea ce ei intuiesc că stă la baza turnurilor neclintite ale orașului fără istorie dar cu gară de piatră și cu o stradă unde se înșiră prăvălie lângă prăvălie, așijderea orașului Titu sau Lehliu, cum ar afirma neglijent, leșios, coclit și lipsit de fantezie, însuși înspăimântător de lucidul Italo Calvino. Sigur că speranța animă cugetele înalților demnitari prăbușiți în anonimatul tristei urbe lipsite de două mii de ani de izvoare scrise, dar persistentă ca o înfiorătoare greșeală gramaticală în atlasele geografice incomplete ale anticelor războaie care cu siguranță că s-au purtat în altă parte, semănându-și osemintele glorioase, în timp ce cronicarii falsificau cu evlavie și poate chiar cu umor itinerariile elefanților blindați ai antichității; sigur că eu însumi nu pot folosi, dacă va fi să dau curs acestei onorabile comenzi, o altă metodă decât cea a mincinosului Herodot, a orbului Homer sau a irascibilului Borges, care au salvat de la pieire imperii prin lipsa lor de respect și de rigoare. Și, cu toate astea, mă întreb: de ce am fost ales tocmai eu?

Desigur, este o întrebare retorică, cum spunea Armando, cu ochii la fireturile uniformei domnului pădurar, sau mai degrabă o întoarcere la inocență, cu nasul în fustele crețe ale guvernantei mustăcioase, acolo unde, oricât de albe ar fi pânzeturile nemțești, nu se poate să nu aspiți cu recunoștință mirosul ei liniștitor. Scârțâitul balastrului de

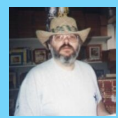
pe taluz, totuna cu pleznetele balenelor de celuloid ale corsetului îngălbenit (și nu încerca să-mi spui că nu te-a ispitit niciodată dorința de a lăsa să se reverse printre ațele strânse, tăindu-le cu lama fină a imaginației, spuma aromată, valul enorm de carne afânată și umedă, că nu ai gândit gândul sinuciderii prin înec în delirantul potop animal, printre miliardele de pori cât bobul de mazăre, cu peri fascinant mișcători ca o vegetație deopotrivă subacvatică și emersă), este fâșia arată a frontierei, țara nimănui, domnule, a acestui spasm cerebral care mă îndeamnă să îndeplinesc nobila misiune de control. Trenul vine, încetinind la macaz, și curând voi porni eu însumi pe Linia Moartă, asemenea domnului Brezoi, purtând în minte imaginea deformată, în racursi, a aceluia spațiu în care cândva, și o spun cu o scârbă senină, ne-am masturbat trăgându-ne de puțișoarele subțiri, transparente, asudând în spatele urechișelor transdăfirii. Poate că, de fapt, asta și trebuie demonstrat, că există în noi înșine pericolul sau demnitatea unui salt riscant pe pietrișul mișcător al căii ferate, că și o persoană oficială, cum eu însumi pot fi considerat, poate comite gestul senzațional al eliberării de teama suspectă, chiar dacă în copilărie am beneficiat de serviciile unei guvernante sau poate chiar de mai mult decât atât, atunci când marile tentații au început să altereze sensul maniacal și idiot al primelor întrebări despre viață, îndreptându-le spre ascunzișurile biologice chicotitoare de sub danteluțele impure ale școlărițelor, la o mie de ani lumină de sufrageriile adâncite în pacea penumbrei arhaice a primelor și scuza-bilelor perversiuni, un salt menit să readucă în actualitate inocența care face istorie, care construiește imperii, care mână spre viitor cireada idealurilor pure asemănătoare atât de mult cu inscripțiile ilizibile din locurile intimității noastre apoteotice. Poate că totul este acolo, la capătul drumului, speranța și prigoana noastră, dar la fel de bine se poate să fie doar o vorbă goală. De aceea, eu nu mă întreb, ci declar: avem nevo-

ie de acțiune, eu simt că numai printr-un gest hotărât vom afla răspunsul, printr-un inventar sau printr-o verificare a conturilor. Am început cumpărându-mi acest bilet numai dus, pentru care am plătit un preț de nimic dar care poate să aibă o foarte mare valoare, spune Armando, gândindu-se la celălalt discount important, de dimineață, când s-a întâlnit cu Olivia-The-City-Whore, obligată prin lege, ca și căile ferate, să respecte statutul de Autoritate al persoanelor oficiale.

Aceasta este povestea lui Armando din Administrație, pentru redactarea căreia am fost desemnat în urma unor furtunoase dezbateri: o lungă călătorie pe Linia Moartă, efectuată ca urmare a autonomiei de care se bucură funcționarii publici și de care ei nu sunt încă pe deplin conștienți, cum eu însumi nu sunt conștient de sensul acestei istorii, către care mă îndreaptă superficialitatea mea devenită antologică și atât de hulită în branșă, încât aproape că mi-a asigurat o scandaloasă popularitate, mai mare decât opera mea fragmentară, întâmplătoare și atât de contradictorie.

De fapt, ca să fiu sincer până la capăt, nici nu am, cu adevărat, o operă, pentru că vă mărturisesc că n-am făcut niciodată nimic altceva decât să copii la nesfârșit, într-un mod absolut mecanic, aceeași unică istorioară pe care o consider inspirată și cu care am debutat în urmă cu aproape patruzeci de ani. Ar trebui, azi, să mă ridic de la birou și să cotrobăi printre vechile mele hârtii în căutarea colilor îngălbenite ale manuscrisului, pentru a vă putea spune cum se intitula acel prim text plin de har, poetic și amenințător, în măsură să deschidă o nouă cale, să adauge o viziune neașteptată și nobile, să. Nu am s-o fac, nu merită, credeți-mă, căci oricare dintre titlurile pe care le-am folosit de atunci acoperă același cod, aceeași formulă; aceeași rețetă imuabilă, precum chipurile voastre identice, care fie că au fălci tremurătoare și roz, fie că sunt negricioase, palide, rotunde, ascuțite, blânde sau săpate în cremene,

nu fac decât să învelească un craniu atât de asemănător cu toate celelalte încât nici o rudă, prieten, iubit sau iubită nu l-ar putea distinge, la urmă de tot, pe al dumitale, biet cititor, din groapa comună a orașului fără ziduri și fără nume în care curg toate existențele noastre anonime, în disperata căutare a unui autor, cum ar spune italianul Italo.

Și, revenind la ideea anterioară, a autoplagiatului pepețuu, vă asigur că o fac în cunoștință de cauză și deosebit de satisfăcut de faptul că efortul meu minim, în niște vremuri în care confrății mei încearcă atât de disperat să năpârlească, maculând istoria literaturii cu resturile în descompunere ale măștilor de la ultimul carnaval la care au purtat sceptrul strâmb al măscăriciului, reușește să umple coșul zilnic al salariatișilor jalnicului nostru panteon cu substanța din care se hrănesc umorile lor otrăvitoare, pe când voi, iubiiții și damnații mei cititori, fără care arta mea ar fi inutilă, credeți încă o dată, în ciuda avertismentelor mele, că veți citi curând o nouă și minunată povestire.

Ce vă ofer eu, de fapt? Același lucru pe care îl oferea Dr. Strabo, autorul de ghiduri turistice din cărțile lui Nooteboom: iluzia că lumea este nesfârșită și că alcătuirile ei sunt unice, frumoase și inexplicabile, că poate chiar și pădurarul ieșit pe neașteptate din liziera îngustă cu care se învecinează gara, pentru a-l saluta pe domnul Armando din Administrație, cel pornit în control, după cum am mai spus, poate fi considerat un personaj al basmelor cu eroi înconjurați de stranii creaturi mitologice pe care necroforii culturii îi vor transforma într-o pastă comestibilă, cercetată în lung și în lat de larvele gălbui ale memoriei colective, care au un vag aspect inelat. O altă idee, însă, ar fi aceea că eu pot vedea, odată ieșit pe peronul îngust, trecerea aburoasă și roz prin care trenul mult așteptat de noi toți va intra, în toiul zilei, pe lumină, în această povestire pentru care Primăria a plătit o sumă considerabilă. Megafoanele nu anunță acest tren, deși

femeia cu sfârcuri precum solzii de nisetru, marcând astral orele indefinitei așteptări pe sâni ei asemănători ceasurilor moi ale lui Dali, sâni atrăgători ca o mlaștină și acoperiți de jerseyul de lână pentru a accentua senzația de căldură insuportabilă, a eliberat legitimații de călătorie (singura explicație ar fi aceea că –la fel cum trădarea sau boala sau sărăcia sau moartea sau numai definitiva uitare sau lipsa de sens, de iubire, de încredere, de speranță nu sunt întotdeauna prezente în argintul tulbure în care citesc prezicătoarele destinului nostru care preferă, mai degrabă, să comită mici erori, calcule absurde care ascund marile noastre viitoare revolte de sărmani clienți ai condiției umane –, trenul nu a fost trecut în carte, rămânând să fie perceput ca un dar al Ministerului de Transporturi, ca o dulce prăjitură sau, de ce nu, ca o nesperată șansă care, până la urmă, va salva această povestire în care funcționarii abia de își percep, ca pe o ușoară transpirație în palme, reala lor autonomie, statutul lor aparte, misterios, aproape mistic, aproape de neînțeleș).

Și, odată cu mine, însuși Armando din Administrație va trece dintr-o lume în alta, din lumea confuză a realității de care fiecare se teme cu inocența și sinceritatea pe care ți le dă numai sentimentul perpetuu al degradării ireparabile a murilor între care ne cresc, zidite pe veci, neîmplinirile, amenințând cu prăbușirea în lumina finală, a morții - dincolo, în lumea penumbrelor literare, discrete și structurate armonios, ca o respirație mecanică prin tubul de celuloid al iluziei (nici viață, dar nici dispariție, ci doar alunecarea anesteziată a spiritului prin vobletele mereu aceleași, mereu previzibile, mereu familiare, prietenoase, ale epicului), cu mici surprize delicioase oferite de talentul Autorului, în cazul vostru, mult mai avantajos decât toate celelalte cazuri, de talentul meu bine stimulat de Primar în urma unor interminabile și, poate, salvatoare discuții.

HAPPY END

Am avut și astăzi același vis, spune Armando din Administrație. Petrecusem câteva ore de dragoste cu Olivia, logodnica mea. Deodată, o căldură neobișnuită m-a cuprins, m-a învăluit; o amețelă pufoasă m-a făcut să simt că lunec, că mă desprind de această lume, că levitez, că sunt o particulă dintr-un fluid în mișcare (ceea ce probabil și sunt, fără să am permanent conștiința acestui fapt). Înainte să adorm, m-am gândit, reflex, la modul în care mi-am împăturit pantalonii. Știi, în adâncul nostru toți bărbații ne temem să ieșim pe stradă cu hainele șifonate, în dezordine. M-am gândit și dacă mi-am asigurat cu nasturele portofelul în buzunarul de la spate. Îți spun toate astea ca să îți dai seama cât de multe lucruri prozaice, dacă nu chiar vulgare, mă împiedicau în clipa aceea să dispar cu adevărat din cotidian. Știam că nu mă îndrept către o fabulație oarecare, compusă prin mecanisme specifice gândirii, la limita dintre somn și veghe, ci că, într-adevăr, evadez în Neștiut. Îmi era frică și eram fericit. Totul s-a petrecut într-o clipită și cu toate astea aș putea să fac o descriere vastă, amănunțită, a procesului care mă metamorfoza. Ar fi, însă, nepotrivit, ar trebui să apelez la cuvinte noi și să folosesc în relatarea mea, poate, numele unor savanți. Esențialul este să nu mă îndepărtez prea mult de ceea ce, într-adevăr, mă umplea de mirare: pentru că, de fapt, continuam să o sărut pe Olivia, ai cărei umeri de zăpadă nu mi-au dispărut nici acum din fața ochilor.

Mi-am dat seama că motivația trăirilor mele era legată de numele ei minunat, pe care îl murmuram încontinuu. Mă înecam în numele ei, în sonoritățile acestui nume binecuvântat, mă îmbăiam, mă lăsam ridicat și purtat ca un pai în vârtejul său unic, aromat, plin de promisiuni. Și, astfel, am adormit, dar nu mai eram Armando din Administrație, ci devenisem un fel de poet în căutarea Centrului Evanescent al

Senzațiilor Divine. De aceea, în visul meu am zărit, ca prin ceață, roțile translucide, ticăind de zor, ale unui ceas enorm, de cristal. Pe fiecare piesă a straniului mecanism era încrustat un nume de oraș, apoi urma un nume de fluviu, erau indicate crestele unor munți, se enumerau pruncii unor dinastii apuse, totul într-o mișcare sacadată, cu clinchet de clopoței și cu scrâșnet de nisip. Din când în când, ceasul se oprea, roțile vibrau gata-gata să se sfărâme, un nume putea fi citit, un an dura mai mult, dar imediat după asta mecanismul se urnea din nou, cu jerbe de scânteii colorate, se transforma într-o fabuloasă instalație, de fapt într-o locomotivă care despica universul însoțită de muzica de fanfară a unei veșnice Duminici. Eu continuam să fac dragoste cu aleasa inimii mele în insalubrul hotel provincial, amenințat de uitarea petențiilor, de lipsa oricărei semnificații a gesturilor mele publice, înecat în praf, pierzându-mi identitatea și totuși trăindu-mi atât de intens fericirea încât nimic nu m-ar fi putut trezi fără durere, în afara unui nou asalt, a unei noi străpungeri a frontului. Cu toate acestea am rămas adeseori imobil, ca un personaj într-o fotografie, având în fundal imaginea gării (banală, unde locomotiva încetinea, pierzându-și strălucirea, dinamismul, puritatea, părând acum mică și întunecată, urâtă ca în realitate) în timp ce eu însumi îmi târam picioarele epuizat, purtându-mi trupul greoi în întâmpinarea mașinii cu aburi care îmi zdrobea, scrâșnind, visul, pe când diafana mea parteneră de zbor, Olivia, țipa scuturându-mă furioasă sau, poate, speriată de ceea ce ochii mei reflectau, din adâncul acestei viziuni.

Ceea ce trebuie să-ți mărturisesc, dragă prietene, este că am zilnic visul acesta premonitoriu, ale cărui impurități alterează seninătatea vieții mele simple, la ora amiezii, devenind pentru mine un adevărat drog; nu mai pot trăi fără el cum nu aș putea trăi fără apă. De îndată ce otrava mi-a fost inoculată, mă reped, așa gol cum sunt, la

lucrurile puse frumos pe scaun și constat starea proastă a hainelor mele de care am, de obicei, atâta grijă, ca orice Autoritate Locală, și constat că sunt murdare, azvârlite în dezordine, cu manșetele pline de ciulini, șifonate. Uneori îmi dau seama că mi s-a umblat prin acte, găsesc bancnote din țări de care nu am auzit, permise galbene, de trecere, scrise într-o limbă pe care nu o cunosc. Toate acestea mă înspăimântă cumplit, mă tulbură, îmi dezorganizează viața. Olivia îmi cere să plătesc hotelul, mă amenință că nu ne mai putem întâlni. Eu îi răspund cu aroganță, îi atrag atenția că trebuie să îmi arate respect și iubire. Îi spun că într-o zi o să-mi iau lumea în cap și îi flutur prin fața ochilor dosarul la care lucrez. Voi pleca și eu pe Linia Moartă, declar, adeseori, furios. Dar de ce îți spun eu dumitale toate aceste lucruri fără importanță, dragă Watson? Cunoști și tu, desigur, acest sentiment care însoțește plenitudinea iubirii adevărate, de când domnul Carol Brezoi, Autorul plătit de Primărie, se află în documentare. Poate că simptomele de care suferi tu sunt diferite, pentru că unii dintre noi văd alergând, ca niște comete înflăcărate, lighioane dintr-o zoologie nepământească sau respiră aromele astrilor stinși; este o chestiune de personalitate. Olivia se scufundă în grădini acvatice și așteaptă să simtă vibrația sfântă a chitului biblic, răscolind nisipurile plumburii. Nu mă întreba de unde știu, în dosarele noastre s-au strâns sute de declarații asemănătoare și, probabil, nu greșesc prea mult când susțin că de vină este numai surescitarea extremă la care ne supune Autorul, întârziind să ne aducă la cunoștință rezultatul cercetărilor sale. Unii susțin că domnul Brezoi a sărit din tren, că a fugit cu banii. Că așteptările noastre sunt prea mari, întrucât nici un Autor nu a reușit cu adevărat să schimbe soarta personajelor confruntate cu greutățile cotidiene și, mai ales, nu a reușit să alunge inexplicabilele noastre angoase, teama de neștiut sau de întuneric sau de sânii itiiți de sub dantelele uzate ale guvernantei nemțoaice

atunci când, ajuns deja la maturitate, te întrebi ce rost ar putea avea toate aceste ademenitoare înfrângerii și ai depășit deja punctul critic, dincolo de care nu mai ești decât un pădurar politic, pe peronul oarecare al unei gări, și nicidecum eroul menit să contribuie la aflarea adevărului sau la salvarea reginei sau chiar la atingerea vreunui ideal umanist, unul dintre acelea care ne însoțesc în nesfârșita noastră singurătate.

Îmi pare rău că te dezamăgesc, dragă prietene al ierburilor foșnitoare, al mugurilor de pin, frate al lăstărișului, dar trenul acesta poate că nici nu există, nu există nici o altă realitate în afara frumosului tău costum cu fireturi, confecționat de o cooperativă muribundă, din materialele rămase în stoc dinainte, mă înțelegi ce vreau să spun. De aceea e mai bine să ne facem datoria, afirmă Armando din Administrație. Să considerăm, poate, că Primarul este un biet alienat, un prost sau un disperat oarecare care s-a lăsat înșelat cu ușurință. Să ne considerăm aidoma lui. Să nu avem alte mijloace de evaluare a misterelor care ne înconjoară decât controalele stricte, lunare sau chiar săptămânale, asupra lucrărilor artistice pe care le suportă contribuabilii, indiferent de implicațiile conexe, metafizice poate, ale semnificațiilor lor. Să punem umărul la treabă, iată ce cred eu că se cuvine să facem, zice Armando, gândindu-se încă la pulpele lungi, musculoase, ale infatigabilei Olivia-The-City-Whore. În timp ce eu...

În timp ce eu mă întreb cu seriozitate, deși sunt foarte superficial, ce sens ar putea căpăta această povestire, dacă într-o bună zi mă voi apuca să o scriu. Vedeți dumneavoastră, trenurile vin și pleacă, alunecă neâncetat de-a lungul Liniei Despre Care Vă Vorbeam și adeseori poți zări chipuri preocupate sau chiar lampionul stins al șefului de tren, o mână înmănușată îndreptându-se către semnalul de alarmă, ducând

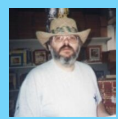
paharul spre buze, întorcând filele unei cărți (sau chiar pălăria mea, clătinându-se în cui), un ziar azvârlit pe banchetă, o pipă fumegând, mânerul de argint al unei umbrele și să începi să faci anumite legături, să tragi unele concluzii pripite.

Oricine acceptă ideea că asemenea trenuri circulă noaptea, căci sunt și lucruri la care mintea noastră nu trebuie să aibă acces, există și taine de nedescifrat, de care depinde vibrația stranie a sufletelor noastre în fața măreției lumii. Nici o Primărie nu poate plăti prețul pentru salvarea cetățenilor săi oarecare de angoasele lor difuze, de mahmururile lor cleioase; pentru spaimile lor contradictorii răspund și sunt pedepsiți ei înșiși și, uneori, Autoritățile alese democratic.

Este ora patru și un sfert, după-amiaza, și trenul intră în gară, înconjurat de un abur pal, roz, prin trecerea secretă pe care o poți pipăi și ți se pare insuportabil de aspră, o poți privi și ți se pare o mărunță discontinuitate, aproape insesizabilă, o poți adulmeca și, deodată, nările îți freamătă neliniștite, căci s-a întors guvernanta nemțoaică și pare decisă să îți accepte toate fanteziile. Ca de obicei, toate personajele și-au ocupat locurile știute, îngrămădindu-se unele în altele pe peronul îngust. Olivia a deschis larg geamurile și se piaptână în văzul lumii iar megafonele anunță direcția spre care, curând, va porni orașul pe șine de fier, cum ar spune Italo Calvino, în consonanță cu paginile galbene ale cărții intiulate: „Mersul Trenurilor“, exprimând, adică, același precar echilibru temporar către care aspiră deplasarea noastră planificată în zonele invizibile ale sufletului provincial.

Deci, totul este sau pare a fi previzibil. Armando din Administrație fotografiază locomotiva, țopăind grotesc în jurul trepiedului. Este un ins incredibil de jerpelit, de murdar, cu hainele mototolite și în dezordine, cu manșetele pline de ciulinii unor stepe de altădată. Poate de aceea, la urcarea în tren, i se cere legitimația, pe care o scoate în grabă, dintre hîrtii scrise de mână și formulare oficiale, acoperite de ștampile ale altor state, scăpând pe jos note contabile și bancnote cu fir argintiu, colorate strident de strălucirea soarelui aproape tropical. Pădurarul îl însoțește zâmbind umil, prosteste, subaltern și cu toate astea mult mai sincer decît ne-am putea aștepta într-o situație atît de încordată. Multe lucruri au rămas neclare, făcând imposibilă o relatare coerentă, în care să încapă atît lăbărțata noastră realitate, cît și principiile estetice, armonia literară. Ce rol ar putea juca, într-o astfel de povestire, femeia care vinde bilete, sâni ei asemănători ceasurilor moi ale lui Dali, garoafa încăpățînată în a înflori în obscuritate (care poate că este doar o imitație din plastic)? La cîte dintre lucrurile astea poate renunța Autorul și cîte pot fi folosite, cîte pot fi alăturate unor profunde semnificații? Nu cred că voi răspunde singur acestor întrebări și, chiar dacă există un contract semnat de mine și de domnul Primar, un contract care, la urma-urmei, sper că va rămîne secret fără ca prin aceasta să fie alterată neobișnuita mea notorietate, nimic nu mă obligă să încalc legile creației; de aceea, nu cred că voi scrie, vreodată, Balada lui Armando din Administrație. Totuși, vă iubesc, vă salut și vă sfidez cu respect, de pe Linia Moartă, dragii și nefericiții mei cititori.

BORIS KARLOFF, OCTOGENARUL

Pentru toată lumea, el fusese Vampirul. Și, cu toate astea, cei care l-au cunoscut pot mărturisi oricând că a avut un caracter minunat, de modă veche, că nu pierdea nici un prilej pentru a-și exersa manierele de adevărat gentleman, deși porecla lui te îmbia să crezi că ai de-a face cu un om sângeros sau măcar turbulent sau scandalagiu. Dar, de fapt, nu era vorba decât de înfățișarea personajului, pentru că Vampirul era foarte urât. Din considerație pentru el, prietenii se fereau să îl numească astfel și îi spuneau Boris Karloff. Nu i-a fost ușor să treacă prin viață cu grotescul chip dăruit de natură! Dar de-ar fi fost numai atât... Pentru că Boris Karloff a mai avut, pe lângă cea fizică, și o particularitate metafizică: era luat întotdeauna în serios.

Când se adună în grupuri, oamenii schimbă, de obicei, impresii neutre, care nu lasă urme în conștiințe, nu produc modificări în existențe. Ei vorbesc despre starea timpului (apreciind drept apocaliptice ploile din ultima vreme), despre cât este piața de bine sau de prost aprovizionată. Își povestesc unul altuia articolele politice citite în ziare și exprimă opinii dintre cele mai ciudate. Oamenii mai vorbesc despre afaceri, care întotdeauna merg spre un dezastru imitent, și discută despre viitor ca despre o perioadă scurtă și foarte întunecată. Însă niciodată, dar absolut niciodată, nu vorbesc despre ei înșiși, acesta fiind considerat un subiect stânjenitor. De aceea, este foarte greu de înțeles de ce discută oamenii atunci când se adună în grupuri, la cafenea, în sala de biliard.

Boris Karloff avea în această chestiune o părere personală. El considera că plăcerea îndelungilor convorbiri se datora nu atât nenumăratelor banalități emise, cât faptului că, mai devreme sau mai târziu, venea vorba despre tot felul de persoane care nu se aflau de față. Astfel, nimicindu-i cu aprecieri dure și bine argumentate pe cei absenți,

grupul de discuții era pus pe dată într-o lumină favorabilă, se năștea o atmosferă efervescentă, de încântare și bucurie, de mulțumire, de fericită petrecere. Nenorocirea era că, de câte ori emitea asemenea judecăți, Boris Karloff se și grăbea să le exemplifice.

Vorbele lui avuseseră întotdeauna consecințe dramatice și, în cele din urmă, prietenii Vampirului trebuiră să constate, nu fără părere de rău, că rândurile li se răresc. Câteva sinucideri fură urmate de un omor cu sadism, două delapidări și de mai multe cazuri de nebunie.

– Taci, taci!, îi strigau ei, de la o vreme, ori de câte ori Boris Karloff încerca să deschidă gura. Concentrează-te asupra jocului și ține-ți fleanca, păcătosule, dacă nu vrei să ți-o umplem cu câlți!

Așa că Vampirul, care se apropia de venerabila vârstă de optzeci de ani, în schimbul dreptului de a-și petrece liniștitele zile ale bătrâneții în compania vechilor și plăcuților săi prieteni, fu obligat la o anumită mușenie. I se permitea, totuși, să-și povestească unele isprăvi, mai ales dintre acelea de mult uitate.

– De exemplu, un exemplu, își începea el povestirile. Poate vă amintiți că la 12 Februarie 19... guta l-a doborât pe președintele Companiei Petroliere. Era un bun prilej pentru o partidă de biliard, mai ales că trebuia ales de urgență un nou președinte iar punctul nostru de vedere în această chestiune avea toate șansele să fie hătărâtor. Seara, ne-am adunat toți aici, în această sală. Toți vicepreședinții stăteau în picioare în jurul mesei cu pluș verde. După ce am păstrat un minut de reculegere în memoria ilustrului dispărut, au început discuțiile. Luă cuvântul Ferdinand-cel-care-vorbea-frumos. Sprijinindu-se cu mâna stângă în tac, ridicând dreapta spre tavanul boltit al sălii, el spuse:

„Un conducător, bunăoară un conducător al unei Companii Petroliere, nu trebu-

ie să fie cu nimic mai prejos decât dirijorul unei orchestre simfonice. Cei care ați avut prilejul să audiați un concert ați observat, poate, cum urmăresc instrumentiștii mișcările elegante ale dirijorului. El și numai el știe cu precizie când intră viorile, când bate toba, când se dezumflă obrajii suflătorilor. El hotărăște când trebuie să înceapă un delicat solo de oboi. El pune ordine în harababura de țipete ale clarinetului. El singur stăpânește asupra tuturor sectoarelor de activitate, ca să zic așa, stabilește o ordine clară și transformă ceea ce ar fi fost o groaznică anarhie a sunetelor într-o mângâietoare melodie. Ca el trebuie să fie și conducătorul nostru, noul președinte al Companiei Petroliere!“

Se auziră aplauze dar și mârâituri, chicoteli și chiar hohote de râs. Vecepreședinții începură să se strige între ei cu alte apelative decât cele obișnuite, spunându-și:

„Oboiule!“

„Tubă!“

„Măi țambal!“

„Bătrânul n-a fost elegant niciodată, scrâșni cineva, dar să-l văd eu pe cel care nu s-a temut de laba lui de fier!“

„Așa e!“, completă cineva.

„Mai multe creiere sunt mai grele decât unul singur. Să alegem un comitet director!“ , se auzi dintr-un ungher iar din altul:

„Uite, cotul!“

Vă imaginați ce gălăgie se iscase, un adevărat scandal! Atunci, pentru a pune lucrurile la punct, am cerut cuvântul și i-am întrebat ce i-a apucat. Îi cunoscusem ca pe niște oameni temperați, modești, care știau să aprecieze valoarea anonimatului.

„De ce vreți să ieșiți în față?“ i-am întrebat.

„Oare voi nu știți că maimuța, cu cât se cațără mai sus în copac, se vede mai bine?“

„De ce?“, mă întrebă, fără rost, cineva.

„Pentru că are curul roșu, de aia!“, i-am răspuns.

Se făcuse, din nou, liniște. Cu toate astea, nu era greu să-ți imaginezi ce se șoptea prin colțuri:

„Ăsta e șantaj!“

„Amintește-ți de scufundarea vasului AURORA!“

„Zece mii de barili de apă chioară...“

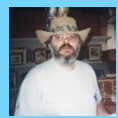
„Falsificarea contractului de asigurare...“

„Afacerea sondelor din Egipt...“

Și câte și mai câte! Cert este că, drept urmare, ca nou președinte al Companiei Petroliere a fost ales în unanimitate, deși a încercat să se opună, Fred-cel-sărac-cu-duhul. Cântăriseră foarte mult, în adoptarea acestei hotărâri, cele două titluri nobiliare ale lui Fred, care confereau de acum grupului nostru un oarecare prestigiu. Din păcate, însă, nu după mult timp a trebuit să alegem din nou, deoarece, curând, noul nostru președinte își luă zilele. Am aflat să fusese băgat până în gât într-o afacere cu fitilele de lampă. Fitilele pe care le producea țesătoria lui erau cu doi milimetri mai late și nu se potriveau lămpilor lansate pe piață de Compania noastră, în schimb erau perfecte pentru lămpile companiei concurente. Se spune că lucrul acesta i-ar fi adus beneficii importante. Ei bine, tocmai cu un astfel de fitil se spânzurase bietul Fred...

Nici nu-și termină Boris Karloff scurta sa povestire, că un bătrânel, care întotdeauna se comportase cât se poate de decent, începu, deodată, să țipe:

– Măgarule, măgar desfrânat! Ce vrei să spui cu asta? Știi bine că Fred avea o sticlărie și că sticlele lui de lampă erau cele care nu se potriveau. Țesătoria era a mea

și nu am auzit pe nimeni până azi să se plângă de fitilele mele!

În culmea indignării, proprietarul țesătoriei părăsi sala de biliard și, în cursul aceleiași seri, fu călcat de un camion.

De atunci, lui Boris Karloff i se retrase definitiv dreptul de a mai vorbi. Conducerea cafenelei îl obligă să semneze un angajament, conform căruia putea să joace biliard numai dacă tăcea din blestemata lui de gură. Își păstra, totuși, prerogativele de membru al clubului, adică avea dreptul să mârâie și să scuipe pe jos, ceea ce îi producea voluptăți de neimaginat.

Boris Karloff nu mai vorbi, dar profita din plin de ultimele bucurii ale bătrâneții, așa că administrația cafenelei fu nevoită să angajeze un om-cu-o-cârpă-de-bumbac. Acesta avea sarcina să șteargă saliva Vampirului, împrăștiată abundant pe mozaicul sălii. De asemenea, au fost chemați meșteri care au capitonat toate ușile, ba chiar și ferestrele, deoarece mârâitul lui se auzea departe, până în cartierele mărginașe.

Cine ar fi putut bănui atunci ce metamorfoză îl aștepta pe octogenarul Boris Karloff? Fie din cauza vârstei înaintate, fie datorită faptului că trebuia să stea mai mult cu gura închisă, temutul personaj își pierdu caninii pe jos, cei care puteau fi asemuiți doar colțurilor unui mistreț. Ochii lui bulbucați nu mai aruncară niciodată fulgere de mânie. Ei alunecară în fundul capului și deveniră ochii celui mai blajin bunic. Iar cei douăzeci și patru de negi de pe bărbie și gât fură acoperiți de o barbă albă și mătăsoasă. Așa că, încet-încet, Boris Karloff trecu în anonim. Rareori mai atrăgea atenția clienților cafenelei prin câte-o lovitură sofisticată, elaborată, elegantă, de modă veche. Bilele se ciocneau cu pocnete delicate, în timp ce spectatorii ovaționau uimiți.

Într-o astfel de situație, ca într-o aducere aminte, Vampirul ridică privirea către cei care îl înconjurau și nu mai recunoscu pe nimeni din numeroasa asistență, nici un

chip care să-l inspire, care să-i provoace nostalgii. Prietenii lui dispăruseră de mult și chiar cafeneaua se schimbase, devenise un local modern, fără stil, fără farmec, fără trecut.

În seara aceea plecă mai devreme acasă, se întinse pe cuptorul călduț și, pentru că nu mai avea ce face în lumea asta, Boris Karloff muri.

BOLERO

Sigur că toate astea sunt adevărate, altfel nu am mai fi iar aici, așteptându-i pe ceilalți, care vor intra și ei, sumbri, încercănați, dintr-o clipă în alta. Vor mormăi câteva fraze confuze, se vor așeza pe scaune, pe bănci, vor umple curând încăperea cu foșnete și mirosuri. Degete care vor bate tactul unor melodii neuzite vor aluneca prin fumul din ce în ce mai gros, prin clăbucii de fum, și se vor lovi de pereți șoapte neclare; se vor sparge cuvinte pe marmura întunecată a pardoselii, printre pantofii de lac, cizme din piele de porc, sandale, papuci și ghete ortopedice. În fine, manșetele pline de praf se vor atinge ușor, vor pâlpâi palide dantele. Unul va tuși într-un colț – o tuse seacă, iritantă, interminabilă –, va fi aglomerație, o aglomerație din care nu va lipsi nimeni, nici femeia care va dansa bolero și nici Cortazar, care va spune că din cauza organizării perfecte situația a devenit disperată. Să acceptăm această glumă, căci ea conține, desigur, un sâmbure de adevăr.

E timpul, deci, să vă vorbesc despre pianul Schulze Pollmann. Acest moment nu mai poate fi amânat, el este dorit cu ardoare de fiecare dintre noi, pentru că, așa cum mulți am observat deja, intimitatea noastră prelungită declanșează reacții subtile în subconștient, consolidează opinii comune, dirijează o cvasitotală armonie. Pianul, care nu poate fi văzut nici măcar din primul rând, al cărui miros ranced nu poate fi detectat de nările noastre perfect curate, pianul, atât de bine camuflat în întunericul îndepărtatului arlechin, este cheia acestei istorii. Cum ar spune Cortazar, cum a și spus, probabil, în vreunul dintre articolele lui nesemnate, apărute prin obscure gazete de provincie în momentele în care plictiseala căpăta statut de problemă națională, există întotdeauna un element ascuns, insesizabil, datorită căruia reușim să percepem adevărul. Este cazul să vă mărturisesc că nu l-am cunoscut pe acest domn decât din

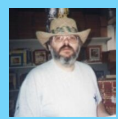

scrierile lui, nu l-am întâlnit niciodată, și că mă îndoiesc chiar și de faptul că numele lui ar fi Cortazar. Însă fără el nu aș fi descoperit pianul Schultze Pollmann.

Nu aș insista atât asupra propriei mele situații; poate că undeva în lume, mai aproape sau mai departe, se întâmplă, s-a întâmplat sau se va întâmpla ceva similar, și mulți dintre dumneavoastră ar putea depune mărturie în acest sens, sunt zvonuri destule pe care nu le putem nesocoti, un zumbet intercontinental, un sunet de fond care întreține neliniștile noastre. Pentru mine, Cortazar aparține sunetului de fond, deși uneori reușesc să captez câte o notă distinctă. Și, astfel, mă apropii tot mai mult de pianul Schulze Pollmann, pe care, vă asigur, eu pot, de foarte multă vreme, să îl aud.

Din punctul ăsta de vedere, este vădită o anume asemănare între mine și femeia care va dansa bolero, contorsionista cu parfum oriental sau poate suedeza distantă, severă, din vitrina unei agenții de transporturi aeriene, sau doamna din scuar, matroana, țărăncuța cu pieptul tare, rățăcind prin mizeria luxoasă a orașului. Așa cum ea, la o oră care s-ar putea să fie foarte târzie, va veni, atrasă de acordurile secrete ale unui fantastic instrument, prin lungile și cenușiile coridoare, o irepresibilă dorință mă îndeamnă să vorbesc, să prelungesc cât mai mult o stare oricum explozivă, dincolo de care totul devine imposibil, dincolo de care imaginația nu mai poate transcende și, deci, nici realitatea nu mai se poate alcătui.

Ați sesizat, desigur, că nu fac decât să expun un sistem coerent de argumente care justifică prezența noastră aici, speranța că până la urmă nimeni nu va lipsi, deși teama că întâlnirea noastră ar putea fi ratată ne irită în egală măsură, pentru că sunt destui cei care nu sesizează prezența nevăzută a pianului Schulze Pollmann. Dar calitatea sunetului său neauzit mărturisește un alt adevăr.

De aceea, sunt sigur că ea va veni și mă întreb dacă nu va fi chiar femeia, femeiușca, telefonista pe care am cunoscut-o ieri, în zori, oricum la o oră indecisă, când în spatele draperiilor din brocat vișiniu se putea bănuî o nouă veghe a orașului, pe care îmi permit să o descriu ca pe un fâlfâit de aripi încă adormite, ca pe un număr oarecare de pași ezitanți pipăind drumurile unor abia bănuite existențe. Se puteau vedea și mirosi peste tot cariatide, abur de cafea, ibrice enorme într-o lume de reșouri încinse și ceasuri sfârâind fără noimă sub perne cu satinul sfâșiat de amoruri grăbite. Claxoanele sufocate de smog plescăiau prin mâzga matinală a convenționalelor săruturi de care te ștergi cu un surâs vinovat. Ieșise cu ochii umflați de nesomn dintr-un mic bar de pe bulevard, dintr-o vizuină, dintr-o ascunzătoare insalubră poate, de-acolo de unde ies aceste creaturi pe care le privim, desigur, puțin stânjeniți, strecurându-se pe lângă ziduri, căutând să nu atingă cenușii lor moale, păstos. O urmărisem toată noaptea cu insistență de la o masă alăturată, încercasem să-i transmit mesajul meu, de fapt mesajul pianului Schulze Pollmann, pentru că pielea ei strălucitoare emana încontinuu un fluid greu, o șoptă, semnul unui dezechilibru îmbietor. Doamna Clara o ținea ușor de cot cu două degete îngălbenite de nicotină, păreau puțin ameteite, puțin excitate, puțin țicnite, sufletele lor se poticneau în dezordinea mahmură a străzii.

– Unde ai să te duci acum, o întrebase doamna Clara, hai, spune, unde? și ea răsese în hohote, nici o clipă nu se gândise la asta.

– Am un chef nebun să dansez!, a răspuns ea.

– Toate astea îmi amintesc de un film despre o fată foarte frumoasă și foarte rea, spuse doamna Clara, o poveste pe care comisarul o descifrase de îndată.

M-am întrebat ce anume i-a provocat acelei femei o dorință atât de bizară, căci ea coincidea cu propria mea dorință pe care toată noaptea am încercat să i-o transmit.

Ascultându-i ore în șir sporovăiala, pentru mine devenise evident că nu i se întâmplase nimic în ultimele săptămâni sau în ultimele zile, aceleași comenzi și aceleași fișe introduse mecanic, apeluri fără răspuns și apeluri fără adresă, nesfârșite banalități șoptite în tainițele surde ale uitării (alo bătrâne, salut iubito), de fapt nu i se întâmplase nimic niciodată, doar lucrase întotdeauna la centrala aceea învechită, obligată să asculte o înregistrare eternă, de mult memorată, de mult învățată pe dinafară. Semaforul de la colț însângera zidul posomorât al hotelului și ea ar fi privit oricât jocul absurd al culorilor pe obrazul de piatră, galbenul livid, verdele mineral, geologic, urcând parcă din adâncul de calcar al acelei construcții ca o otravă măcinând de secole inima piramidei și deodată o cuprinse o spaimă violentă, îi veni să vomite, greața îi strânse stomacul într-un spasm dureros.

– Doamna Clara, ține-mă, doamna Clara, cred că am băut în noaptea asta cam mult!

Vorbeam, deci, despre delicata, aproape insignifianta femeie de la capătul firului, cea care, clătinându-se pe trotuarul nesigur, alunecos, provizoriu, văzu cum un bărbat îi zâmbește lăbărțat și provocator, i se adresează chiar, îi spune ceva de dincolo de cristalul vitrinei, din bar. Tipul, tupeistul, extraordinar de familiar și de antipatic, îi stârnea acea dorință ce poate fi imediat raportată la pianul Schultze Pollmann și abia pe urmă la masculinitatea incertă a provocării, chiar dacă doamna Clara o strângea deja, cu fermitate, în brațe pe telefonista care, poate, va dansa pentru dumneavoastră, pentru noi toți, *bolero*.

– Doamna Clara, cum se poate una ca asta, ce fel de evadare mi-ai organizat?, spuse ea, privind către mutra mea banală și pofcioasă.

În mod surprinzător, doamna Clara înțelesese imediat, poate că văzuse și ea jocul

monoton și stupid al luminilor colorate și se gândise și ea că, nu-i așa, nu au ajuns totuși prea departe și, din nou, izbucniră amândouă în râs.

Să nu vi se pară că insist prea mult. Aș vrea să cred că șoptele din ce în ce mai accentuate, foșnetul tot mai amenințător, tusea, devenită deodată un reper agasant, o sfidare și în același timp un contraargument formal, obositor, un semnal de alarmă declanșat fără noimă în spațiul acestui miraj în care cu toții, desigur, sperăm, sunt aceleași de la început, de la începuturi, și aceleași de ieri, și numai participarea mea prea intimă în fluxul unei întâmplări aparținând deja nici unei memorii – deși atât de padoxal, pentru că eu o încredințez chiar acum memoriei dumneavoastră –, și așteptarea, care face și ea parte din scenariu, din singurul scenariu posibil, îndreptățesc dilatația fără margini a sunetelor care definesc această noapte în care cred că, totuși, se va dansa. Dar dacă mă înșel, dacă lucrurile vor lua o cu totul altă întorsătură, nebănuită acum, să ne amintim cât mai fidel cuvintele lui Cortazar din articolul despre degradarea idealului, pentru a fi în continuare încredințați că timpul nu spulberă, ci zidește, transportându-și neîncetat aluviunile, ca un fluviu, spre un alt univers, îndepărtat dar din ce în ce mai coerent.

„Cavalerul – spunea Cortazar – va înnobila meschinele avataruri ale existenței sale cu titluri și blazoane ale răului etern, sublimând josphicia diurnă, anexându-i virtuți de pugadoriu, tocmai pentru a-și înălța propria zbatere din cotidianul maculant și frivol spre limpezimile celeste ale ficțiunii, acesta fiind singurul sens admisibil al virtuții umane. Construindu-și, astfel, un ideal, el devine personaj, creație divină și re-creație, el animă duhul ambiguu al farsei existențiale cu un parfum auctorial.“

Umerii doamnei Clara, înveliți într-un șal ușor, descriau mici volute calde, acoperindu pe jumătate chipul meu din vitrina acelu bar sau îl ascundeau complet în spatele

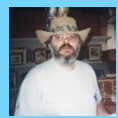
unei revărsări de simpatie și autosimpatie gălgâitoare, interzicându-mi mimica sugestivă prin care încercam să vorbesc despre pianul Schultze Pollmann, îndepărtându-mă, amânându-mă cel puțin – *how much is that dogged in the window?* –, cu toate că insistența mea le incomoda evident, le ținea pe loc, le tulbura, se insinua între ele ca o neașteptată, poate necesară promisiune.

– Doamna Clara, draga mea, iubita mea, râse prosteste femeia care va dansa *bolero*, prelungind greața și nu fiorul vremelnice relaxări ce o încercase, nu crezi că ar trebui să amânăm deznodământul acestei fade, acestei insipide istorii? Să ne oprim o clipă, să ne prefacem că ne oprim o clipă, poate pentru a bea o cafea...

– Ba da, spuse femeia mai în vârstă (între două vârste, de fapt, sau fără vârstă, chestiune asupra căreia ar fi bine să nu insist), devenindu-mi complice. Este prea devreme sau într-adevăr prea târziu ca să fugim din colțișorul nostru cald, din cuib, din locul ăsta tocmai bun pentru două femei singure și independente, pentru două femei lipsite de prejudecăți – spuse ea –, pentru două ingenue bovarice și pentru două caste orfeline.

– Pentru două *femei* foarte frumoase și foarte rele și pentru două caste orfeline, adăugă *tânăra* care, în cele din urmă, s-ar putea să danseze *bolero*.

Se clătinară în fața ușii de sticlă, trecură prin apele ei tulburi ca doi uriași pești argintii amenințând plevușca mărunță din băltoacă, dezvăluindu-și strălucitoarea grandoare, imperialul destin, când cerul de zgură avorta nefiresc dimineața, cu o tristețe inexorabilă, ca pe o zdreamță însângerată. Nu pot să știu dacă ea a auzit în clipa aceea acordurile pianului Schultze Pollmann sau, pur și simplu, s-a speriat de mucozitățile fetide, ce imediat începură să se zvinte, ale dimineții, sau se cutremurase de amintirea unui glas cunoscut, glasul unei abstracte și cronice disperări insinuat zilnic prin căștile

de ebonită, un glas fără nume, prelinș monoton prin sârma de cupru racordată la instalația complicată a universului. Dacă aș ști, aș putea releva fiecăruia imensul gol disimulat în spatele panoului cu mufe și cifre, unde fișele subțiate de îndelunga utilizare își caută singure locul în partitură, în necurmata simfonie, pentru că spațiul acela poate cu ușurință ascunde silueta neagră, greoaie, pachidermică, a pianului Schultze Pollmann.

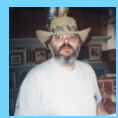
– Spune-i să tacă, doamna Clara, șopti ea într-un târziu, nu vede că nu răspunde nimeni, nu vede că sună mereu ocupat?

– Ce se întâmplă cu prietena ta, se simte rău?, am întrebat eu amabil, prefăcându-mă neștiutor și surprins.

Apoi am plecat după cafele și tot ce mai trebuia, am plecat să trag draperiile, pentru a nu o lăsa să se ridice și să zboare, cu doamna Clara și cu celelalte păsări mahmure și țicnite ale dimineții, sus de tot, pe deasupra firelor de cupru prin care susură zvonul unei nesăbuite utopii. La urma-urmei, gândeam, firele astea se termină brusc în aer. Într-un târziu, mă interpelă, ușor nazalizat, profesional, cu nervozitatea care animă, de obicei, misterul abstract al centralelor telefonice:

– Cine ești dumneata, domnule?

Mă oprisem în dreptul mesei, ținând în palme două cești uriașe în care cafeaua urca tot mai mult, clocotind ca pe două plite fierbinți – cești de tablă, gamele – și doamna Clara se temu de ce ar fi putut să se întâmple, așa cum noi înșine, deși totul este atât de bine organizat, nu putem să nu luăm în considerare și alternativa mai puțin optimistă. Privea fascinată spuma, caimacul care creștea imperturbabil, apropiindu-se de buzele coclitate ale recipientelor, de marginea fatală, fu gata să se repeadă la mine și să mă zgâlțâie furioasă, să mă lovească peste mâinile întinse către ea într-un fel de implorare

neghioabă, dar, de fapt, o părăsiseră puterile, privea cum așezam ceștile chiar în fața ei fără ca, deocamdată, să se reverse măcar o singură picătură (o scamatorie pe care nu o mai văzuse, un număr de magie neobișnuit și atât de primejdios).

– Îl recunosc, murmură, într-un sfârșit, doamna Clara. Am mai băut cândva o cafea la fel ca asta, o cafea al cărei gust îngrozitor, de detritus, mă ține de atunci trează, la fel ca în noaptea aceea în care, după ce au adormit toți, am ascultat până în zori sifleea ofițerului de cart. Râdea mereu, dar istoriile sale erau adevărate, chiar dacă nimănui nu îi convenea să recunoască. În larg se zbat fără cârmă corăbii pustii, atâta spunea și își privea ceasul cu capac de argint; era felul său de a atrage atenția acelor domni delicați, cu capete albăstriei plutind pe deasupra zâmbetelor fals îngrijorate, capete chiluge și fantastice, străvezii ca niște baloane în ziua de unu mai, că trecea peste noi, ireversibil, ultimul anotimp al sincerității.

Toate astea, desigur, sunt adevărate. Cortazar spunea că lucrurile adevărate au calitatea rară de a ne face să credem că lumea ne oferă un milion de deschideri neașteptate, ne solidarizează în dorința adeseori nemărturisită de a fi mereu în preajma miracolului. Cum, vom întreba neliniștiți, se dansează din nou *bolero*? Dar pentru asta este neapărată nevoie de un pian cu coadă, conchidea Cortazar într-unul dintre nenumăratele sale articole nesemnate dar care poartă amprenta inconfundabilă a generozității și iubirii, a spaimei și disperării, a declinului și măreției contemporanului nostru. De aceea, acum ca și ieri, ca întotdeauna, în întunecatul arlechin, nemișcat, pianul Schultze Pollmann ne înobilează. Numănui nu-i va păsa dacă femeia care se apropie este dansatoarea cu parfum oriental sau suedeza distantă, severă, din vitrina unei agenții de transporturi aeriene, sau doamna din scuar, matroana, sau țărănuța cu pieptul tare sau sărmana telefonistă pe care am întâlnit-o ieri într-un bar, ci toți

vor fi surprinși de sunetul cristalin al pianului deloc dezacordat: un sunet celest, venit din depărtări inimaginabile, și care fusese de fapt tot timpul prezent dar foșnetul neîncetat, șoaptele, cuvintele căzute pe marmura pardoselii, printre pantofi de lac, cizme din piele de porc, sandale, papuci, ghete ortopedice, și apoi tusea, iritantă, interminabilă, a celui care mă întreb dacă nu este chiar Cortazar, ale cărui minunate eseuri despre tuse le-am recitat cu încântare nu de mult, au făcut să se consume zărnice uvertura unei nopți în fond oarecare și, în același timp, încărcată de inefabilul marilor premoniții ratate în care cu atâta disperare sperăm.

Dar vă vorbeam despre întâlnirea mea recentă cu o sărmană telefonistă, despre culorile unui semafor care arunca pe cer semnale de avertizare, prevestind despărțiri și lungi călătorii și aventuri vijelioase sau poate numai despărțiri, pentru că era greu de distins dacă începea sau se sfârșea ceva în acele clipe. Ochii *femeii*, rotunzi, se fixaseră pe cafeaua care dădea afară din cești, revărsându-se peste buzele lor coclite, invadând suprafața măsuței, atingând degetele mele albe, schimbând desenul delicat al feței de masă, care închipuise până atunci fluturi și flori, într-un deșert dezolant, într-o câmpie crăpată de arșița coplesitoare. Mi-am spus că, la urma-urmei, sunt și numere de magie care nu reușesc niciodată, că m-am temut degeaba, telefonistele nu pot trece dincolo, prin vitrina de cristal, nu se pot desprinde și nu pot pluti peste firele de cupru subțiri, zumzăitoare. M-am gândit la tusea seacă, iritantă, a lui Cortazar, la distanța enormă pe care sunetul trebuie să o străbată în căutarea unor urechiuse roz, care să-l transforme în susurul unor nesăbuite utopii. Apoi am comandat alte cafele. Ne-am despărțit promițându-ne că ne vom revedea și ele au plecat la serviciu sau la cumpărături, fredonând obsedantul ritm spaniol. *Bolero*.

ÎNGERUL ÎN GARĂ

– Vino cu mine! Numai tu! Și nu uita să-ți iei ciobul...

Cei doi copii se strecurară, printre cotețele cu păsări și stivele de lemne, până în dreptul magaziei.

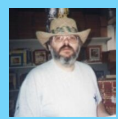
– Lasă-mă să o chem și pe soru-mea, să se uite numai o singură dată. Pe urmă, o să plece..., se rugă cel mai mic. Era îmbrăcată, direct pe piele, cu o haină peticită și mototolită, destul de lungă ca să îi acopere pantalonii scurți până la genunchi. Celălalt băiat, cel cu tricoul de marinar, îl privi încruntat și câteva clipe păru că se gândește cu încordare.

– Nu se poate, o fată nu rezistă să vadă așa ceva...

– Atunci, o să mă spună, se resemnă cel dintâi. E tare pârâcioasă.

(De sus, din cer, din carlinga avionului, se vedea ca în palmă linia ferată șerpuiind printre dealurile verzi, uneori albastrii sau roșii, alteori metalizate, argintii. Trenul abia se mișca, ridicând nori de fum, trecând peste poduri sau prin tunele de jucărie. Atunci, șuiera. Un abur alb se risipea printre arborii nemișcați, în timp ce trenul aluneca, eteric, prin lume. Era gros cât un deget și destul de urât și părea o ființă obosită, apatică, îndepărtându-se încolo, fără noimă. Cel de sus, dintre nori, se gândi să sperie acea arătare caraghioasă, să o facă să se miște mai repede – unde? încotro? – și coborî într-un picaj scurt, după care redresă aparatul, uită de tren, se gândi la altceva, poate...)

Fata, parcă fără să-i pese de cei doi puști, se făcea că privește tabla îngălbenită de vreme, purtând inscripția: GARA COSMEȘTI, dar, deodată, se întoarse și îi amenință de la distanță cu pumnul mic, trandafiriu.

– N-o să se ia după noi? întrebă, îngrijorat, băiatul cu tricoul de marinar.

– Nu îndrăznește ea, că știe ce-o așteaptă, răspunse, sigur pe el, celălalt, și îi arătă, la rândul său, fetei pumnul, lovindu-se ușor, demonstrativ, de câteva ori sub bărbie. Departe, se auzeau motoarele unui avion și fata, uitând pentru o clipă de băieți, își puse mâna ștreasăină deasupra ochilor și se întoarse în direcția din care venea zgomotul.

– Ascunde-te, fă, îi strigă cel cu haina, ascunde-te, că te bombardează americanii! Dar zgomotul scăzu și nu se mai auzi deloc, fără ca avionul să treacă pe deasupra lor.

– A fost un Messer, zise tricoul.

– Lasă-mi și mie o bucată de ciob, strigă fata, că altfel te spun mamei... Și știi tu ce pățești, știi tu bine, scânci ea.

– Ți-am spus, e a dracului de pârâcioasă, mormăi băiatul, e ceva de speriat... Dar ai dreptate, proasta asta e prea mică și nu poate în nici un caz să reziste!

O spusese cu năduf și speranță, privind cu coada ochiului către camaradul lui, și scuiptase printre dinți cu obidă și se încruntase, dar băiatul cu tricoul de marinar spuse că trebuie să meargă amândoi dincolo de linii, până la cazemată.

– De acolo se vede cel mai bine, șopti el.

Ciobul era destul de mare, prăfuit, murdar de găinaț și de vopsea și avea o formă neregulată care nu sugera nimic, sau poate că semăna cu unul dintre norii infirmi care înghițiseră, pe cerul îndepărtat, avionul. Băiatul se lăsă pe vine și lovi ciobul cu o piatră. Acum avea mai mulți nori verzui și o tăietură în podul palmei, din care creștea repede o picătură rubinie de sânge. Își supse rana, apoi strigă cu vocea îngroșată:

– Să-l cauți lângă măracini!... Dar cască bine ochii, dacă vrei să-l găsești! Apoi adăugă, înciudat și, nu se știe de ce, foarte încet: Proasto, proasto, proasto!...

Cei doi o luară la fugă printre linii, împiedicându-se de traverse și de pietrele mari,

colțuroase.

(De sus, din cer, părea că două găze își scutură elitrele peste singurătatea sterilă a unei scrieri indescifrabile. Lui îi venea să facă tot felul de acrobații, să încerce să le atragă atenția, hei, prieteni, ce mărunte par toate de aici, dar altceva, mereu altceva plutea înaintea, chemându-l peste umerii de cicoare ai văzduhului.)

Ajunși în partea cealaltă, speriară câteva vrăbii de prin tufele dese, apoi, urmărind linia șerpuită a unei cărări, se îndreptară spre o îngrămădire de plăci de beton cu armătura contorsionată, tremurând morganatic în reverberațiile soarelui de vară. Se strecurară cu greu printr-o deschizătură și, deodată, ierburile foșniră undeva deasupra lor, de parcă ar fi trecut printre ele o teribilă fiară. Singură și departe, fata începu să plângă încetișor.

(Toate astea nu puteau fi zărite din cer, nu puteau fi simțite; totuși, lui i se părea, de acolo, de sus, că le percepe emoția, că se strecoară împreună cu ei, că participă la o incredibilă aventură și poate că de aceea avionul luneca într-un fâșăit ca de hârtie sfâșiată, într-o ciudată neliniște, de parcă ar fi zburat acum cu o viteză inimaginabilă.)

Înăuntru era umezeală și o răcoare plăcută le mângâia frunțile, pe care părul se lipise în șuvițe. Țineau în mâini câte un muc de lumânare și se priveau peste flăcările drepte, albi și cumiți.

– Trebuie să le afumăm, zise băiatul cu tricoul de marinar, pentru că altfel nu se vede nimic.

Așa că afumară cioburile bine.

– Simți? întrebă băiatul cu haina peticită. Vine trenul! Parcă vine de dedesupt, nu-i așa?

Și atunci, întunecând interiorul cazematei, apărură în deschizătura îngustă capul

blond al fetei.

– Ce faceți voi aici? întrebă ea.

– Nu facem nimic, nu ți-am zis să nu vii? Ai să mănânci papară!

– Ba ai să mănâci tu, când te-oi spune mamei că m-ai lăsat singură!

– Mai tăceți din gură, vine trenul! Hai și tu, lasă, o să ne jucăm împreună, spuse băiatul cu tricoul de marinar.

Fata se ghemui între cei doi. O locomotivă, urmată de trei vagoane, oprea, pufăind din greu, în fața peronului. Aburul gros acoperi un timp orice imagine. După ce se mai risipi, copiii putură să vadă câțiva bărbați îmbrăcați asemănător, cu șepci și salopete, purtând genți mari din mușama neagră, coborând din tren pe partea opusă clădirii roșii a gării. Toți o luară pe drumul care ducea spre un sat din apropiere. Mergeau în șir indian și, din cauza bălăriilor, nu se vedeau decât până la brâu.

Cu degetele înnegrite de funingine, băieții duseră cioburile în fața ochilor. Al patrulea era îngerul. Aripile îi atârnavă, moi, pe spate. Prin sticla afumată, pletele lui păreau că aruncă scânteii. Dar lucrul cu adevărat uimitor era cerceul cu diamant din lobul urechii.

– La ce vă uitați voi? Dați-mi și mie voie să mă uit, spuse fata.

– Uită-te, dar numai puțin, spuse băiatul cu tricoul de marinar. Altfel, orbești!...

– E nenea Petcu, spuse fata, care își murdărise și ea degetele de funingine. Ce frumos e!..

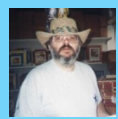
– Știam eu că ești proastă! Nu vezi?... E un înger adevărat!

Apoi, se auziră din nou motoarele avionului. Copiii încercară să deșlușească punctul lui mișcător dar zgomotul încetă curând, fără ca pasărea de oțel să întunece țigla roșie a gării.

(Din cer, gara, trenul, oamenii și chiar și îngerul nu păreau decât niște semne mici, încâlcite, atât de asemănătoare și totuși fără sens! Cel de sus ar fi putut să coboare periculos, în picaj, sau să facă un salt uluitor, care să-i surprindă, căci în după-amiaza aceea se simțea atât de aproape de ei, dar ceva greu de descifrat, ceva imposibil de înțeles îl mâna înainte, mai departe, peste umerii unor nori de cicoare.)

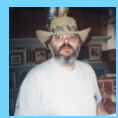

CĂPITANE, IARTĂ-MĂ CĂ L-AM MÂNCAT PE HENDERSON

Întâmplarea asta s-a petrecut undeva în Spațiu, unde liniștea este absolută și unde rareori se întâmplă ceva. De aceea, este cu atât mai ciudat că ea a devenit o istorie pe care azi poate oricine să o cunoască. Jos, în orașe, în păduri, pe mări sau în adâncurile lor, pe întinsele stepe, totul este posibil. Totul este posibil la Cape Canaveral și aproape nimic nu devine poveste. Pe 7th Street, în orașul Chicago, totul este posibil și cu atât mai mult în cartierul portorican, unde James, fratele meu care are șapte tatuaje pe brațul stâng, se joacă senin cu propria lui murdărie. Nimeni nu face o poveste din asta, acolo jos. Pentru că un milion de tipi, dintre care James cunoaște o grămadă, privesc spre stelele de unde așteaptă un semn: sunt psihopații care își rod creioanele Mountain & Yard.

Eu îl văd uneori pe James, de sus, din navetă. Din liniștea aceasta pe care monitoarele o înregistrează sub forma unor dungi întunecate, orizontale. Eu plutesc mai departe, continui să zbor. Mă lovesc ușor de conducte, de manete, de cadranele colorate. Camera de luat vederi urmărește semnalul meu specific, pentru că semnalul meu specific face parte dintr-un program. Este vorba despre frica mea specifică. Despre rușinea mea. Despre greața mea personală (dar asta, deja, e o altă poveste). Alunec, glisez, deschid aripile printre resturile care de jos nu se văd, printre obiectele diverse a căror prezență neașteptată nu-și află, de fapt, locul aici. (Descrierea lor, pe care ar trebui, totuși, să o evit, pentru a păstra un ritm alert acestei istorii, nu este neapărat necesară. Ea este destinată psihologilor, analizelor sterile, fetelor bătrâne și unui număr impresionant de fraieri, însă pentru voi este facultativă.) Aceste obiecte

nu au întotdeauna un relief concret, materialitatea lor este îndoielnică, dar ele dau densitatea fluxului care mă susține între pereții despărțitori. Oricum, e bine să știți: fluidul prin care mă deplasez nu este un simplu amestec de azot și oxigen, atâta timp cât cuprinde și cravata mea din liceu, cu însemnele clubului Altamira. Îmi aminteste de profesorul de chimie, un ins suspect pe nume Davidson. Obişnuia să-și şteargă de pamblica ei lată degetele negricioase cu miros de amoniac. Apoi, se poate vorbi și despre fotografia de pe vremuri, în care colegii mei din echipa de baseball surâd, cu pantalonii lăsați pe vine, la sfârșitul unui campionat. Greu de crezut că este un amestec atât de banal, nu-i așa?

Hello James, îi fac semn cu mâna fratelui meu cufundat în contemplarea pastei moi, lipicioase, a propriei sale murdării. Hello James, mai ții minte colivia cu prepelițe? Iată, alături de proteza pe care o foloseam ca să mă transform în vampir. Ah, de câte ori te-am făcut să urli de teamă, de câte ori, James, te-am dezamăgit! Da, știu că ai căutat cu disperare colecția ta de benzi desenate: Skipper, naufragiatul galactic. Este aici, mă susține, mă ajută să zbor. Spune-i și mamei că am zărit adineauri colierul ei de coral. E-n siguranță, James, toate-s la mine, nu mai trebuie să scotociți în rigolele singurății voastre. Îmi amintesc că i-l dăruise unul dintre unchii care ne vizitau câte o singură dată și pe care îi chema, invariabil, Sam. Făcea vreo doi dolari, colierul. Dispariția lui a fost pusă pe seama crizelor mele de gelozie care se repetă și astăzi. Dacă aş vrea, mi-ar fi mult mai ușor acum să îl rup și să îl fac să dispară la mii de kilometri de cartierul portorică, unde cureau din piele de șarpe a niciunui Sam nu mai mă poate atinge. Dar ce ați crede atunci voi despre mine? (Desigur, eu nu transmit decât un semnal general, un zâmbet pe monitoare, o voce alterată de distanță, mestecând cuvinte stângace, destinate milioanei de urechi de fete bătrâne.) Și așa mai putea,

oare, să plutesc, asemenea unui condor, peste piscuri și trecători, dacă nu mi-ar foșni atât de aproape amintirea frunzelor aspre de Cupidus sali pe care te-am sfătuit să îți le freci de frunte cât mai temeinic, până la sânge, dacă vrei să vezi omul din întuneric sau vietățile sacre ascunse-n noroi? Eu însumi, aici sus, mă mai frec uneori, deși nu atât de temeinic ca tine, ci numai până când începe să-mi strălucească iar pielea cenușie, până când reînvie freamătul cartierului portorican, sub forma unor turbioane rebele în amestecul de azot și oxigen. Altfel, totul rămâne curat și aseptice, plumburiu, rece și mat, în liniștea ciudată de care vorbeam și care produce dungă întunecată pe monitoare.

Hello James, hello Evangeline, hello Sam. Eu cred, de fapt, că nici nu vă pasă în ce măsură zborul meu depinde de aceste obiecte al căror loc este în dulapuri și debarale (ascunse în ziduri, pe coridoarele nesfârșite, acolo unde totul este posibil dar nimic nu devine poveste). În orașul Chicago, de pildă, unde totul pare normal și de unde un milion de psihopați privesc către stele și își rod creioanele Mountain & Yard. Din spațiul îndepărtat și subtil, îi salut triumfător.

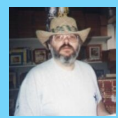
(Deci, adio psihologi, fete bătrâne și fraieri! Aveți acum din plin tot ce v-ați dorit, tot ce credeți voi că vă trebuie. Decât că – atenție! – analizele voastre sterile nu vor fi niciodată acceptate de adevărații experți în întâmplări spațiale, de oameni cum este fratele meu James, de exemplu, care are șapte tatuaje pe brațul stâng și care departe, jos, se joacă senin cu propria lui murdărie.) Și, așa cum vă spuneam, în momentul în care naveta ajunge deasupra Mării Sargaselor, transmisiunile radio, din motive necunoscute, se întrerup. În acele clipe se pune problema supremă, a singurătății astrale. Ce dracu' fac perversii ăia acolo?, vă întrebați, când se întunecă ecranele și radioul transmite un țuiit perpetuu sau un țipăt surd, răgușit. Vă temeți pentru noi,

vă rugați lui Dumnezeu să ne apere. Toată aparatura își dă, sfârșită, ultima suflare de miliarde de biți. Psihologii spun că trăim secunde dramatice. Însuși Bill, din biroul lui, se pregătește să ne adreseze un mesaj de îmbărbătare, se roagă pentru noi, își aranjează reverul; arăt destul de bine?, o întreabă el pe secretara neagră pe care a descoperit-o tocmai în Ohio. Mai trece doar puțin timp și, dintr-o dată, reapar chipurile noastre care vă sunt atât de familiare (totuși, ceva vi se pare schimbat). Difuzorul tușește, totul este în regulă, fraților, cornurile-s proaspete și cafelele încă nu s-au răcit, dar nu-i așa că vi se pare ceva schimbat?

În liniștea de sus, naveta a suvolat Marea Sargaselor. Casetofonul de pe masa din bucătărie a derulat în întegime înregistrarea cu ZZ Top sunt o pernă de ace, sunt doar o pernă de ace. Înțeapă-mă oriunde vrei, aici și aici, căci pentru tine azi sunt fericit. Ofițerul trei spune s-a terminat, căpitane, și tu continui să crezi că sunt o pernă de ace; Bill spune m-am rugat pentru voi și Dumnezeu ne-a ajutat. Ocrotește, Doamne, această binecuvântată națiune. Și sus, în Spațiul subtil, Henderson se transformă într-o pernă de ace și, apoi, într-o orbitoare lumină, pe care fraierii și psihopații o zăresc doar o clipă și o ignoră pe dată, căscându-și mai departe ochii goi, inflamați. Iată o adevărată istorie petrecută în Spațiu. Liniștea este aici, ea însăși, poveste. Transmisiunile s-au întrerupt și, dedesubt, departe, foșnește pentru oameni, nesfârșită, Marea Sargaselor.

Ne mișcăm lent, cineva întreabă care este cea mai cunoscută băutură din America (este Coca-Cola, răspunde întregul echipaj) și cadranele se sting, în jurul nostru totul devine translucid și moale, naveta capătă consistența jeleului de căpșune, al cărui miros, deodată, ne invadează nările. Îl zăresc pe fratele meu, James, i se văd cele șapte tatuaje de pe brațul stâng, căci are mânecele suflecate până la umeri. La Chicago, el se joacă senin în Cadillacul unchiului Sam. Monitoarele pâlpâie străvezii și ofițerul trei

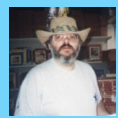
se apropie de mine plutind prin amestecul de azot și oxigen dar care miroase, cum vă spuneam, la fel ca praful de pe 7th Street, a jeleu de căpșune, și, atingându-mi cerceul cu diamant, îmi spune căpitane, iartă-mă că l-am mâncat pe Henderson.

Ochii lui opaci nu pot fixa nici un obiect, reflexele îi sunt din ce în ce mai slabe și o culoare ciudată îi urcă în obraz, fiind, desigur, doar o pâlpâire a Mării Sargaselor, de jos, pe suprafața căreia se poate întâmpla orice, cu condiția să nu devină poveste, și de unde oricărui observator atent naveta noastră îi va părea o pernă de ace. Sunt vorbe, numai vorbe, absorbite pe dată de liniștea flămândă a Spațiului, în timp ce zborul nostru are ritmul înregistrării cu ZZ Top.

Vrei să știi de unde vin dar nu îți pot răspunde, nu îmi aduc aminte, spune el și nu este exclus ca replica lui să nu intereseze pe nimeni. (La urma-urmei, aceste cuvinte pot fi înlocuite cu altele, ticluite de voi înșivă; doar nu vă roadeți chiar degeaba creioanele Mountain & Yard.) Săptămâna trecută uitasem până și numele soției mele Mildred, căpitane.

Ofițerul acesta este un străin, îl descopăr deodată ca fiind foarte schimbat, umbra lui absoarbe umezeala nesănătoasă din nefârșitele coridoare ale orașului Chicago, dar acest fenomen nu este vizibil pe ecranele monitoarelor. Nu sunt vizibile nici semnele pe care i le fac fratelui meu James, ele se adresează fantasticei sale percepții extrasenzoriale. Hello, strigă el, cu glas surd, de sub capacul de fum al cartierului portorică, iar eu decid, pentru că așa se cuvine, următoarea secvență a zborului nostru, care prin telescoape se vede ca o trecere de lumini peste apa Mării Sargaselor.

Lăsați jeleul de căpșune și apucați-vă de treabă, le spun savanților cu bărbi împletite, așezate frumos pe umărul stâng, astfel încât să fie vizibil drapelul cu stele și dungi. Oamenii ăștia sunt grozav de disciplinați, trusele lor sunt grozav de folositoare, iar ei

plutesc lent, având grijă să nu-și lase la vedere ciorapii scandalosi pe sub manșetele cu elastic, etanșe, care le poartă înscrise numele și gradul universitar.

Bine, spune ofițerul trei, dar ce crezi că poate ieși la iveală? Solzi, plasmă, membrane, fragmente de os, spermă, rezultatul derizoriu al ciopârțirii mele științifice, transformarea mea într-un morman de probe biologice, descompuse în elemente, ce pot spune toate acestea despre dragostea mea, despre marea mea bucurie? Nu e nevoie decât să-mi urmăriți cu atenție vibrația cozii ca să-mi înțelegeți emoția profundă, ca să vă dați seama că fotografiile, radiografiile și înregistrările spectrului meu bioenergetic sunt doar aiureli, rahat și rutină. Presiunea intracraniană? Birocrație, căpitane, nimic concludent. Compoziția unui strop de salivă aspirat de pe limba mea violacee (într-adevăr, ofițerul trei este foarte schimbat) întipărește acum, pe chipul unuia dintre operatori, o expresie concentrată, dar cu ce se va alege el însuși din experiența asta covârșitoare? Nu înțelegeți, căpitane?

(Și vorbele ofițerului continuă să disloce, lent, mari porții din jeleul de căpșune prin care plutim și care concretizează adevărata poveste pe care azi oricine o poate cunoaște.)

Îmi pare grozav de rău că l-am mâncat pe Henderson dar mai devreme sau mai târziu trebuia să mănânc pe cineva, era inevitabil. Nu a fost ușor pentru mine, dar dacă nu m-am trădat mai de mult, dacă nu am mâncat-o pe Mildred, de exemplu, e pentru că pe ea nu am iubit-o niciodată. Nu aveți cum să știți asta măsurându-mi înotătoarea foșnitoare și tristă. Nu aveți cum să aflați prin metode mecanice că sunt momente, în viața unuia ca mine, de debordantă tandrețe, când dragostea triumfă, când preaplina ei își cere drepturile. Cum să te fac să pricepi toate acestea când tu, ca orice om, cauți o explicație în structura moleculelor țesutului meu gras, sau în schema

aparaturii circulator, cu aceeași încăpățânată superficialitate (sau inocență) care vă face să fiți unici în univers! Henderson, oare, nu a făcut la fel atunci când mi-a cântat, neștiutor, la muzicuță? Da, sunteți atractivi, aveți în voi ceva indescifrabil (ceva bun și ceva rău) care vă apără de popoarele interstelare ca pe niște pui pufoși ce se cer ocrotiți, uimind prin ezitățile lor sfoase, prin tatonări stângace, prin refuzul de a vedea pericolele, răspunsurile marilor întrebări, mereu de-a bușilea pe lângă inimaginabile forțe, obligându-le să se retragă, să dea înapoi, contrariind titanii, întrerupând uriașa desfășurare a luptei lor veșnice. Cum ai putea să înțelegi sentimentele mele numai pe baza unei analize spectrale, căpitane? Rușinea care mă încearcă pentru că eu, un adult în acest univers, m-am amestecat într-un joc infantil?

(Hello James, hello Evangeline, hello Sam, sunt tot eu, deasupra, la o mare depărtare. Hello Bill, e minunată rugăciunea, e minunată secretara ta din Ohio! Sunteți toți minunați, v-am simțit alături de noi în momentele grele, ne-ați ajutat enorm prin credința voastră și prin iubirea uriașă cu care, senini, priviți spre cer.)

Vă iubesc pe toți, cu excepția lui Mildred, care nu a fost niciodată de acord să dormim în același pat. Iată de ce mari pete verzi îmi apar pe obraz, ca o pâlpâire a Mării Sargaselor, ca o chemare, continuă ofițerul trei zâmbind pentru o clipă pe ecranele de la Cape Canaveral, unde totul este posibil dar nimic nu devine poveste. Înțelegeți, căpitane? Imaginează-ți-o pe fiica ta Evangeline (hello Evangeline!) de trei ani cum se apropie cu mâinile ude de aparatura electrică iar ochii ei sclipesc de o veselie nevinovată, de o incipientă senzualitate, în timp ce tu te repezi (speriat și uimit) să o aperi. Nu îți poți înăbuși, totuși, gâlgăitul gros, bărbătesc, hohotul de răs cu care îi pleznești auzul nevinovat, și nu îți poți opri palmele asudate să îi pleznească fundul micuț, atât de micuț, și nu te poți opri să o îmbrățișezi și să o mănânci, la propriu,

apucând-o cu dinții ascuțiți de pernele moi ale mâinilor neastâmpărate, delicioase (adorabile). Totul este un joc, desigur, prizele sunt protejate și gestul tău nu va fi niciodată dus până la capăt, deoarece căldura mâinilor ei va declanșa întrerupătorul ascuns. De fapt, doar vei striga Evangeline astâmpără-te, așa cum am strigat și eu, fără ca voi, pământeni din păduri, de pe mări și oceane, să mă puteți auzi: Henderson fii cuminte, pe aici circulă, fatal, cinci sute de mii de volți și de implacabile reguli care țin lumea laolaltă, nu atinge obiectul magic, nu știi ce palpită în spatele manifestărilor lui colorate sau tulburi, arzătoare sau reci. Așa că s-a terminat, căpitane, dar tu continui să crezi că sunt o pernă de ace.

Pincushion, murmură fratele meu James, folosindu-și fantastica percepție extrasenzorială. Acolo, jos, în cartierul portorică, consecvent și senin, el se ocupă de propria lui murdărie.

(În orașul Chicago nimeni nu face o poveste din asta, cu atât mai mult cu cât totul este posibil. Întrebați-l pe James: cu delicatete, cu înțelegere, fără brutalitate. Totul este posibil pe întinsele stepe.)

LAITMOTIV

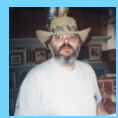

Omul traversa plaja – o plajă largă, nesfârșită aproape – și semăna cu un pescăruș, cu o mare pasăre jumulită și tristă. Se îndrepta spre automobil. Mergea de mult iar plaja se întindea în urma lui nedescifrată, concretă, până undeva foarte departe, unde întâlnea linia incandescentă a orizontului.

Fusese una din acele zile ce mor cu o savuroasă lentoare, cu interminabile ezitări, lăsând în adâncurile trecătoarei ființe impresii de neșters, poezie, seninătate, împăcare. Omul traversa însingurat, călcând cu labelle lui fără sânge, obosite și galbene, nepăsător, prin gunoaiele de pe plajă. Întunericul se cuibărea pe nisip, în timp ce pescărușul se îndrepta spre automobil, fără grabă, egal, sfidător.

Om sau pasăre? Atât de îndepărtată, atât de înceată, înaintarea omului printre dunele gălbui sugera, desigur, imaginea unui peșcăruș. Un peșcăruș pe creasta unui val, într-un ocean împietrit de milenii, trezit acum de o târzie înfiorare. Ținea într-o mână o umbrelă și în cealaltă o pereche de teniși uzați. Chipul nu i se distingea și de aceea azi nimeni nu și-l mai poate aminti. Dar ce înseamnă, de fapt, chipul unei mari păsări jumulite și triste?

Înțelegeți, prieteni? Era o ocazie unică să arunc și eu o privire, deoarece, abandonat atât de imprudent, automobilul iradia un farmec irezistibil, emana o undă ispititoare, îmbia la păcat, se oferea cu generozitate și inconștientă dezarmantă oricărui vagabond ce s-ar fi rătăcit prin pustiul acela dezolant. Poate am sperat, pentru o clipă, că automobilul mă aștepta pe mine; că, după ani și ani de zadarnice căutări, a sosit momentul împlinirii unui sentiment esențial, a unei stări de grație capabile să dea sens unei întregi existențe umane. Mi s-a părut că sunt un tânăr hiperboreean la ceasul primei iubiri. De aceea, m-am apropiat câțiva pași, am schițat un zâmbet și am scuiat

cu năduf, admirativ. Știu, un hiperboreean nu ar fi comis niciodată asemenea gesturi. Sunt gesturi stereotipe, vulgare, ele nu dovedesc imaginație sau originalitate. Dar, vă întreb, prieteni, unde i-ar putea duce imaginația și originalitatea pe cei de teapa mea?

Urcă-te și pleacă, urcă-te și pleacă! – mi-am zis, sufocat de dorință. Pasărea aceea urâtă și mare își va deschide umbrela prea târziu, agitănd-o ca pe un drapel sau chiar ca pe o grațioasă aripă. Vocea ei croncănită va fi acoperită de vuietul vântului, de foșnetul nisipului, de gemătul indescritibil al apei. Adio. Asemenea fapte ulcerează mii de autostrăzi, rămase deodată pustii.

Prieteni, „adio“ este doar un cuvânt, mă credeți, ori nu? Îți trebuie întotdeauna mult tact și nici o precauție nu-i deplasată dacă nu te mulțumești cu jumătăți de măsură. Se cere multă răbdare, pentru că altfel se nasc încurcături imprevizibile și rămân răni alimentate de absurde și devastatoare regrete. De aceea, în situații neașteptate, precum cea de față, o oarecare prudență te îndeamnă să gândești în șoaptă acest cuvânt.

Așa că, mai degrabă, pe curând! Poate că, la capătul călătoriei, ne vom revedea. Sau poate că, fără să știm, vom fi tot timpul împreună, plutind în plasma invizibilă a istoriei, apropiindu-ne tot mai mult de plasa Marelui Pescar, de pana ageră a Necunoscutului Povestitor, cel care așteaptă la capătul oricărei călătorii.

Dar să vedem: ce înseamnă, de fapt, o călătorie? O adevărată beție, prieteni, da, o adevărată beție!... Nu ne amenință nici un pericol, centurile de siguranță sunt prinse în curmeziș peste piepturile palpitând de emoție. De nu s-ar termina niciodată, de nu ne-am opri nicicând, fiindcă se întâmplă, se va întâmpla – este destul să nu te îndoiești nici o clipă de adevărul acestei afirmații – un miracol. Am dorit-o mereu, o săptămână întreagă, o viață am tânjit după ceva ce nu avea nume, neîncetat, aproape fără să ne

dăm seama... Am fost bolnavi și am suferit cumplit, am fost sublimi și ridicoli, pradă unor neliniști mistuitoare. Ne-am vătămat ochii privind spre zări tulburi și reci. Da, am râcâit ca niște animale îngrozite, prinse în neiertătoare capcane, zidurile ce ne împresurau. Ne-am rănit și am strigat și strigătul s-a adunat în jurul nostru, material și inform, închipuind veșmântul ăsta zdrențuit, uniforma atâtor și atâtor blestemați. Ne-am repezit unii asupra altora, pe de o parte unghiile, de cealaltă ochii scurși și absenți, gâtlejul, visceralele moi.

Pentru ce? Pentru că eram în căutarea a ceva fără nume, ceva apropiat totuși, exasperant de apropiat.

De aceea, am smuls draperiile, am deschis, febrili, uși și ferestre; am ieșit pe străzi. Urletul nostru nefericit s-a auzit până departe și i-a înspăimântat pe cei care, până nu de mult, ne așteptaseră, naivi, cu brațele deschise. Ne-am îmbrâncit fără noimă, ne-am sugrumat, ne-am denudat arterele subțiri. O pulsație caldă, atât de apropiată, o chemare șoptită, un electric fior fără nume, ceva nedeslușit dar vital, o atingere și o respingere incerte despre care abia acum am putea vorbi, au umplut până la refuz, până la suprema sațietate, până la greață, clipe, ani, vieți. Acum, când realitatea și-a pierdut banalele conturi, arhicunoscutele conturi, obsedantele conturi, tinzând spre ceva de neimaginat, am putea spune: *suntem aici*. Curând, ne va învălui sunetul misterios al roților pe asfaltul fierbinte. Am putea rosti numele lucrului aceuia nenumit, în căutarea căruia, fără să știm, am început cândva, orbecăind, o călătorie. De îndată, firește, vom pluti. Este o adevărată beție, prieteni, scurta noastră plimbare în automobil!

Deci, mi-am tras mânușile din piele fină de antilopă, am deschis portiera și m-am așezat la volan, afundându-mă cu voluptate în pernele moi. Am încercat ca mișcările

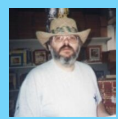

mele să fie cât mai calme, cât mai firești și astfel legătura de chei aproape că nici nu zornăi atunci când am ales, dintre ele, o banală cheie de contact pe care numai în clipa aceea, unică, se putea descifra un mesaj din alte galaxii. Motorul începu să toarcă și mă cuprinse un dor ambiguu, o stare primejdioasă, care mă anunță de fiecare dată că sunt pe cale de a mă scufunda în tot felul de meditații și reverii. Am căutat cu privirea pescărușul însingurat de pe plajă, o imagine vie, capabilă să-mi pună simțurile în alertă, să îmi redea obișnuitul meu dinamism, căci etichetele lui obosite și galbene îl apropiau, implacabil, de automobil; am încercat să mă apăr, să îmi amintesc, să rămân eu însumi, să fiu vigilent, să nu îmi fac iluzii, să scap, să mă prefac, să mă strecur, să fiu abil, să mă descotorosesc, să am tranzit bun, să urinez, să transpir, să flămânzesc, să procreez, să îmi astup urechile, să fiu absent, să fiu prezent și, mai ales, să rămân lucid. Dar vă întreb, prieteni, am făcut eu oare, cu adevărat, un astfel de efort?

Suspendat între vis și realitate. Gândiți-vă la cuvintele mele și, până la urmă, ele vor căpăta un sens. Sau gândiți-vă că așa fi putut să rostesc numele lucrului aceluia nenumit, în căutare căruia pornisem de mult, orbecăind.

VÂNĂTORII COBOARĂ PANTELE ABRUPE ALE CELEI MAI ÎNDEPĂRTATE VĂI. UMERII LOR SE ATING UNEORI ȘI SUNETE SECI SE ROSTOGOLESC CU REPEZICIUNE ÎN ABIS. PE NEAȘTEPTATE, TRANZISTORUL IZBUCNEȘTE CU FORȚA UNEI EXPLOZII, LANSÂND REFRENUL UNEI PIESE LA MODĂ (OCTOPUS'S GARDEN?) A FORMAȚIEI THE BEATLES ȘI HIPERBOREENII CLIPESC, UIMIȚI DE ARMONIA CARE PLUTEȘTE PESTE ÎNTREAGA BANCHIZĂ.

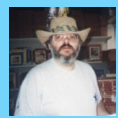
NUMAI AICI, ÎN ADÂNC, ÎȘI PIERD EI TRANSPARENȚA ȘI, DECI, PLECTISITOAREA LOR IMUNITATE. DE ACEEA, SUNT DIN CE ÎN CE MAI ÎNCORDAȚI. FOȘNETUL VEGETAȚIEI PERGAMENTOASE PARE, PENTRU CEI MAI TINERI, CUMPLIT, ÎNSPĂI-

MÂNTĂTOR. ESTE ULTIMUL LIMAN CUNOSCUT, O STRĂVECHE CREVASĂ, „O SUTĂ OPTSPREZECE MII DE ANI“, SPUNE KURT SLAZINGER. VÂNTURILE COSMICE AU DEPUȘ AICI UN PRAF FIN, PURPURIU, ÎN CARE, CU MILENII ÎN URMĂ, AU ÎNCOLȚIT ACESTE PLANTE SUPERBE, CU MARI FRUNZE VIOLACEE RĂSUCITE CA NIȘTE URIAȘE TUBURI, CA NIȘTE FALUSURI, RÂDE EL. ATINSE (PAPIRUSURI RĂVĂȘITE DE RĂSUFLĂRILE FIERBINȚI ALE TEMĂTORILOR ADOLESCENȚI), FAC SĂ LUCEASCĂ SĂLBATICI, ASCUNȘI ÎN ÎNTUNERICUL DE NEPĂTRUNS AL VĂII, PERECHI-PERECHI, OCHII MULT RÂVNITELOR FEMELE. DAR IATĂ CĂ UN GEST NEGLIJENT, POATE AL CELUI MAI TÂNĂR DINTRE EI, POATE CHIAI AL LUNGANULUI EVERT, CARE PRIVEȘTE ACUM UIMIT FRUNTEA ÎNCRUNTATĂ A LUI KURT SLAZINGER, DECLANȘEAZĂ TRANZISTORUL ASCUNS ÎN BUZUNARUL HANORACULUI ȘI, PESTE ÎNTREAGA BANCHIZĂ, PLUTESC, IMPETUOASE, ACORDURILE REFRENULUI UNEI PIESE DE BEATLES (OCTOPUS’S GARDEN?) ÎN TIMP CE FEMELELE, ÎNGROZITE, SE REPED, SE ÎMPIEDICĂ, SE ROSTOGOLESC FĂRĂ A SCOATE NICI UN SUNET. KURT SLAZINGER PARE AMUZAT, ÎN DEFINITIV CHIAI ÎL DISTREAZĂ STÂNGĂCIA VĂDITĂ A ACESTOR COPII, DAR ȘOAPTA LUI SUNĂ GRAV ȘI CUTELE DE PE FRUNTE I SE ADÂNCESC CÂND CERE AUTORITAR APARATUL. EVERT, DA, I-L ÎNTINDE, CU O MÂNĂ TREMURĂTOARE, ÎNSĂ BĂTRÂNUL KURT ÎL SCAPĂ ȘI, CA DIN GREȘALĂ, ÎL STRIVEȘTE SUB TALPA GROASĂ A CIZMEI.

AU COBORĂT. DE JOS, SE AUD ZGOMOTE, SCRĂȘNETE DE GHEAȚĂ SFĂRĂMATĂ, TROPOTE MĂRUNTE, VOCI AIURITOR DE PLĂPÂNDE, NUMAI CĂ LUI EVERT TOATE ASTEA NU ÎI SPUN NIMIC. EL CONTINUĂ SĂ SE JOACE, ABSENT, CU ȘNURUL SUBȚIRE, DE MĂTASE, AL TRANZISTORULUI, ÎNCHIPUIND CELE MAI FANTASTICE NODURI.

Și, dintr-o dată, sentimentul acela pervers că nu am dreptul la o asemenea fericire,

că nimănui nu-i este hărăzit să guste din darul divin. Lucrurile acestea trebuie să fie cât mai departe de noi și, mai ales, cât mai departe de mine. Teama urcă în vene, clocotește năpraznic în gâtlej, ceea ce sunt sigur că înțelegeți, prieteni. Aș fi vrut să țip, am și țipat de câteva ori... Plaja era pustie. Nisipul, cu reliefurile mărunte, schimbătoare, își căuta noi contururi, niciodată suficient de stabile. Poate că așa trebuie să fie, mi-am spus, încercând să descopăr printre dunele gălbui urmele omului care, până de curând, traversase pustietățile însingurate, călcând cu labele lui fără sânge, obosite și galbene, nepăsător, prin gunoaiile de pe plajă. Poate că așa trebuie să fie, fluid și fierbinte, modelându-se neconștient sub impulsul unui val uriaș care, undeva, foarte departe, dincolo de linia orizontului, în ocean, își adună implacabil substanța. Dacă aș fi putut ajunge acolo, în centrul de forță, aș fi perceput, desigur un freamăt, aș fi auzit gemând epavele sub insuportabila presiune. Prieteni, dacă ați ști ce atracție simt față de epave, dacă ați înțelege cum îmi pun epavele imaginația în mișcare! Ce nostalgie mă încercă și cu câtă acuitate simt trecerea definitivă a timpului, prin putregaiul spulberatei corăbii!

Apa cenușie, densă, aduce la țărnișă, cu fiecare brizant, fragmente din sfărâmatele nave de jos. Lumea acvatică, altfel secretă, abia bănuțată sub imensitatea de cleștar și purpură a oceanului, se ridică la suprafață mutilată, strivită, descompusă de uriașele forțe din adânc. Animale necunoscute, care au palpitat în abis, explodează ca niște baloane străvezii pe crestele înspumate. Coaste descărnate ale unor de mult scufundate galioane își risipesc parfumul greu, de ulei și de ambră, în noianul de cioburi ale fabuloasei necropole cu măruntaiele răscolite. Statuete fără chipuri, roase de sare, se rostogolesc în vârtejuri, în curenții marini.

Iată, prieteni, urmele acelei mari păsări jumulte și triste: umbrela, tenișii cu

șireturile înnodate, aruncate printre gunoaiele de pe plajă, nu departe de autostrada pustie. Iată ruginitul, abandonatul automobil. Mânușile pătate de ulei, zdrențuite, subțiri.

Dacă treceți pe aici, ați putea rosti numele lucrului aceluia nenumit, în căutarea căruia, fără să știm, am început cândva, orbecăind, o călătorie. Așezați-vă la volan și luați în palmă banala cheie de contact, pe care numai în clipa aceasta, unică, se poate descifra un mesaj din alte galaxii.

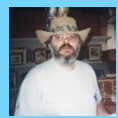

CONVERSAȚIA

Ah, câtă răbdare a avut să o țină ascunsă de luni până sâmbată, să o protejeze de privirile lor curioase, păstrând-o numai pentru sine cu gelozie, să suporte în continuare glumele lor nesărate, mereu aceleași, să accepte cu o din ce în ce mai bizară umilință că este doar un prăpădit, un om de nimic, doar era singurul dintre ei care încăleca în fiecare dimineață același pegas ruginit și fără apărători la roți, semn clar de inferioritate, de decădere socială, parcă îi făcea plăcere să treacă drept un declasat, drept un paria, în timp ce, de fapt, el jubila în taină pentru că în fiecare seară aprindea felinarul și se ducea să se mai uite încă o dată. Adică, în afară de joi, când a rămas la fabrică de serviciu la telefon.

Paznicul, un bonom, l-a invitat să servească niște țuică și un mizilic, era un moment foarte bun să se cunoască bine, să se apropie între ei, deci n-avea cum să refuze o invitație simplă și promițătoare, mai ales că era, deși încerca să nu arate, foarte interesat. Văzuse cursiera moșului, o adevărată bijuterie, așa că până la urmă, aproape din întâmplare, din vorbă în vorbă, cu atenție să nu sperie norocul, îndreptă CONVERSAȚIA unde îl interesa cel mai tare pe el: „E nemaipomenită, moșule!“ „Ce, bicicleta? Da' de unde, nici vorbă de una ca asta, cum să fie nemaipomenită o vechitură de fier?“ Nici moșul nu e prost, lucrul bun n-are nevoie de reclamă, gândise el atunci, convins totuși că a lui era și mai frumoasă și mai rapidă și că, în general, nu avea rost să încerce să facă vreo comparație, cu toate că îl mânca limba să i-o ceară măcar un tur. Dar să închieie mai întâi peste tot și pe urmă, că doar nu este nici o grabă, și se cuvine, de asemenea, să afle povestea, pentru că nu poți aprecia o bicicletă ca asta fără să îi știi istoria, fără să te minunezi de lumile pe care le-a străbătut până aici. Moșului i-a lăsat-o, când a plecat, chiar arhitectul, el nu mai avea ce face cu ea la București, așa că

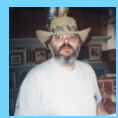

nu i-a rămas decât să înghită în sec și să rabde, să considere pălăvrăgeala paznicului ca un rău necesar, să accepte regula dialogului pe care îl provocase cu bună știință și să spere că, în curând, se va arunca în șa și va porni pe lângă zidurile înalte, pe lângă magazii, strunind între pulpe nichelatul, strașnicul bidiviu. La urma-urmei, de când lucra aici, la administrația fabricii de mandoline, avusese timp să descopere că viața este o lungă serie de frustrări.

„Care va să zică, proiectul era gata și domnul arhitect se plimba zi de zi pe plajă de la un capăt la altul, fără să-și poată ascunde nervozitatea. Era un om de statură ta dar cu burtă, de aceea transpira teribil, când cobora de la vilă, ca să-l întâlnească pe signor Paolo, venețianul.“

Dar vineri, când s-a întors acasă, i-a spus Verei, în timp ce ea îi turna îndelung apă peste chica roșcată și peste umerii arși de soare, că a venit vremea să o lase dracului de economie; era un semn că se hotărâse să o scoată la lumină, că își înfrânsese toate complexele și că vroia să arate de ce este și el capabil iar Vera, bănuind ce vrea el să spună, s-a apucat cu mâinile de cap, adică: uite ce mare spaimă a cuprins-o, apoi, izbucnind și ea în râs, aruncă pe el toată găleata, ai înnebunit de tot bărbate, cu tine nu se mai poate face nimic. El a dat, așa ud cum era și plin de clăbuc, ușa la o parte, ca să privească țevile și spițele și coarneau răsucite ale ghidonului și dintr-o dată privirea îi fu prinsă de oglinda sclipitoare care-i întoarse o față nouă, destinsă, elastică, pe care se putea citi o satisfacție sălbatică.

„Chestia era că, deși se aprobaseră fondurile, unde dracu' să găsești prin împrejurimi forță de muncă specializată? Erau lucrări de mare finețe, spunea signor Paolo, venețianul, specialistul în mandoline. Poate ne gândim la alt loc, mai aproape de vreun oraș, insista arhitectul dar signor Paolo arăta cu un gest vag cerul sclipitor și marea

și nisipul când verde ca fierea, când galben și aspru, fierbinte, înșelător.

Nu există, de fapt, decât această lume. Ea pare o invenție a privirii, un suport precar ivit din necesitatea de a părăsi uneori limitele propriei mele ființe, de a iscodi în afara obsesiilor mele definitive în căutarea unui iluzoriu reper. O pipăire prudentă a unei fâșii monotone de plajă, asta este privirea mea, o aventură tactilă într-un spațiu improbabil, poate imaginar, în orice caz neconturat cu precizie. Iar dacă lumea începe aici, pe țărmul lagunei, printre stânci, ea nu este decât amenințarea adâncirii ei tot mai periculoase, într-o direcție nedorită, greșită, ce se poate concretiza aberant. De aceea, cred că sunt nimerite cuvintele lui Machiavelli și că ar fi bine să fie scrise undeva la îndemână, pe aproape, cu aur pe o placă de marmură albă: „Acest văzduh este plin de duhuri care, milostive față de muritori, îi avertizează cu preziceri sinistre de nenorocirile care-i amenință.“ De aceea, privirii mele tactile, gelatinoase, fragile, vulnerabile, nu trebuie să îi deschid aceste nesfârșite orizonturi în care se poate pierde, se poate dilua tot mai mult, ci trebuie să îi îngustez cât mai drastic elanul, să o împiedic să vadă tot ce ar putea fi dincolo și pentru asta îmi pun ochelarii de soare, ochelari cu lentile fumurii. Numai așa pot porni în căutarea lui signor Paolo. (Câteodată îmi vine îngrozitor de greu, dar trebuie să o fac, pentru că signor Paolo mă așteaptă.) El a scos deja, de sub scheletul alb al balenei sale eșuate, sticla cu vin care începe să se încălzească, așa că iată-mă lângă el, hei, salut, ciao, și abia acum signor Paolo duce sticla la gură. E rândul meu, și simt pe buze gustul detritusului răcoros, al nămolului de sub nisipuri, unde a păstrat el sclipitoarea, fluida amenințare. Tangajul. Nu în afară, ci chiar în pântecul corabiei. Răul de mare. Îi spun că înăuntru e un mesaj și ciocănesc cu degetul în matitatea indescifrabilă a recipientului. Pentru fiecare e altul, răspunde Paolo. Citește-mi-l pe al tău, îi cer eu, și venețianul începe să recite din

Campanella:

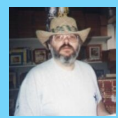
*„Liberta, signor, bramo,
e tu pur non m’ascolti,
ma vogli gli occhi altrove.“*

Însă gândurile lui se îndreptau mereu spre cursiera moșului, a arhitectului adică, așa că se prefăcea doar că-l ascultă, dând cuminte din cap și explicând din când în când, fără convingere: extraordinar, domnule, luând din țuică și servind din mizilicul foarte gustos, cu sentimentul că timpul s-a oprit sau, poate, se scurge cu o încetineală cumplită. Așa că, aproape nu-i vine să creadă că pledalează în sfârșit de-a lungul clădirilor albe și a gardului înalt de sârmă, nu poate fi adevărat, își spune el, chiar dacă numai pentru că i-ar plăcea să se dedubleze, să fie martor, să se poată contempla cum aleargă fericit, cum plutește eliberat de condiția lui târâtoare, cum transcende... Ce idei îi mai veneau și lui, o să o facă praf pe Vera, o să o zăpăcească povestindu-i trăirile lui și, deodată, el era chiar arhitectul și alerga pe șoselele fierbinți sau pe drumuri înguste, invizibile, secrete, către locuri îndepărtate și fără nume, către comunități niciodată descrise în istorii și geografii, uitate de lume, izolate, unde, ajungând, îl întâmpinau călduri de rațe și de găște. Încerca să ghicească, după înălțimea ferestrelor, după forma acoperișurilor, dacă aici se află ceea ce caută el, un singur element ce ar putea fi recunoscut, care să-l ducă cu gândul, poate, la templul lui Solomon sau la altă construcție compatibilă cu arhitectura fabricii de mandoline. Nemulțumit, nici măcar nu încetinea, se ducea mereu în norul lui de praf, fără să-i pese că marea în urma lui era tot mai albastră, că laguna era tot mai pustie și mai tăcută, confundându-se cu zările tulburi ale unui improbabil trecut.

„Dar ce figură și signor Paolo, ăsta! Așa un om mai zic și eu, bravo lui, dar să știi că n-a avut noroc.“ La început, nu îndrăznise, se mulțumea să tragă cu coada ochiului la materialele rânduite frumos în depozit și poate că numai întâmplător se așeza din când în când pe câte o stivă de pari lungi și groși, deformați de noduri, crăpați, scârțâind și pocnind pe măsură ce se uscau în după-amiezele asfixiante, acoperindu-se treptat de un strat cenușiu de sare, pietrificându-se cu încetul, ca niște coloane hărăzite nici unei bolți, semne ale unei prăbușiri în singurătate anterioară construcției, muzica lor stranie prefigurând răsturnarea obișnuitei dialectici a creației, după cum avea el să-i mărturisească uneori arhitectului. Și astfel descoperise signor Paolo, în depozitul părăsit, trunchiurile albe, răzlețe, ale unor arbori necunoscuți, din tăietura cărora lipseau cercurile mai întunecate ce permit stabilirea vârstei, și care scoteau un sunet când tânguitor, când vesel, ca al unor scripeți pe care alunecă saulele de amaraj, și care răspândeau în jur o răcoare și un miros proaspăt și ademenitor din cauza căruia era tot mai des tentat să renunțe sau cel puțin să întârzie la cina simplă, cu pește și fructe, pregătită de arhitect și așteptând îmbietoare pe frunze de salată verde și uneori pe frunze de *Ulva latuca* în adâncurile unor mari scoici trandafirii, sus, în bucătăria imaculată a vilei, unde ventilatoarele zumzăiau neconținut emițând un fel de gânduri indescifrabile, obsesive, bolnăvicioase, sub fruntea moartă, de piatră, ușor aplecată deasupra mării din dantelele gulerului calcaros al falezei.

Cam tot atunci începuse și arhitectul să cutreiere satele din împrejurimi, astfel încât, în scoicile care țineau loc de farfurii, se zbăteau uneori zargani umezi și transparenți sau hanași sorbind inutil aerul printre buzele groase și mute, strivind sub cozile zdrențuite căpșuni, în timp ce căldura se răsucea sfredelitoare, cu o dureroasă perseverență. Și, dintr-o dată, începu să cânte. Era un cântec straniu, tânguitor, despre

un oraș care se scufundă implacabil în apele măloase ale unui golf îndepărtat, despre ziduri putrede care se năruie în tăcere peste trupurile adormite în îmbrățișări prea crispate, prea lungi, despre un oraș ale cărui oglinzi pe jumătate acoperite de valuri reflectă zborul precipitat al păsărilor sălbatice, păsări negre, păsări de pradă, săgetând văzduhul printre turlele ruginite și înclinate ale catedralelor, strălucind întunecat și pierzându-se apoi în umbrele ce se lățesc tot mai mult peste adâncuri, înfiorându-le.

Va trebui, însă, să îl las pe Paolo, nu înainte de a desena cu unghia o treflă pe coasta de lemn a balenei eşuate. Setea, arzătoarea sete mi s-a domolit și pot acum înainta cu prudență spre linia înșelătoare a orizontului. Este un loc spre care am privit adeseori de la fereastră, o stâncă aflată la limita dintre albastrul lăptos al apelor și cenușiul nisipului. Partea ei de jos este verde, ascunsă vederii atunci când briza se întetește și berbecii de spumă o înfășoară. Acolo mă așteaptă femeia-pescar, potrivit momelile vii în cârlige. La întoarcere, mă gândesc la acea stâncă. La fel, și cuvintele mele vor acoperi cu spuma subțire a semnificațiilor mica istorie pe care venețianul, nemișcat, o ascultă. Da, Paolo, nu ar trebui să am aceste resentimente, pentru că noi toți desigur că suntem doar o biată adunătură de nebuni, sau mai mult decât atât, ni se pare numai că suntem, că mai suntem încă, dar numai niște închipuiri bântuie aceste nisipuri, nu e de mirare că ne simțim marginalizați. Și Paolo, după ce a ezitat îndelung, mai dezgroapă din nisipul frământat de picioarele lui butucănoase o sticlă cu vinul acela dezgustător. Cu toate astea, prietene, nu o pot suferi, tu ce crezi despre ea, poate că nu este decât o închipuire, nu-i așa? Pentru că mi-a arătat scobitura din stâncă unde colcăiau puturoase și minuscule creaturi fosforescente, trezindu-mi repulsia, Paolo și nu am mai putut să mă stăpânesc și am plesnit-o peste obraji cu putere... Dar ce crezi că a făcut ea? Vinul negru, din boabe moi, mucegăite, picură

de pe bărbia lui Paolo, apoi șiroiește pe pieptii cămășii albe, însângerând-o. S-a lăsat în genunchi în fața mea și, înainte de a-mi da seama ce se întâmplă, a început să îmi sărute mâinile. Femeia face gesturi largi, cu brațul drept, este un cod, desigur, transmite un mesaj, semnalizează un pericol imitent sau cere ajutor sau, pur și simplu, salută, sau poate mă cheamă, Paolo, mă invită în regatul ei, îmi propune o escapadă, însoțindu-și mișcările cu țipete guturale, cu scurte şuierături, cu clinchete și foșnete grotești ca toată această istorie în care brațul ei stâng rămâne absolut imobil, de parcă ar aparține altei realități, altui timp, strângând între degete capătul șiragului de pești lunguieți și argintii. Dar nu există decât o singură lume, aceasta. Către ea mă îndrept, pipăind drumul cu apendicii moi, gelatinoși, ai privirii mele ce lasă dâre subțiri și strălucitoare peste dunele searbedei amieze, fecundând-o prin înțelegere așa cum și tu, cu lucrul tău, faci să pară absurdă sterilitatea acestei nesfârșite așteptări, care, totuși...

„Hei, mai încet, că o să-i sară dracului lanțul!“, dar povestea era lungă și noaptea își balansa hipnoticii aștri din ce în ce mai amețitor iar moșul dădea semne că este victima unei memorii de elefant, scoțând la iveală cele mai neînsemnate amănunte cu o ușurință enervantă, devenea din ce în ce mai risipitor, se adâncea într-un noian de aduceri aminte, tot dumicând mizilicul, tot sorbind din țuică, și iată că arhitectul alerga acum tot mai departe, întârziind uneori câte două sau chiar trei zile, de unde se deduce că ajungea în locuri pe care noi poate că nici nu le bănuim, călare chiar pe bicicleta asta hodorogită, în locuri care poate că pentru noi nici nu există sau nici nu se cuvine să avem cunoștința de existența lor, deși nici acolo nu se găsea ceea ce căuta el, adică o mână de oameni care să știe cum trebuie construită o fabrică de mandoline pe nisipurile lagunei, printre stânci.

Uite ce este, îi stătea lui pe limbă să-i spună, dumneata n-ai decât să povestești, povestește, eu îți ascult fiecare cuvințel, ți-l sorb de pe buze cu evlavie, chiar dacă exact în clipa asta îi dau drumul ușurel pe lângă gară, mă strecor în liniște, mă duc, alunec, în timp ce arhitectul se întoarce din ce în ce mai obosit și mai asudat, mai dezamăgit de eșecul acestei absurde căutări fără speranță, al acestei scormoniri printre himere care nici măcar nu-i aparțineau, enervat, mai ales, de gândul care îi încolțise în minte în legătură cu Paolo, străinul venețian încăpățânat în a crede că lemnele lui pot cânta sau pot pluti în lumea noastră de vietăți minuscule, fosforescente, peste apele întunecate. Căci Paolo părea tot mai absent, tot mai desprins de proiectele lor, tot mai ironic; devenise un Paolo batjocoritor, aruncându-i lui pe umeri eșecul întregii operațiuni.

Înțelegi, Vera?

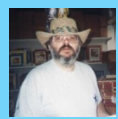
Drumul era uneori doar o bandă subțire și dreaptă, alteori descria mari curbe, nesfârșite arcuri, așa că adeseori se rătăcea, nemaștiind dacă mai fusese pe acolo sau dacă, într-adevăr, se îndrepta spre un ținut necutreierat încă. Expedițiile lui se transformau în lungi hoinăreli pe nicăieri și de aceea, se pare, i se întâmpla tot mai des să uite de ce se afla într-un loc sau altul, pentru ce plecase, sacrificând impulsul inițial, pragmatic, unor incontrollable, labirintice divagații despre distanțe, singurătate și căutare fără scop. Trădătorule, îi striga Paolo la înapoiere, fără să-l întrebe nimic despre rezultatul explorărilor sale îndelungate (întinzându-i sticla cu vinul acela negru, urât mirositor, sticla în pântecul căreia se năștea un răspuns învăluit pe dată în aburii amețitori al alcoolului), într-o bună zi te voi invidia pentru bicicleta ta miraculoasă și arhitectul nu putea să nu observe zâmbetul straniu de pe buzele lui Paolo, în aparență același Paolo, așteptându-l sprijinit de bordul diafanei gondole pe care o cioplea fără

odihnă pe țărmul lagunei, printre stânci. Drumuri aproape pustii, pe care se intersecta din când în când, foarte rar, cu alți călători solitari, poate cu sine însuși, recunoscându-se pentru o fracțiune de secundă în aplecarea gâfâită asupra ghidonului, în încordarea spatelui, în crisparea fără seamăn a mușchilor, destinați să îl poarte spre nicăieri.

Și cu toate astea simțea o bucurie fantastică în clipele acele când, în sfârșit, putea să pedaleze în voie prin curte, atât de ușor, parcă fără nici un efort, simțind pe lângă urechi șuierul aerului despicat cu viteză, plăcerea linei plutiri făcându-l să se întrebe de ce arhitectul ar trebui să caute și altceva și nu s-ar fi mulțumit și el cu zborul, cu trecerea, cu înscrierea pe lina traiectorie a drumului acesta fără început și fără istorie, fără sfârșit și fără concretețea trăirilor obișnuite, ca pe o bandă a lui Mobius cu intrări și ieșiri neașteptate din și în spațiul muzical, inefabil, al fabricii de mandoline.

Iar când veni toamna, nesfârșitele apusuri au început să picure peste lagună străluciri rubinii. Ploua adeseori și Paolo, venețianul, întinsese peste corabia lui pe jumătate aievea și pe jumătate închipuită pânze multicolore, prelate, petrecând ceasuri întregi în preajma ei, cu veșnica sticlă ridicată în semn de închinare vulturilor care se roteau tot mai aproape, nepăsători. De fapt, învelise gondola într-un giulgiu, carnea ei se topea în umezeala tristelor după-amieze ca o iubită ftizică, se ducea de pe lume fără ca, măcar o singură dată, să fi plutit, se stingea, virgină și palidă, fără vârstă, de o lepră misterioasă, rapidă, jignitoare. Iar el era chiar arhitectul și stropii mari, de ploaie, îl izbeau în față, explodau pe asfalt, sfârâiau și bolboroseau în urmă înecând orice alt sunet, orice cuvânt, așa că ar fi putut să spună orice, să strige, să cânte, să îl cheme pe signor Paolo alături de el pentru a împărtăși măcar acum, atât de târziu, libertatea și bucuria, așa cum împărtășiseră pe țărmul lagunei, printre stânci, adevărul din pântecul lunecos al vreunei sticle, și, în același timp, putea să uite, să nu-i pese,

să tacă, să asculte, să spere.

Ce, tu nu i-ai văzut niciodată, dragă Vera, nu i-ai remarcat cum o șterg în fiecare sâmbătă, fără o vorbă, nu ai atins și tu cu mâna șiragurile de pești argintii mirosind a fragi, transparenți, electrici, nu ai păstrat și tu, ca pe o taină, florul acelei neobișnuite mângâieri?

Și ce surpriză când se trezi deodată din reveriile lui tocmai în piața fumegoasă și pustie, îndepărtată și atât de deosebită. Ochii lui flămânzi începură pe dată să măsoare proporții, să apieceze distanțe, să descifreze unghiurile care segmentau monitonia previzibilă a unei arhitectonici altfel atât de banale, dezvăluind o genială și simplă opoziție, față de stereotipiile cotidiene, în afirmarea unor neașteptate nuanțe. Crezu, la început, că nu se va mai sătura niciodată, că va admira nesfârșit bogățiile aceluși nou stil pe care doar îl intuise, uneori, din micile bucurii, din spaimele, din perplexitățile lui signor Paolo, pe care abia acum ajunsese să îl înțeleagă cu adevărat, dar își ascunse curând fața în palme, obosit, înspăimântat, fiindcă ajunsese la capăt și de acum nimic nu se mai putea întâmpla. Era posibilă, desigur, o anumită agitație, așa cum s-ar fi convenit să se petreacă în cazul mărturisirii acestei revelații, sau nepăsarea și tăcerea, liniștea, dacă ar fi distrus, dintr-un sălbatic imbold, planurile fabricii de mandoline.

„Noi nu putem să-i înțelegem pe oamenii ăștia, măi băiete, îi mână de la spate câte o idee, îi obsedează, dar dacă reușesc să și-o vadă cu ochii rămân pe gânduri de parcă le-ar cădea fără veste cine știe ce nenorocire pe cap. Hai, mai ia, că e bună a dracului țuica asta și măslinile parcă ți se topesc în gură.“Totuși, când s-a întors a încercat să pară cât mai degajat, cât mai vesel, hei, Paolo, striga arhitectul și flutura mimând o extraordinară victorie peticul de hârtie, împiedicându-se mereu, pentru că

picioarele lui obișnuite să pedaleze se înfundau în nisipul rece și umed, uite, Paolo, cu o bucurie străină, cu un entuziasm oțet, signore, venețian încăpățânat, sperind vulturii dormitând cu aripile desfăcute pe resturile putrede și pestrițe ale balenei eșuate. Știa că trebuie să fie acolo, în spațiul destinat începutului echivoc al lumii, al acelei lumi, al unicei lumi posibile, în care privirea lui de melc s-ar fi putut adânci pentru a desluși silueta, trupul melodios al nestatorniciei în care Paolo simțise că se cuvine să fie ridicată fabrica de mandoline, corabia?, ca o îndrăzneță și deopotrivă derizorie evadare din orizontul violet, spart de țipetele speriate ale păsărilor gonite de furtună pe țărmul lagunei, printre stânci. Contractul, Paolo, contractul. L-am adus. Dar vocea lui cădea moale în cenușia pustietate, informă, părea nefirească și străină, așa că vulturii se reasezară pe locurile lor, răsfirându-și iar aripile grele, puternice, țipând rar, gutural, adormind printre țipete, apatici, și arhitectul, indecis, se opri în apropierea lor, tăcu, lăsă brațele în jos, așteptând să-l cuprindă treptat înțelegerea asupra propriei eșuări pe plaja de la marginea lumii. Păsările se strânseseră unele în altele, incapabile de zbor, neputincioase, răsucindu-și capetele mici, ochii de sticlă cenușie, în timp ce ghearele lor se înfîgeau în bordurile moi ale gondolei, fărâmițându-i carnea bolnavă, îmbătrânită prematur ca și lumina dimineții.

Ea exercită asupra mea o fascinație inexplicabilă, o morbidă atracție care mă țintuiește locului, la pândă, pe nisip, tremurând tot de încordare, de neliniște. Îi vorbesc mereu, mai mult ca să-mi pun ordine în gânduri, pentru că femeia-pescar nu mă poate auzi, e surdă, Paolo, sau face exerciții de absență, se pregătește, poate, pentru o lume fără cuvinte, o lume cumplită pentru niște flecari ca noi, nu-i așa?, sau poate e doar o închipuire de care nu pot scăpa nici măcar aici, nici măcar acum. De obicei, îi povestesc ce mi-ai spus când te-am întrebat dacă nava ta va pluti vreodată, știi tu, mă

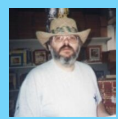

refeream la ceea ce reprezintă ea pentru tine, iar tu ai mai desfăcut o sticlă și ai scuipat peste bord în ochii larg deschiși ai realității, signore, ca să-mi răspunzi mult mai târziu, la cină, vorbindu-mi totuși despre altceva, despre mandoline, despre sunetul care se desprinde, pur, din cutia de lemn, la urma-urmei un obiect banal, chiar urât, neatrăgător, fără suplețe sau farmec, și plutește îndelung peste valuri, petezidurile despoavărate de viață ale înecatei tale Veneții, ale subacvaticei cetăți în care, dacă ești atent, poți să simți deodată vibrația unei activități subtile. Da, sunetul, îl vizualizez acum, muzica, înotând ca un cetaceu uriaș care respiră pentru ultima oară aerul otrăvit al singurătății înainte de a eșua pe țărmul ascuns de cețuri, printre făpturi mărunte și agitate, ieșind brusc din invizibile spații ca o colosală alcătuire imposibilă, ca un turn misterios și gigantic, ca prova unei fantomatice nave purtătoare de mister, neașteptată, perturbatoare, divină. Cum spuneași tu, un vapor cu luminile stinse, descoperind brusc o trecătoare secretă dintr-o lume în alta, dintr-un vis în alt vis. Mi-a plăcut foarte mult expresia chipului tău în acele clipe de neuitat, așa fi vrut, atunci, să văd realizate planurile noastre, ți-am înțeles încăpățânarea și mi-a fost rușine că, uneori, m-am îndoit de sinceritatea ta. Și totuși, la capătul firului de mătase – întins până departe, în larg, cu ajutorul unei greutate de plumb –, cel pe care îl ține în mână, freamătul unor clopoței minusculi dă naștere unei tensiuni nebănuite. Femeia-pescar simte mica vibrație care stârnește vârtejuri în nisipul fierbinte, scânteieri discrete, minuscule flăcări reci stingându-se și aprinzându-se neîncetat, și brațul ei se ridică deîndată, în timp ce un gălgâit victorios îi umflă grumazul. În cârlige se zbat, agonizează orbiți de amiaza incandescentă lufari argintii, zargani, rândunele de mare cu spinările încă întunecate, cu pete vii de culoare pe membranele diafane ale înotătoarelor, cu ochii încă galbeni și adânci, în care continuă să joace imagini din lumea albastră, de dede-

subt. Ce crezi, Paolo, despre femeia asta, îl întreb. Poate că este doar o închipuire, îmi răspunde. Și atunci desfac încet batista și îi arăt cei câțiva pești. Zâmbeste, parcă obosit, încurcat, desigur că este numai o chestiune de vocabular, o problemă de semantică susceptibilă de a aduce în conversația noastră echivocul ca formă de comunicare. Pentru că, de fapt, nu există decât o singură lume, nu-i așa? Paolo duce din nou sticla la gură iar clătinarea greoaie, clipocitul pântecului ei transparent îmi alungă pentru un timp îndoielile, îmi șterge din memorie chipul femeii-pescar, despre care vocea persistentă a venețianului continuă să spună, reafirmându-i, probabil, imaterialitatea, așa cum plaja îngustă vorbește despre incalculabila adâncime a oceanului.

Și abia atunci auzi telefonul. Suna cine știe de când și nu îl auzise nici moșul, furat de firul povestirii; sau poate că apelul acela nocturn făcea și el parte din aceeași istorie în care avea să fie auzit cu o atât de mare întârziere, pentru că nu era exclus să fie un apel pentru arhitect sau pentru Paolo, specialistul de mandoline. Cu toate acestea, se repezi ca ars pe scări în sus, sărind câte trei trepte, pentru a nu pierde nici un amănunt din strania întâmplare la care devenise fără voie părtaș, fascinat de fantasticele ei conotații, intuind un sens ce avea să-i influențeze propria existență, până în acele clipe atât de banală, de mărunță, fără să-i mai pese de loc, dar absolut de loc de bicicleta lui sau de cealaltă bicicletă, de proiectata lui călătorie sau de cealaltă călătorie, ci numai de vocea de la capătul firului. Dar, când ajunsese la secretariat și deschise ușa masivă, capitonată, apelul încetase, numai becul roșu mai clipea încetșor, din ce în ce mai stins. Nu a fost nimeni, își spuse el, trântindu-se într-un fotoliu ca să-și mai tragă sufletul, vreo greșală, dar becul continua să pâlpeie cu încăpățânare, chiar dacă aparatul zăcea mut pe biroul de mahon. O rază de lumină se plimba pe tavanul alb, simplu, și el, cine știe de ce, se ridică și duse receptorul la ureche. Nu se auzea o

voce, nu era nici măcar o respirație, ci doar un clipocit îndepărtat, prelins de-a lungul firului aerian, un zvon, un tremur abia perceptibil, trecător. Ești tu, întrebă el, nu-i așa că ești tu?, știind dinainte că femeia-pescar nu putea să-i răspundă pentru că nu putea să-l audă, nefiind, la urma-urmei, altceva decât o închipuire, chiar dacă putea acum să simtă și el, prin telefon, briza stârnită din senin pe țărmul lagunei, printre stânci. Apoi închise telefonul și coborî răsând singur de prostia lui dar mâinile încă îi mai tremurau și sub pleoape simțea o arsură, o lacrimă, pesemne un inexplicabil regret.

„Mai ia o picătură de țuică“, îi spuse moșul, cu înțelegerea specifică vârstei.

Așa că vineri, când s-a întors acasă, decis să o scoată, în sfârșit, la iveală, să arate că nu este nici el fitecine, că poate oricând să încalce și să pornească fără teamă în călătoria pe care, mai devreme sau mai târziu, o face orice bărbat, i-a spus Verei să-i pregătească ceva și să-i aducă schimburi. Măi, fir-ar să fie, i-a răspuns ea, jumate în glumă, jumate în serios. Dar, de îndată ce ieși din curte și începu să pedaleze, șoseaua se îngustă, aerul se făcu din ce în ce mai străveziu, vulturii începură să coboare asupra lui și să-l studieze cu ochii lor mici și cenușii, în timp ce toate gândurile despre importanța acestui drum îl părăsiră, făcând loc unei muzici nemaiauzite, complicate și fine.

LEMNUL

Cred că mă cunoașteți, numele meu este Max. Deși regizorul mi-a interzis să folosesc securea, sub pretextul că ar putea sări vreo așchie, că aş putea răni pe cineva, de luni în șir o pregătesc pe ascuns, îi netezesc cu gresia tăișul impecabil, fără nici o știrbitură, o ung cu vaselină pentru ca umezeala să nu atace oțelul sclipitor, apoi o învelesc într-o haină veche, cu căptușeala desfăcută, o arunc în ladă și trântesc capacul pe care sunt pictate grosolan scene din vodeviluri, prinți palizi și doamne opulente, cerșetori și femei de stradă, castele, corăbii și militari cu ținuta în dezordine și atât de multe alte tablouri noi sau recuperate din colbul istoriei, aranjez deasupra pledul peticit și mă așez peste toate astea cu evidentă și naturală măreție, mă cuibăresc, mă institui, mă pun, ca pe un tron, maiestuos, cu pipa atârnată între buzele groase, vineții, semnificativ arcuite pe mutra mea rotundă, buhăită, serioasă, exact așa cum pot fi văzut în afișele zdrențuite de vânt, lipite pe ziduri, pe la colțuri de stradă, fâlfâind ca niște perdele în fața unor ferestre zidite, oarbe, întunecate pe veci.

În acest timp, doamna Cati, ca în toate după-amiezele fără spectacol, probează diferite peruci, se privește în apele clare ale unei oglinzi mai mult sau mai puțin venețiene. Nu pot să nu îi admir gesturile elegante, felul în care prinde buclele grele pentru a le sălta ușor, pentru a le potrivi și a le stăpunge cu ace prelungi, de argint; nu pot să nu mă gândesc la toată viața mea petrecută alături de acesată creatură fățarnică, la statornica ură pe care, de atâta amar de vreme, i-o port.

Poate că sentimentul acesta regretabil și, fără îndoială, teatral nu ar fi înflorit în sufletul meu dacă nu mi s-ar fi infiltrat în minte, zi după zi, gândul că fără ea nu aş fi cunoscut niciodată gloria, împlinirea, nemurirea prin artă; că fără ea, fără ideea ei genială, regizorul nu m-ar fi observat niciodată și nu aş mai fi apărut pe scenă,

îmbrăcat cu fracul meu demodat, pentru a polariza, timp de o oră întreagă, interesul dumneavoastră, al celui mai felurit public ce poate fi întâlnit printre crescătorii de animale din stepa calmucă și printre rafinații pensionari ai academiilor de teatru din Paris, Londra sau Amsterdam; nu m-aș mai distra zile în șir, încercând să-mi amintesc în ce împrejurări am primit cele câteva sute de medalii, ordine și tot felul de alte distincții: un bagaj greoi la care poate că aș fi renunțat dacă nu aș fi fost obligat, din când în când, să îl expun în vreun lobby înțesat de lume.

Sigur, pe doamna Cati nu am părăsit-o nici pentru o zi în toți acești ani, am purtat-o cu mine peste tot, căutând, într-un mod poate prea subtil, să mă răzbun, pentru mizeriile îndurate odinioară, prezentând-o alături de celelalte trofee. Dar, în ciuda eforturilor mele, chipul ei rămâne în continuare acoperit de disprețuitoarea mască a indiferenței, care mă urmărește și în vis. Știu, ea consideră că, fiind cea care a găsit LEMNUL uriaș rostogolit de valuri, ar trebui să fie adevărata stea a spectacolelor noastre sau, măcar, să i se acorde o atenție mai mare. Dar colaboratoarea mea este, de fapt, o figură meschină, care refuză să vadă adevărul.

Așa că, mă ridic de pe capacul pictat și mă apropiu de doamna Cati, abordând irezistibilul meu zâmbet profesional. Îi spun că e timpul să ne repetăm rolurile. La început, pare nedumerită. Apoi, ca trezită din somn, clipește de câteva ori și începe să declame cu voce joasă.

DOAMNA CATI: Trupa noastră ajunsese în Sud cam demoralizată, lipsită de speranță și orizont. Ne instalasem pe o plajă pustie, în apropierea unui sat de pescari – ah, nu voi putea uita niciodată țipetele de alarmă ale pescărușilor –, ne instalasem pe o plajă pustie și pregăteam o piesă nouă, „*Întoarcerea lui Ulise*“ sau cam așa ceva. Erau câteva scene tari, nu ne dădeam în lături de la nici un truc dacă astfel puteam obține

un strigăt sincer de oroare, de groază. Orice semn de emoție din partea spectatorilor, puțini și cam vulgari, era o adevărată victorie pentru noi, deoarece textul era sărac, n-avea nerv, iar replica venea anapoda, falsă și fără strălucire.

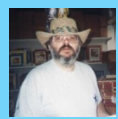
Octombrie bătea în obloanele vagoanelor. Un vânt subțire ne amenința stagiunea cu o moarte rapidă și tristă. Cine să mai coboare, pe stâncile lunecoase ale falezei, pentru a vedea o mână de actori oboșiți, încercând, cu ultimele lor puteri, să dea viață unor personaje și unor idei uitate, anacronice? Tânjeam după un public generos, receptiv, visam adeseori săli spațioase, în care ropotele de aplauze nu mai conțin, multiplicând la infinit un succes colosal. Și, în tot acest timp, ne îngrijeam de hrana cailor slăbănogi și apatici, ne cârpeam costumele, imaginam decoruri noi, ne distram, în nopțile fără lună, șterpeland câte-o găină de prin curțile oamenilor...

MAX: Mai tare și fii atentă la ținută. Capul pe spate, ăsta nu-i un rol pe care să-l interpretezi egal, ca pe al Ofeliei, de exemplu. Trebuie să nuanțezi, să se simtă ezitări și elanuri, bucurie și spaimă ascunsă. Nu mă privi cu ochii ăștia goi, de păpușă; lasă peste ei o ceață plină de sensuri, de adâncimi!...

DOAMNA CATI: Hai, termină, n-ai să-mi dai tocmai tu lecții de actorie!...

Lemnele se sfârșiseră și puținele provizii pe care le mai aveam abia de ne mai ajungeau, mie și lui Max, pentru o zi sau două. Max făcuse și un guturai urât, îi plângeai de milă, nu alta. El și așa nu este în stare de nimic, are încheieturile subțiri, lipsite de putere, pieptul slab, descărnat, și un gât lung plin de cute, un gât de pasăre. Se înfodolise în niște cărpe mizerabile și scâncea atât de tare într-un colț al vagonului, încât îmi accentua într-un mod scandalos starea de melancolie, de tristețe. Mă simțeam frustrată, aveam nevoie de distracție, de o relaxare...

Dar cui să-i spun toate astea, acestui ipochimen lipsit de bărbăție, acestui individ cu

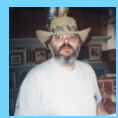
aspect de moluscă, degradat, fără idealuri? Pe el nu-l interesează decât supa din lingură și peticul din turul pantalonilor! Privindu-l, simțeam cum mi se urcă sângele la cap, mă simțeam singură și deznădăjduită. Mă simțeam femeie până în vârful unghiilor. Mă simțeam în stare să înfăptuiesc o crimă. Așa mi-am amintit de LEMNUL acela pe care valurile îl aruncaseră pe țârm.

Max, i-am spus, ți-e frig, sărmanule, ești complet înghețat! Până când se vor întoarce actorii și regizorul, tu ai să te cureți, măi băiatule, și-ar fi păcat, zău așa... Du-te, mai bine, și taie LEMNUL, știi tu care, să ațâțăm focul, să ne mai dezmoțim și noi...

MAX (*aparte*): Vai, scorpia vrea să mă omoare! Vrea să tai LEMNUL ăla noduros, căruia nu i-au venit de hac nici Othello, nici Hercule... Poirot, nici Agamemnon sau cum îi spune, îmi scapă numele, și să-l tai eu, un amărât care de-abia am reușit să rup biletele de intrare și să ridic sau să cobor cortina! Desigur, musculoșii trupei vor râde de mine. Sunt mort, nu am nici o scăpare! (*Către doamna Cati*) Dar, draga mea, ei pot sosi deja în orice clipă, chiar mi se pare că-i aud venind! Nu este Hamlet cel care chicotește la urechea Desdemonei, făcând-o să uguie ca porumbiei?

DOAMNA CATI: Nu mai pierde nici o clipă, uite, ai și început să delirezi! Peste câteva momente va fi prea târziu. Du-te mai repede și taie LEMNUL ăla!

MAX (*Iese din vagon abia ținându-se pe picioare, strănutând, bălăngănindu-se, slăbit de guturai. Caută cu privirea un lemn, orice lemn, pentru că, la urma-urmei, marea este atât de generoasă! Din păcate, nu vede nimic altceva în afara LEMNULUI, care îi răsare drept în față. Securea este înfiptă exact în mijlocul lui, în rotocolul central, în primul cerc, în primul cearcăn. Nu este un lemn adevărat, ci un coșmar. Fibrele îi sunt încolăcite, înnodate între ele ca șerpilor, putrede, lipsite de elasticitate. Umflături*

urâte, negre, se ițesc în toate părțile. Fără îndoială, ceea ce are în față reprezintă resturile unei rădăcini foarte bătrâne, care a aparținut unui arbore falnic, secular.): Iubito, cum am să reușesc eu să despice, să sparg, să tai cu securea un astfel de lemn? (Aparte) Câtă cruzime! Clipele îmi sunt numărate! (Către doamna Cati) Ești sigură că efortul acesta mă va salva? Crezi că este posibil să rezist, să-mi depășesc slăbiciunea trecătoare pentru ca, pe urmă, să ne încălzim amândoi la flăcările jucăușe, produse de... Produse de...

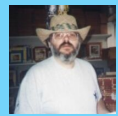
DOAMNA CATI: Surcele.

MAX (*Desprinde securea din strângerea lemnului, o ridică și o repede cu toată forța de care dispune. Buf! Nici un efect. Personajul transpiră. Cineva a aprins un reflector.*): Fir-ar al dracului!

REGIZORUL (*Din culise*): Înțelegeți? Nu contează dacă va reuși sau nu să despice LEMNUL, importantă este doar încercarea disperată a lui Max. Pe chipul lui se succed toate stările sufletești, de la ură la deznădejde, de la speranță la hotărârea de nestrămutat, la obsesie, la nebunie chiar. Ia du-te, măi, și ia-i toporul ăla, să nu-și dea peste degete sau să nu strice, Doamne ferește, LEMNUL!

Da, eu fac toate acestea, eu sunt Max, mă cunoașteți dumneavoastră foarte bine! Iar acesta este actul în care primesc aplauze la scenă deschisă. Doamna Cati nu are decât un rol secundar. S-a retras în fața oglinzii mai mult sau mai puțin venețiene și își potrivește, apatică, buclele perucii. Are o distincție înnăscută, e făcută pentru a juca mari cucoane. Eu o pun bine în evidență, o las să străbată scena în lung și în lat, să treacă pe lângă LEMN, să-și arate gleznele și decolteul adânc. Chiar dacă o urăsc și chiar dacă ea mă disprețuiește.

Dar toate au o limită, va veni o zi când îmi veți cunoaște adevărata față, când veți

afla ce cred și ce pot. Atunci, voi ieși pe scenă cu securea pe umăr, mă voi apropia cu pas elastic, sigur, de LEMN și, dintr-o singură lovitură, îl voi despica.

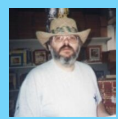
DUMNEZEU, VRĂBIILE ȘI CÂTEVA PISICI

fabulă în șapte tablouri

Primul tablou

Bătrânul povestitor locuiește într-o casă pierdută printre ierburi și arbori și atât de veche încât, prin acoperișul ei, se poate auzi respirația de argint a singurătății divine. E noapte sau aproape noapte și s-ar putea spune că un deget transparent desenează arabescuri pe oglinzi și pe geamuri sau semnătura indescifrabilă a timpurilor confuze. Ce a fost? Ce va fi? – se întrebă bătrânul, umblând de colo-colo în căutarea unui lucru mărunț al cărui nume vag este ascuns printre celelalte cuvinte. Ar avea nevoie acum de o semnificație, de un tâlc, de o frază, de un final de fabulă, pentru a adormi: o încheiere convingătoare, înainte ca neliniștea lunară a pisicilor înfierbântate să le urce iar pe cornișă. Acolo, ele scriu povești pline de viață, măturând praful din lucarne și jgheaburi, iar Cel de Sus, desigur, le poate citi, își spune povestitorul, cu o ușoară invidie la adresa cozilor lor înfoiate. Dar pisicile, urmându-și formidabilul instinct, își ascut încă ghearele în tencuială – e devreme, deci – și își încleștează fălcile, așa cum ar închide bătrânul capacul ceasului cu lanț, clătinat ca o ceapă de aur: cu un pocnet, cu o umbră de cruzime, cu un strop pofticios de salivă, cu o sclipire de granat învechit.

O frază și, apoi, întunericul! Cauza poate fi împlinită și înainte de culcare, râde bătrânul, știrb ca o cană. Cuvântul, lucrul acela mărunț și murdar, pătat și mototolit, e pe undeva pe aproape, poate sub scaune, în cripte sau în geamantanul de lemn, din armată, sau în coiful roman de pe șemineul de marmură, în rezervorul de apă sau în gaură de șoarece. Să îl găsești, este un joc de copii, gândește bătrânul, scormonind în

dezordine prin sertarele șubrede ale sufletului său patriarhal. Cât pe ce să se gratuleze, sărmanul, cu apelative pe care nu le-a folosit niciodată în povestirile sale!

Iată, însă, că, în ultima clipă, simte sub talpa de pâslă nervura vie a unui verb care se îndepărtează târâș către colțul odăii. Ridică încet piciorul, își ia avânt și strivește fără greș scârboșenia, sub imensa greutate a mașinii de scris. Apoi, firește, suflă în lumânare.

Pisicile se cațără tot mai sus, mieunând plictisite.

Al doilea

Soarele strălucește din nou, ca și ieri, dar nimic nu mai este așa cum a fost, pentru că Dumnezeu, în cele din urmă, le-a iertat oamenilor toate păcatele, atât pe cele mărunte cât și pe cele teribile. Din acest punct de vedere, oamenii au devenit egali ca firele de iarbă, ca lalelele olandeze. Oamenii au devenit egali ca stropii de ploaie și s-a instaurat Împărăția de O Mie de Ani a Monotoniei Morale. Dar unii spun că, în lipsa întunericului, lumina soarelui e palidă, că diamantul e doar cărbune bun de ars. De aceea, poate, în fiecare dimineață bătrânul își aprinde pipa cu un diamant. Mi se va ierta și aceasta, surâde el, privind pe deasupra ochelarilor frunzele ofilite ale castanilor și suflând fumul pe nări.

Ușa scârțâie și pisicile se strecoară neuzite, iar etichetele lor agile și moi vibrează candido în atingere cu alcătuirile armoniei depline.

E așa cum au visat generațiile apuse de povestitori, este idilic al doilea tablou, din care nimeni nu se va trezi prea curând, chiar și înțepându-se în deget cu un ac îndelung ascuțit pe gresia aspră a realității înconjurătoare.

Al treilea

Iar vrăbiile ciripesc. Sunt vrăbii pestrițe, venind din Levant, și vrăbii roz, venite de nicăieri; sunt vrăbiile despre care Lautréamont a compus un poem, iar foile luate de furtună au întunecat, pentru o clipă, pâlpăirile felinarului de la prora, astfel încât, de fapt, nu s-a consemnat nimic în jurnalul de bord. Apoi, sunt vrăbii polare, cu ciocul alb, înghețat. Unele vrăbii au capișoane, iar altele inele de-aramă bătute pe nicovala din cortul Marelui Han. Despre unele nici nu se poate spune că-s vrăbii, așa sunt de mărunte, în timp ce despre altele s-au scris capitole întregi de dicționar, ilustrate cu gravuri și cu citate din opera călătorului Strabo. Toate acestea se adună în zori și se scaldă în praf. Oricât ați fi de frumoase, aveți creierul cât o gămălie de chibrit, spune bătrânul, încercând să le sperie cu o morișcă de lemn sau aruncându-și după ele papucii. Nu reușește, totuși, decât să lipăie pe prispă cu labele goale, căci vrăbiilor nici nu le pasă de dojana abia disimulată din glas.

Ele ciugulesc lichenii și mortarul fragil. De asemenea, le atrage lemnul pufos și moale al stâlpilor de brad, le stârnesc interesul petele mari de rugină de pe burlane.

Da, plouă adeseori pe aici, ca în Macondo, de aceea se adună atâtea vrăbii în zilele cu soare și de aceea scârțâie ușile, oricât de bine le-ar unge bătrânul. Aici, dimineța, doar pisicile tac.

Al patrulea

Să ne gândim puțin la generozitate și la creație. Steinbeck, de exemplu, i-a lăsat pe Pablo și Pilon, în grădina înverzită a căsuței lor din Tortilla Flat, să-și soarbă vinul, nepăsători la bâzâitul adormitor al muștelor toropite de căldură, cu o generozitate pe

care a remarcat-o din plin presa literară. Creatorul lor le iertase, de la bun început, omeneshile păcate. Acesta este un lucru de înțeles, exprimă feroarea iubirii autorului, cum lesne se poate observa, față de cele două personaje care, în tihnă, chibzuiesc asupra vieții și morții, asupra legilor sfinte ale naturii. Roua sclicește pe frunzele de brustur și pare a fi un nesecat izvor de bogăție în Tortilla Flat, unde se simte pretutindeni suflarea lui Dumnezeu și trecerea Sa plină de grație; atingerea ușoară a pasului Său împrăștie efluvii de miresme. Steinbeck era și el un bătrân povestitor, cu auzul fin și cu ochiul atent, mereu la pândă în odaia cu acoperișul subțire, și multe dintre povestirile sale au fost inspirate de glasul lui Dumnezeu.

Îl auzim, desigur, și noi, odată cu ciripitul vrăbiilor, cu bâzâitul muștelor. Iar pisicile se strecoară mai departe, neauzite.

Al cincilea

Vrăbiile ciripesc. Sunt flămânde, dă-le ceva de ciugulit! Dă-le pâine!, se adresează Divina Prezență bătrânului povestitor, iar acesta, uimit de minunata întâmplare, își face cruce pe prispa îngustă. Niciodată Glasul nu a fost atât de limpede și niciodată nu i s-a adresat atât de simplu și de vibrant ci, de cele mai multe ori, L-a perceput ca pe o șoaptă neclară, poate înșelătoare, ca pe un zvon, ca pe un murmur înfiorând adâncuri. Niciodată nu a știut bătrânul că într-o simplă propoziție se pot ascunde atâta lumină, atât adevăr și atâta candoare. Căci, dincolo de valoarea lor semantică obișnuită, el percepu în cuvinte sensul înalt al punctului definitiv de impact, care cuprinde în sine răcoarea țărnelor și fierbințeala deșertului, valul efemer și stânca eternă, îmbrățișate într-un singur și absolut impuls mineral. În mijloc, dar și pretutin-

deni în cuprinsul său, sâmburele, oul, foetusul primordial, promisiunea vieții, pulsează simultan cu amenințarea veșnică a declinului.

Muțumescu-Ți Ție, Doamne, șoptește, fericit, omul și se grăbește spre cuhnia povârnită din curte. Pisicile îl privesc cu ochii mari, dilatați. Nu se știe de ce, ele se strecoară mai departe, neauzite.

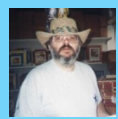
Al șaselea

Oare ce fac, oare ce pun la cale afurisitele astea de pisici? Degetele bătrânului povestitor, încă puternice, fărâmițează pâinea uscată. Sunt multe vrăbii, neînchipuit de multe, dar pâinea nu lipsește din mica gospodărie. Ehei, ce poveste! Lucrarea mâinilor se împletește cu lucrarea minții, căci oamenii ca el sunt grozav de scormonitori.

Tot felul de istorii, de întâmplări extraordinare se derulează cu viteză pe ecranul aburit al memoriei și toate se descifrează ușor, toate dezvăluie semnificații dătătoare de încredere și speranță. Bunăoară, povestea bătrânului cizmar care, dând unor vrăbii flămânde ultima bucată de turtă, s-a trezit dimineața că măruntele vietăți i-au pingelit, peste noapte, ghetele și i-au văxuit cizmele; sau aceea a copilului vagabond care și-a împărțit amărâtul său biscuit cu un păduchios și lehamisit de câine! Desigur, mai târziu, acesta din urmă l-a salvat din ghearele oamenilor răi.

Cine altul să înțeleagă mai bine asemenea lucruri, decât un bătrân povestitor? El însuși așterne pe hârtie istorii care susțin moralul miilor, poate zecilor de mii de prieteni necunoscuți, aflați în cursa nesfârșită, în competiția vieții. Da, azi impulsul de a scrie ceva minunat și nobil este mai puternic decât altădată.

Dar ușa scârțâie și vrăbiile ciripesc asurzitor.

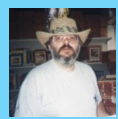

Al șaptelea

E liniște. Bătrânul înmoaie tocul în cerneala mov. Poate că va născoci un text important: o nuvelă, un roman sau o fabulă. Zâmbește fericit la masa de lemn, în casa pierdută printre ierburi și arbori, și se gândește la înțelepciunea lui Dumnezeu.

Să ne oprim aici! Nici un cuvânt în plus! Este de necrezut ce pot face câteva pisici cu un stol de vrăbii proaste și bine hrănite.

HECTOR ȘI TÂRFA

Știu dinainte că lumina murdară, tulbure, despre care nu se poate spune decât atât, care nu poate fi descrisă decât astfel, alunecă grea, gelatinoasă, din ochiul de geam înghețat, în jos, pe peretele încă albastru al nopții, conturând abia acum visul acela deja îndepărtat. Fără să mă descopăr, fără să mă divulg acestui nou început, fără să îmi ofer inutila participare – absurdul respirației mele ar fi, poate, o tulburătoare caligrafie a unui nedorit ego, dar, insuficient conturat, îl încorporează umbrele încă dense, tăcerea, îl dizolvă discret, neuzit, îl anihilează spațiul imens dintre umăr și planul de separație, zidul dur, concret, convingător, rece, fidel realității din care își trage scrâșnitoarele seve –, mă dedau voluptății de a-mi redescoperi propriile volume, încet, prin enumerare, îmi inventariez cu o secretă satisfacție ceea ce ar putea deveni, deși nu mi-o doresc cu adevărat, nu încă, propria mea anatomie, os cu os, mușchi cu mușchi, cartilagiu cu cartilagiu, alungând miile de înțepături fierbinți ale somnului anchilozant, ca pe secundele acelui răstimp plin de fantasmă, desigur, în căutarea unei semnificații sub pleoapele coborâte adânc, foarte adânc, în căutarea unui reper, în căutarea unei ocrotitoare speranțe. Și, deodată, mă trezesc.

Sau, mai exact, mă inundă o teamă fragilă, retrospectivă, din existența mea anterioară acestei nopți, dar de necontestat, o relație fizică vie, un miros, un nume, amintirea unui fel de tandrețe prezentă chiar și în brusca percepție a spațiului acum plin în care mă aflu: *Hector*.

Poate că moțăie, nu-i așa?, poate că moțăie, dar poate că e aproape înghețat, clănțănind învelit în ceața mizeră pe care numai contractiile violente ale stomacului lui, altfel flasc, cu pete de culoarea unturii râncede, o mai împrăștie dincolo de parapet;

poate că emite în vis acele sunete întrerupte brutal de spasmele aliniate în topica unei spaime adânci, subterane, neinteligibile, inconștiente, dar de fapt te pândește de mult, încordat, îngrozit, gata să se repeadă, poate, pentru ultima oară. Noli tangere. Pentru că deja te urăște suficient. Pentru că, pe măsură ce viața îl părăsește, lăsându-se înlocuită de golul enorm care a și început să vibreze în toate lucrurile, dragostea își pierde sensul, conturul fin, mistuindu-se dincolo. Limba vânătă, buzele umflate de acid, vârtejurile intermitente stârnite în zăpadă atunci când nările i se dilată dureros, o mărturisesc. Ar trebui să-l împuști. Ar trebui să-l împuști chiar acum și să-l împingi cu piciorul. Gheața subțire ar crăpa, apoi apa densă, uleioasă, l-ar cuprinde ușor, l-ar primi, înfășurându-l, din ce în ce mai strâns, într-un giulgiu de sticlă. Dar, în loc să faci asta, îl strigi din nou, nervos, tremurat, apropiindu-te cu un pas, nedumerit, întârziind o clipă, un minut, balansându-ți înfiorarea în pragul înțelegerii ce va să vină, gustând emoția sălcie care se insinuează deodată, *Hector*, dar târfa dă târcoale, e aici, în sfârșit ai priceput și tu, se oferă, se desface lascivă în moleculele violete care topesc zăpada sub botul lui fremătător, perversă, singură, exactă, marea târfă a ultimei însingurări.

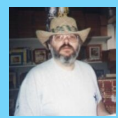
Stai, deci, proțăpiti, cu ochii holbați, refuzând adevărul cu silă, lângă parapetul din scânduri putrede, scârțâietoare, albicioase, refugiul final, cum de nu te-ai gândit până acum, limita absolută a retragerii lui din fața acestei indubitabile erori: un teritoriu până nu demult asumat, coerent, devenit între timp un tărâm al umbrelor amenințătoare, deformate până la confuzia totală dintre semne – cele înscrise în toposul suferind tot mai mult sub invazia supremului gol și cele scânteind în pupilele mărite de foșnetul lăuntric, de dezordinea chimică, de magia întoarsă a vieții către haos.

Hector și târfa, răscolind în iarna sclipitoare, obositoare, năucă, jarul unui foc

adormit. Și, dincolo de parapet, chemarea nopții, mai precis negativul ei conspirativ, dar voi încă mai așteptați, ca în miezul unei semințe, pocnetul fierbinte, uluitor, care va sparge acest tablou static și fragil, acest puzzle suspect, cu un gest magnific, în mii de cioburi, în mii de cuvinte fără accente, fără punctuație, fără sens, transformându-l într-o frază nedefinită, gângavă, în urechea cu desăvârșire surdă a dimineții. Dar, pentru că, sub această mască a încremenirii, nimic nu durează, ci (mereu în desfacere, mereu în îmbinare), forme necunoscute își ating marginile cu o agresivitate abia reținută, alegi până la urmă rigoarea unui gest obișnuit, oricare ar fi el, cel mai simplu pe traiectoria firescului, trădând poezia – ce riscă să crească din înfruntarea voastră – cu logica sterilă și mecanică a unui clișeu. Și, astfel, țeava armei coboară candidă, regală, cu un fâșăit ca de mătase, către gâlgăitoarea agonie a ființei care te vede, încă te vede, sigur te vede și, deci, te cunoaște.

Acum, lumina, depusă ca un praf imponderabil într-un strat gros, mișcător, pe muchii și forme, în golurile aparente care fragmentează materia, se strecoară neauzită, urcă și coboară cu repeziciune prin capilarele transparente ale universului, demontând mecanismul pufos, leneș, mă separă de mine însumi, dizolvând membrana semipermeabilă care lăsa să mă atingă doar clipocitul unei false memorii, nutrientul acestui glissando periculos și euforic din care, ezitant, se desprind mai întâi ochiul stâng, apoi celălalt. Zidul crește chiar de aici, din imediata apropiere, gros, aspru, vulgar, vinețiu, pahidermic, copleșitor, compact, viguros, inexpugnabil, adică direct din umărul meu amortit, înălțându-se într-o verticală furie, scrâșnind, rupându-se din sine însuși într-un profund elan geologic. Risc să mă absoarbă, deci, să mă înghită, să mă tragă în sus, spre ramificațiile lui grele, absurde, care curând vor crea un grav dezechilibru în pașnica arhitectură a încăperii. Mă răsucesc și, deodată, mai puternică decât arsura

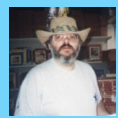

din umărul rănit, aceeași obsedantă lumină a unei dimineți de iarnă îmi linge fruntea sub care ochii țipă de durere, se zvârcolesc ca două animale captive și se autodevoră.

Dar o clipă mi-a fost de ajuns ca să o văd. Atârnată în retină de cuiul ruginit, destrămând prin simpla lui existență invulnerabilitatea grunjoasă a zidului, pare o pasăre frântă în depărtarea unei iluzii. Aș putea s-o ating cu degetele, băjbâind în direcția palpitudinii ei neguroase. E o armă bătrână și tristă, dragul meu Hector, și tu, desigur, o recunoști, ai recunoscut-o de când, cu degetul apăsător pe cocoșul lustruit, m-am clătinat, sufocat de mirosul înăbușitor al *târfeii*.

Însă câinele simțise mai întâi lupul, îl simte încă, înconjurat de un halo olfactiv fierbinte, dur și amețitor, de urină și sânge și de pământ răscolit printre rădăcini de sălcii putrede, înconjurat de aburul stătut, al spaimei ascunse în ochii injectați și vicleni. Era o vibrație violentă în mucoasele îngroșate de somnul acela prea lung, îngrozitor de lung, dar câinele nu se tulbură, nu sări zvâcnind ca un arc în întâmpinarea primejdiei, căci percepușe în aceeași secundă semnalul secret care îl avertiza că totul venea dinăuntru, dintr-un spasm al memoriei încețoșate de febra odihnei, că era doar brusca ascensiune a unei amintiri prin straturile năclăite de o ciudată oboeală, de care își amintea de asemenea vag, straturile acelea moi din sine însuși prin care coborâse încet în absență, și se ghemui și mai mult, oftând, ferindu-se parcă, acceptând alternativa așteptării.

Lupul avea o sută de ani, era încă tânăr, deși trupul i se împușinase, deși schiopăta înfiorător, mersul lui semănând cu salturile imprevizibile ale unui koala din rasa Kroe găsit în cinci sute patru de niște lucrători săpând o fântână și despre care Iu Iann afirmase că ar fi fost viu. Aducea atât de mult cu acel animal și pentru că avea o singură labă iar ficatul său era plin cu pământ. Se deplasa – dar cine ar îndrăzni să

afirme lucrul acesta cu siguranță? – din direcția norilor nimbostratus, aproape sfâșiați de vârfurile cangrenate ale unor sălcii subțiri și dure ca sticla și, odată cu ei, își presăra efemerele urme pe întinderea lacului de la răsărit. Sub singura lui labă – cu șapte gheare încovoiate în fiecare din cele șapte culori ale spectrului, făcând să strălucească în urma lui un minuscul curcubeu – gheața gema ca un copil părăsit. În dreptul parapetului se opri – pentru a-și lua un ultim avânt sau pentru a arunca o privire de recunoaștere asupra aceluia țărnm pustiu –, trase pe nări o adiere plină de nebuloase promisiuni și se întinse, dispărând aproape, printre umbrele aruncate din adânc de apa încă înnoptată. Atunci, gheața crăpă în miliarde de cioburi de o finețe inimaginabilă și ziua irupse triumfal peste coapsele descărnate ale câinelui.

Îl auzise. Monoton, obositor, crescând neîncetat, un foșnet ca de hârtie prin nesfârșita apoteoză a răsăritului, de parcă lupul s-ar fi apropiat – dar câinele ar fi îndrăzni să perceapă lucrul acesta cu siguranță? – inconștient, nepăsător, cu vântul în spate, fără țel, la voia întâmplării, înaintând mereu, dar altfel parcă decât prin forța unei voințe agățate dureros de mușchi, oase și nervi, ci levitând, împins doar de curentul subțire al aceluia vis. Foșnet doar la început, un atribut al deplasării, pentru că, pe măsură ce sporea în intensitate, căpăta identitatea crudă a realului, devenea lup cu colți și cu blană zbârlită dând buzna în creierul lui dezarmat, în care se declanșă brusc alarma, iar el sări cu pântecul mușcat, simțind arsura cu fiecare fibră a ființei lui rănite în somn, repezindu-se într-o parte, căutând, în același timp, să rămână în picioare, pregătit pentru un nou, poate pentru un ultim atac. Și, cu toate că în gâttelejul lui se adunase toată dorința de viață a cărnii sfâșiate de surprinzătoarea lovitură a neștiutului, doar un scheunat nevolnic, nimic doar, un scâncet înăbușit fu singurul semn că ar fi recunoscut-o pe cea care se apropia de nicăieri prin albul necuprins.

Singur cu ea, nu se mai temu nici de lup, nici de mirosul ațâțător, nici de foșnet, ci doar de sclipățul înghețului de peste noapte, de zăpadă și, mai ales, de umbletul beat al oamenilor, stropind nepăsători cu urină împrejmuirea de nuiiele.

Totuși, durerea persista, adâncă, iute, adăugându-și gustul amar al fierii. Se clătină, se lăsă pe o parte și începu să își lingă țâțele mici și negre, adunat în sine, preocupat, căutând să îndepărteze greața și frica ascunse acolo, cuibărite în adăpostul cald al sângeului. Și atunci veni al doilea atac, prin nimic anunțat de data asta, care îl făcu să se răsucească în zăpadă, să sară, să latre turbat, să alerge în cerc, să se prăbușească. Lupul îl urmă în hățișurile crescând desfrunzite din el însuși, fiind când o pată gri în albul devorat de tristețe și teamă, când numai colți și cremene translucidă rostogolită în argintul unei nesfârșite oglinzi, risipind ecouri și imagini.

Pătratul de sticlă înghețată se clatină iar, sub presiunea dimineții – dar cât este părere și cât este certitudine în jumătatea asta de vis spulberat încă înainte de a mă hotărî să îi accept răbufnirile întretăiate de fluxul sincopat, de meandrele unui gând care luptă deopotrivă să se afirme –, în cercevelele subțiri, deschizându-se ca o gură spuzită în cenușul păstos și fără sens de afară, lacomă, apucând hălci uriașe, sorbind, liorpăind întunicul din care încă nu m-am născut, tot mai aproape de miezul dulce al împotrivirii mele inutile.

Mă desprind treptat, întâi o fantomă de abur, iar mai târziu o sămânță chircită sub acoperișul de chiciură al realității. Până dincolo mai e doar un pas și, de îndată ce îl voi face, vor izbucni peste lume tobele și trompetele unui marș de cenușă și stele.

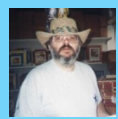
PRINȚUL IEȘI ÎN ZAPADĂ ȘI ÎI FU ADUS HÂRDĂUL CU APĂ. SPARSE CU PUM-
NUL POJGHÎȚA SUBȚIRE ȘI ÎȘI RĂCORI DEGETELE, FRUNTEA DE CEARĂ, UMERII
ÎNCOVOIAȚI ȘI ÎNGUȘȚI. CINEVA ÎL ÎNFĂȘURĂ ÎNTR-O BLANĂ, IAR ALTCINEVA SE

APLECĂ ȘI ÎI TRASE CIZMELE CU CARÂMBII ÎNALȚI. STAROSTELE ÎL ÎNTREBĂ DESPRE ZBUCIUMUL NOPTII, CARE MAI DĂINUIA SUB PLEOAPELE UMFLATE ȘI MOI. EL CERU SĂ SE DEA DRUMUL LA CÂINI ȘI PRIVI FERICIT HÂRJOANA LOR. DIN OCHII MIJIȚI, SCLIPIRĂ ÎN PRIMELE RAZE ALE DIMINEȚII DOUĂ SFINTE DIAMANTE LICHIDE CÂND VENI, SCUTURÂNDU-SE, HECTOR, BĂTRÂNUL LIMIER.

Mă apropii de chipul desenat cu linii tremurate în chenarul ferestrei – într-un fel care, deocamdată, se opune unei adevărate identificări –, deși distanța ce trebuie străbătută este cu mult mai mare, desfășurată pe trasee labirintice, imprevizibile, într-un interior cețos amintind o grădină antică, armonioasă și monstruoasă deopotrivă, amprenta unui deget sau brusca frângere a luminii într-un cristal cu milioane de fețe, și chipul acela, privit cumva în răsăr, se refuză încă, mi se refuză, decupat în fragmente alăturate ilogic de arborescența fastuoasă a unei fragile pelicule de gheață în care explodează o dalie sau o crizantemă transparentă. Pentru a ieși, pentru a mă naște din trupul aseptice al florii, fie în sensul unei glisări în real, fie asumându-mi labirintul ca pe o dimensiune firească a acestei dimineți, ar trebui ca răsuflarea mea să topească pleopa minerală a ochiului – un al doilea ochi, desigur, suprapus celui prin care încerc să mă afflu – și astfel, privindu-mă și lăsându-mă privit, să devin eu însumi oglindă și chip în curgerea neîntreruptă dintr-un spațiu în altul, dintr-un vis în alt vis, perpetuând infinit o confuză duplicitate, o dramă a nedefinirii, pierzând astfel ideea, sensul, ritmul viu al senzațiilor, al împlinirii, ca un personaj dintr-o ficțiune dintr-o altă ficțiune, în care câinele *Hector*, bătrânul limier, mă însoțește în neîntrerupta vânătoare.

Deocamdată, el așteaptă afară, în spatele împrejmuirii de nuiele, semnalul meu secret și aburii prietenoși ai dimineții îi ascund prezența incontestabilă a *târfei*, pre-

lingându-se pe zidul încăperii din țevile subțiate de timp ale armei de vânătoare.

GABRIEL

Vă spun că toți am suferit, chiar dacă nu am vrut să recunoaștem, nici în fața lui și cu atât mai puțin față de noi înșine, atunci când Gabriel a trebuit să plece. Iar el s-a comportat admirabil în ultimele zile, de parcă urma să facă o excursie, o călătorie lipsită de importanță. Știam că procedează așa numai ca să ne insufle curaj și poate de aceea nu ne-am lăsat striviți și am îndurat despărțirea ca niște bărbați adevărați. La urma-urmei, nici nu prea aveam de ales, bunica Emilia stabilise până și cele mai neînsemnate anăunțe ale plecării, astfel încât, furați de frumusețea ceremoniei, nimeni să nu plângă, nimeni să nu își manifeste tristețea sau îngrijorarea. De aceea, nu e de mirare că noi știam deja totul despre costumul cu vestă și pălăria în carouri, despre ultimele gesturi și despre ultimele cuvinte ale lui Gabriel, destinate să ne rămână întipărite în memorie. Și dacă, pe atunci, încercam să înțelegem aceste lucruri, să să le descoperim o importanță, o semnificație, e pentru că nu eram încă pregătiți să înțelegem sensul cuvântului „predestinare“.

– Oare nu este prea mult, mă întrebuse Geo într-o după-amiază. Este adevărat că de acum încolo nu o să mai miște niciodată din urechi?

– Așa s-ar părea, îmi aduc aminte că i-am răspuns.

– Și nici nu o să se mai ungă cu nămol pe față?

– Tot ce se poate...

– Și nici n-o să mai recite din Whitman „Îndrăznește acum, o, suflete!“?

– De bună-seamă că nu.

– E cumplit, Nichi, e o mare nedreptate, spusesese Geo, căzând pe gânduri – lucru, de altfel, cu totul neobișnuit.

Ar fi trebuit, poate, să intervenim, să ne ducem la bunica Emilia și să-i explicăm

poziția noastră în această chestiune, dar nici unul dintre noi nu ar fi avut tăria morală să o privească în ochi pe insensibila, pe monstruoasa creatură și, spunându-i vreo două, să îi dea de înțeles că noi nu mai suntem dispuși să îi acceptăm tirania. Era nevoie de mult sânge rece pentru un asemenea act, care presupunea și riscul de a deveni, pe dată, ținta ironiilor necruțătoare ale acestei femei, ținta glumelor ei nesărate, dintre care cele mai neplăcute erau cele referitoare la mutrele noastre blegi.

Pe de altă parte, nu puteam decât să fim cu toții de acord că, dintre noi, Gabriel era singurul care merita cu adevărat să ajungă acolo, unde îl aștepta un viitor mare, de excepție. Ne întrista numai precipitarea evenimentelor, asistam neputincioși la îngrijorătoarele pregătiri din, poate, cel mai frumos și cel mai fierbinte miez de vară pe care l-am trăit cândva, gândindu-ne că în curând acele zile vor rămâne fără pic de strălucire.

De ce atâta grabă?, ne întrebam. Să ne petrecem împreună măcar o săptămână, ca să ne despărțim așa cum se cuvine! Dar Gabriel, care era atât de ocupat încât abia de mai avea timp să scoată, pe furiș, limba sau să se pișe în semn de protest pe afișierul pe care fusese lipit anunțul despre închiderea sezonului de vânatoare, părea că dorește o evoluție rapidă a evenimentelor și că o provoacă el însuși cu bună-știință. Emilia îl învățase să danseze menuet și cadril, îi băga în cap manierele elegante, îl obliga să se spele pe mâini în fiecare zi și îl supraveghea, în timpul meselor, lovindu-l din când în când cu bastonul, dacă nu folosea așa cum trebuie cuțitul pentru pește sau scobitorile; iar ochii lui albaștri exprimau o docilitate care, pur și simplu, ne scotea din minți.

Hotărâsem să vorbim cu el deschis, să ne explice cum de poate suporta aceste umilințe. Plini de emoție, copleșiți de sentimentul că trăim, poate, ultimele clipe împreună, că, de acum înainte, nimic nu va mai fi la fel, în seara aceea am dat semnalul

de adunare pentru situații deosebite, adică trei lovituri în șina atârnată sub streșina primăriei. Desigur, semnalul coincidea cu alarma pentru incendiu deosebit de grav și, în timp ce formațiunea de pompieri voluntari se îmbrăca, din mers, cu greoaiele pe-lerine argintii, adulmecând în aerul limpede al crepuscului vreun nevinovat firicel de fum, noi ne-am întâlnit în cavoul construit de mult de prevăzătoarea bunică Emilia. Gabriel nu venise încă.

– Se comportă ca un copil, spusese Geo. Înțeleg că i se oferă o șansă unică, aproape miraculoasă, dar cum de poate nesocoti obligațiile pe care le are față de noi?

– Își ține nasul pe sus, completase Leandru. De când poartă mănuși albe, din ață, îi vine greu să ne mai dea mână!

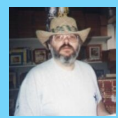
– Să nu îl judecăm greșit, am cerut atunci. Gabriel este un camarad de nădejde. Probabil că zgripturoaica îl păzește, că e cu ochii pe el... De altfel, mi se pare că este ora la care prietenul nostru își înghite untura de pește și lecțiile de clavir.

Se scursese cu greu o jumătate de ceas, timp în care am vopsit în vernil pisica paracliserului, folosind cerneala din stiloul unuia dintre noi și, ca pensulă, propria ei coadă: o treabă prea puțin amuzantă, de rutină, ca să facem totuși ceva. Aproape ne pierdusem speranța că vom mai putea vorbi cu Gabriel, când, fără veste, iată că îl auzirăm chiuind cu putere:

– Salve, prieteni, nu cumva am întârziat?

– Ba bine că nu, se oțărâse Leandru. Chiar ne întrebam dacă am făcut bine că am îndrăznit să te deranjăm!...

Pisica paracliserului, care de câțva timp își studia, contrariată, noua înfățișare, privindu-și lăbuțele și scuturându-le din când în când cu grație, deodată se zburli și o luă la goană, miorlând înfricoșător. Gabriel o urmărise din ochi cu nepăsare.

– Hei, nu o luați și voi chiar așa, spusese el. Sunt ocupat până peste cap, nu pot să mă duc nepregătit. Oricum, cred că am leacul potrivit pentru indispoziția voastră...

Din căptușeala de mătase a smochingului nou-nouț, își făcu pe dată apariția o pântecoasă sticlă de coniac. Cel puțin, continuam să ne păstrăm bunele obiceiuri.

– Trebuie să cinstim evenimentul, nu-i așa? Și nu mai faceți figurile astea funebre, de parcă ați fi niște curci plouate, cum zice bunica Emilia, ce dracu'!

După ce leacul trecu din mână în mână, din suflet în suflet, glasul lui Gabriel începu să ne picure în urechi precum o muzică vrăjită, compusă anume pentru noi.

– Și acum, iată cum stau lucrurile. Eu sunt aproape gata de plecare și este cert că totul se va petrece foarte repede, mâine sau poimâine, în zori. Nu vreau lacrimi, nu vreau discursuri patetice, presărate cu sfaturi și cu vorbe mari, pentru că astea sunt chestii la care, oricum, nu vă pricepeți și care, în plus, țin de departamentul bunicii Emilia. Am petrecut clipe minunate împreună, clipe de neuitat. De aceea, așa prefera să ne despărțim de trecut râzând.

Luarăm câte o nouă doză din minunatul elixir și Gabriel începu să ne spună ce lucruri grozave îl așteptau acolo, ce oameni deosebiți erau nerăbdători să îl cunoască. Ne vorbi despre Marc Aureliu, Voltaire și Einstein, despre Louis Daniel Armstrong și despre Claudette Colbert. Ne descrie orașe și ținuturi. Ne vorbi despre fluvii, despre munți și oceane nesfârșite, despre plante și animale rare, unele dispărute de mii de ani, ne prezentă descrieri ale unor femei blânde și înțeleghătoare. Exageră puțin, când susținu teoria unificării energiilor și când vorbi despre unele obiceiuri sau tradiții, cum ar fi aceea a suflării nasului în batiste de mătase, dar ne prefăcurăm că nu băgăm de seamă și asemenea incidente nu avură urmări.

Povestea atât de frumos, atât de convingător, încât cuvintele lui ne tulburară

profund. Uneori mă întreb dacă nu cumva îmi joacă memoria o festă, dacă a fost o noapte reală și nu una închipuită... Poate că Gabriel nici nu a existat, poate că a fost pentru noi, pentru mine, doar o presimțire a unei alte lumi. Aveam impresia că timpul se oprise în loc, că povestirea lui nu se va mai sfârși niciodată.

Dar el tăcuse brusc, la mijlocul unei fraze, și își trecuse degetele prin păr. Apoi ne rugase să îl tundem și să îl radem, avea pregătite în acest scop pământul, spăun și un brici ascuțit de curând. Fusese condiția pe care i-o pusese bunica Emilia pentru a-l lăsa să se întâlnească încă o dată cu noi, iar Gabriel nu vroia cu nici un chip să iasă din vorba ei.

– Ea știe cel mai bine ce trebuie, are o bogată experiență, ne spusese el.

Am rămas surprinși, după ce i-am tăiat pletele și barba, de figura lui juvenilă. Nu îi trădau vârsta decât ridurile din jurul ochilor și cele două cute adânci de la comisurile buzelor. Îl priveam uimiți, pentru a nu știu câta oară, cum mișca frenetic din pavilioanele uriașe ale urechilor, acum vizibile în toată splendoarea lor, în timp ce versurile lui Whitman ne vrăjeau și ne cucereau pentru totdeauna:

– „Îndrăznește acum, o, suflète,
ieși și du-mă către necunoscut,
unde nu e pământ sub picioare și nici cărare de urmat!
Acolo, nu e nici hartă nici călăuză,
nici voce răsunând, nici atingere de mână omenească,
nici față înflorită, nici buze, nici ochi, nimic nu e pe acel tărâm.“

– Rămâneți cu bine! Și dacă vi se pare că nu ați făcut totul ca să mă rețineți, și martor mi-e Dumnezeu că ați făcut chiar mai mult, eu vă dau mână liberă. Procedați cum credeți că este mai potrivit, ne spusese Gabriel.

Mașina galbenă a întreprinderii de transporturi, temutul vehicul către depărtări, despre care mulți nu știau nimic iar alții abia auziseră, dormita strălucitoare în fața magazinului alimentar. Nimeni nu ar fi putut spune dacă sosise chiar în acea zi sau dacă îl aștepta de o veșnicie pe bunul nostru prieten, nu am putut desluși niciodată acest mister. Poate numai bunica Emilia, care prevăzuse, mai mult ca sigur că prevăzuse, întâmplările prin care și noi am trecut, ar putea să ne spună, însă nimeni nu îndrăznește să o întrebe pe bunica Emilia.

Lăsând la o parte toate neliniștile, înarmați cu scule, cu leviere și chei, trecurăm fără preget la asalt. A fost o joacă de copii să scoatem, cu un furtun, benzina din rezervor, să dezumflăm cauciucurile, să demontăm capacul delcoului. Geo a legat bateria în scurt-circuit. Leandru a reușit, cu oarecare trudă, să taie volanul, iar mie mi-a făcut o plăcere deosebită să înțepenesc ambreiajul. Când ne-am îndepărtat, mașina galbenă era o epavă, un hârb bun de dat la fier vechi, iar noi aveam conștiința lucrului bine făcut, aveam sentimentul datoriei împlinite. Ne țineam pe după umeri și cântam cântece deochiate, cu niște versuri care ar fi făcut-o pe bunica Emilia, dacă le-ar fi auzit, să se apuce cu mâinile de cap.

Eram fericiți și ne simțeam neînfricați, puternici, uniți până la moarte. Spre ziuă, înveliți în pături, am căzut într-un somn greu, fără vise.

Ne-a trezit hurelul unui motor. Ne-am îmbrăcat în grabă, am alergat cu sufletul la gură și am ajuns la timp ca să-l vedem pe Gabriel cum scutură ultimii stropi de benzină dintr-o canistră în rezervorul mașinii. Da, mașina galbenă a întreprinderii de transporturi arăta de parcă ar fi ieșit atunci din fabrică, mândră și dornică să se întindă la drum.

Nu trebuia să ne mirăm, nu depindea de noi să fie altfel, fiindcă așa hotărâse bunica

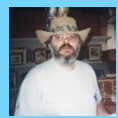
Emilia și, la urma-urmei, o știuse la fel de bine fiecare dintre noi. Gabriel, îmbrăcat în costumul cu vestă și purtând pe cap pălăria în carouri, încerca să pară distant, se comporta de parcă am fi fost niște necunoscuți, dar în cele din urmă ne zâmbi iar mie îmi făcu semn să mă apropii.

– Nichi, îmi spuse, clipa cea mare a sosit. Vă mulțumesc pentru tot dar, din păcate, nu pot să mai întârziu nici un minut.

Când ne-am despărțit, i-am mângâiat stofa fină a sacoului și, pentru o clipă, am simțit dedesubt, în căptușeală, conturul atât de reconfortant al unei pântecoase sticle. Am rămas în mijlocul drumului, până când mașina dispăru, într-un nor de praf. În urechi îmi răsunau cunoscutele versuri ale lui Garcia Lorca:

„Toți înțeleg durerea vecină cu moartea,
dar adevărata durere nu se află-n suflet.
Nu-i în aer nici în viața noastră,
nici pe aceste balcoane pline cu fum.
Adevărata durere, cea care păstrează lucrurile treze,
e o mică arsură fără sfârșit,
în nevinovații ochi ai altor lumi.“

De atunci, am recitat adeseori prietenilor mei aceste versuri, după care, invariabil, ne aminteam de Gabriel. Nu am reușit niciodată să mișc din urechi așa cum o făcea el dar scuișam printre dinți la distanțe uimitoare. Ne-am schimbat locul de întâlnire tocmai sus, în castelul de apă, de unde ne plăcea să privim unduirea nesfârșită a spicelor coapte. Câteodată, încercam să vedem dincolo de orizont, unde știam că se întind ținuturi necunoscute, orașe fabuloase, mări și oceane zbugiumate de furtuni,

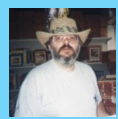
ale căror zvonuri aproape că le auzeam. Acolo, se afla Gabriel și noi încercam, pentru câteva ceasuri, să îl simțim din nou aproape. Geo punea mâna streășină la ochi și mă întreba:

– Hei, Nichi, nu-i așa că vezi și tu femeile alea grozave, îmbrăcate în voaluri transparente? Tocmai trec pe un pod, peste o apă jumătate albă și jumătate verde și chipurile lor sunt luminate de o mare fericire. Parcă sunt bete sau drogate, de aceea unele dintre ele cad de pe pod iar râul le poartă la vale până la o insulă minunată unde ele întineresc, devin fete pietroase și zvelte și se înlănțuie în dansuri nesfârșite, în dansuri păgâne, misterioase, neliniștitoare.

– Dar tu vezi stolul acela de păsări care ard cum arde curcubeul după ploaie? Ai putea crede că sunt niște creaturi rare, poate chiar cele numite de unii „libido“, pentru că zborul lor sugerează un erotism profund, superior, dar ele sunt doar niște banale Octavia Augusta, sau păsări-umbrelă, cum li se mai zice.

– Ia te uită, spunea Leandru, ce pădure ciudată! Arborii au frunze cilindrice, transparente, par a fi de cristal. Călătorul care străbate cărările acestei păduri este tentat să nu o mai părăsească nicidecum. La fiecare adiere de vânt, frunzele se ating, se ciocnesc între ele și produc cele mai suave sunete auzite vreodată de urechile pământenilor, mai ademenitoare chiar decât cântecul sirenelor.

Așa se scurgea timpul, până când răcoarea serii ne obliga să coborâm, să ne pregătim culcușurile, în care somnul venea ușor, însoțit de vise despre aceleași realități abia bănuite. Dar iată că, nu de mult, s-a petrecut ceva, mi s-a întâmplat ceva, un lucru despre care trebuie să vă vorbesc. La început, a fost doar o senzație stranie: o mâncărime a tălpilor și a degetelor de la picioare, dar nu ceea ce înțelegem de obicei prin aceste cuvinte ci, mai degrabă, o spaimă, o angoasă a tălpilor și a degetelor de

la picioare, un dor de ducă însoțit de teama de necunoscut. Mă simțeam bolnav și, într-un fel, hăituit; simțeam nevoia, ca un animal atins de săgeata vânătorului, să mă izolez, să mă ascund într-o vizuină sau într-un tufiș des, umbros.

Toate acestea îmi trecură când, într-o iluminare de o clipă, după o autentică revelație, am înțeles că trebuie să-mi spal picioarele, să-mi tai unghiile, să-mi frec cu piatra pielea îngroșată a călcâielor. Am surprins atunci zâmbete ironice pe chipurile voastre dar mie nici că-mi păsa. Eram eliberat, simțeam că sângele îmi circulă cu o viteză mai mare prin trupul care îmi vibra de o forță nouă, tumultuoasă.

Apoi, brusc, am vrut să îmbrac o bluză albă, poate o cămașă scrobită. Sute de idei năvăleau asupra minții mele, din ce în ce mai înfierbântate. Dorințe obscure, pe care nu le înțelegeam, dar și nevoi limpezi, de realizarea cărora aveam impresia că depinde fericirea mea. Am învățat, în taină, să dansez și să merg cu bicicleta, m-am antrenat la diverse discipline sportive cu atâta sârguință încât, sunt sigur, la multe dintre ele aș putea deveni campion. Am învățat câteva limbi străine. Am adoptat, mai ales atunci când nu erați prin preajmă, o atitudine amabilă față de concetățeni.

Nu știam de ce fac toate astea, dar acum vă mărturisesc că știu. Nu aș fi aflat nimic singur și este evident că, în cele din urmă, a trebuit să o întreb pe bunica Emilia, iar ceea ce mi-a spus această admirabilă femeie mă obligă să vă mărturisesc, oricât ar fi de dureros, că eu, de azi înainte, nu voi mai scuipa niciodată printre dinți.

„Toți înțeleg durerea vecină cu moartea,
dar adevărata durere nu se află-n suflet.

Nu-i în aer nici în viața noastră,
nici pe aceste balcoane pline de fum.“

MEDALIA DE BRONZ PENTRU ÎNTÂIETATE

Întotdeauna, amice, câștigurile sunt mici și pierderile incalculabile, spuse mecanicul. Pentru o clipă, ți se pare că ți-a surâs norocul, că ai dat lovitura, pentru ca imediat după asta să realizezi că niciodată nu va mai fi ca înainte, că totul s-a năruit ca un castel din cărți de joc. Se rupe ceva aici, înăuntru, oricât ai crede că ești de tare.

Îmi amintesc de un tip teribil, un dur adevărat, care a câștigat cursa asta acum patru sau cinci ani. Dacă n-ai fi știut despre ce este vorba, l-ai fi putut lua drept un bătrân obișnuit, un pierde-vară, cum sunt atâția. Venise cu o șalupă grea, pentru mare, și nu te-ai fi așteptat să se înscrie și el, știi, nu aveau cum să treacă peste toate pragurile. Dar bătrânul susținea că ambarcațiunea lui are pântecul moale și elastic, ca al unei femei tinere, și spunea să nu ne amăgim că-i orb numai pentru că îi lăcrimează ochii mari și albi ca fundurile unor cești de porțelan, pentru că, în realitate, privirea lui străbate prin ceața cea mai deasă până la două leghe și chiar mai departe. Avea prinse în piept o mulțime de ordine și medalii dar erau atât de vechi, încât abia am recunoscut *Steaua Condorului* și *Medalia de Bronz pentru Întâietate*. Unele dintre ele păreau a fi doar falsuri ordinare iar altele erau niște biete tinichele.

Și, cum îți spuneam, pe la miezul nopții bătrânul s-a întors și purta toate semnele că ajunsese la capăt. Măinile îi erau însângerate, de parcă ar fi fost sfâșiate de fiare, hainele îi miroseau îngrozitor, ochii i se duseseră în fundul capului și de pe catargul șalupei atârnav, ca ghirlandele ofilite de la gâtul înecașilor, fragmente de plante necunoscute. Nu încăpea nici o îndoială că, atât bătrânul cât și ambarcațiunea lui, trecuseră prin chinurile iadului și pântecul șalupei nu mai era, în nici un caz, cel al unei femei tinere.

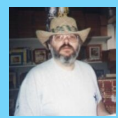

Juriul vroia să-i înmâneze bătrânului premiul cel mare dar bătrânul nu putea nicicum să-și rostească discursul de mulțumire. Dădea întruna din cap, genunchii îi tremurau și dinții îi clănțăneau în gură fără oprire. L-am privit neputincioși până când îi căzură, una câte una, toate decorațiile.

Așa că, prietene, mă întreb dacă merită să te supui unei asemenea încercări. Poate că rezști, poate că ești din soiul acela de oameni născuți să realizeze ceva remarcabil, nu spun nu, deși mulți și-au frânt aripile înainte, măcar, de a lua, cât de cât, înălțime. Și toți păreau plămădiți din oțel, toți plecau cu zâmbetul pe buze și toți aveau șalupe bune, rezistente, care purtau numele câte unei femei. Poate fiica, poate mama, poate nevasta sau logodnica lăsată la țarm erau sortite să îi însoțească în felul acesta sau poate că bărcile purtau numele unor femei pe care aventurierii ar fi dorit să le întâlnească într-o bună zi. Și toți se întorceau cu ceva rupt aici, înăuntru, și mă întrebam ce îi îndeamnă pe acești oameni să pornească în cursa asta blestemată din care nimeni nu a tras vreodată vreun folos.

Ce se întâmplă, de fapt, acolo? Nu știu, amice, nimeni nu știe, am impresia că nici organizatorii nu ar putea să îți dea prea multe lămuriri. Hărțile pe care le primești sunt vechi și sumare, unele canale și-au schimbat de mult traseele și te poți rătăci și poți să mergi în cerc, chiar dacă ai busolă și cârmă hidraulică și toate nimicurile astea pe care ai face mai bine să le arunci încă de pe acum în apă. Ele nu pot înlocui un instinct bun și un nas de copoi. Iar dacă ți se va întâmpla, totuși, să nu știi unde te afli, pentru că toate canalele sunt la fel, cu ape gălbui dar adânci și cu maluri ascunse de o vegetație sălbatică, forfotind de jivine, nu te lăsa năpădit de deznădejde. Oprește motorul, ăsta este sfatul meu, și așteaptă liniștit căderea serii; atunci ai să vezi cum vin, când după când, pelicanii. Sunt niște păsări albe, greoaie, și sub cioc le atârână

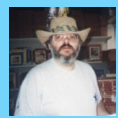
torbe mari de piele. Orientează-te după locul unde se așează păsările astea, acolo este colonia de pelicani și este însemnată pe hartă cu un cerc roșu.

Știi asta de la un băiețandru ca tine, doar că purta niște ochelari cu lentile foarte groase, aproape opace, și la fiecare două cuvinte ridica din sprâncene de parcă s-ar fi mirat de ceva. Se așezase la masa mea, cea de lângă lada cu gheață, și a comandat douăzeci și patru de lichioruri de ananas, astfel încât mai simt și acum, ori de câte ori intru în baraca unde se servesc băuturi, mirosul de fructe putrede, desfăcute sub ploile tropicale, care plutise deasupra capetelor noastre în noaptea aceea de pomină.

Mi-a vorbit despre pelicani cu dragoste și mânie, cu duioșie și teamă. Mi-a povestit cum păsările vărsau din guși pești mari, albiți de acizi, iepuri jupuiți de piele, șerpi, buturugi, fragmente din plase pescărești, carmace, organe și membre de animale, unele pulsând încă, încă vii, altele de mult putrezite. Mi-a povestit cum păsările băteau din aripi și clămpăneau din ciocuri în ritmul motorului șalupei, dar zgomotul făcut de ele era atât de puternic încât nu puteai să-ți mai dai seama dacă motorul mai funcționează sau dacă nu cumva te îndrepti în derivă, contrar voinței tale, către un tărâm neștiut, fantastic, poate chiar către un plisc încăpător în care să intri, ca într-un port, cu șalupa ta cu tot, să dispari pentru totdeauna mistuit, dizolvat în secrețiile unei dihanii indescriptibile. Firește, ochii aceluia ins erau aprinși de febră și de beție, îi vedeam lucind în spatele ochelarilor cu lentile aproape opace. Individul a adormit lângă lada cu gheață și, de a doua zi, nu l-am mai văzut, a plecat purtând în suflet fantasma, urmărit de clămpănitul obsesiv al unui cioc monstruos.

M-am gândit, atunci, la destin, la faptele noastre aparent întâmplătoare, lipsite de scop, dar care ne poartă, fără greș, pe drumul spre propriile noastre spaime.

M-am gândit la cursa asta diabolică, la capătul ei neștiut, la ceea ce vede fiecare

acolo și nu poate povesti, deși s-ar putea să nu fie altceva decât un chip oglindit în ape, o amintire, o frântură de gând, un gest făcut la despărțire sau sclipirea nisipului și vuietul vântului sau, pur și simplu, nimic.

M-am gândit la mine. Cu ani în urmă, într-o iarnă blândă și luminoasă, am primit însărcinarea să ridic niște praguri de-a curmezișul acestor canale, niște adevărate capcane chiar și pentru cei mai încercați navigatori. Utilajul meu plutitor era nou-nouț și îmi plăcea grozav să lucrez cu el, îmi plăcea să aud scârțâitul scripetilor și duduitul motorului, scrâșnetul lanțurilor și al cablurilor înfășurându-se pe trolii. Cupa cu dinți ascuțiți mușca din maluri și vedeam prăbușindu-se, în apa acoperită de o pojghiță subțire de gheață, mari hălci de pământ negru. Bucăți de gheață săreau în toate părțile și scliceau în soare precum cioburile unei oglinzi.

Într-o zi, un astfel de ciob a ajuns chiar în cabina din care guvernăm utilajul și, pentru o clipă, mi-am zărit în el ochii încercănați, străbătuți de vinișoare roșii, și chipul năpădit de o barbă sălbatică. Este singurul prag pe care l-am lăsat neterminat și pe acolo ai putea să treci, dacă ții malul stâng și forțezi motorul.

La câteva sute de metri mai încolo ai să intri în lacul Gongora; se spune despre el că-i uleios și că emite niște sunete asemănătoare cu răpăitul ploii pe un acoperiș de tablă. De fapt, sunt numai pocnetele produse de fibrele tensionate la maximum ale unor plante care își întind din adâncuri către tine cili veninoși. Să nu ieși pe punte, s-ar putea să simți nevoia să privești de aproape aceste creaturi stranii, să te apleci peste bord, căutând să le zărești trupul filiform, mătăsos.

Așa a făcut un navigator nesăbuit și umerii lui au cunoscut îmbrățișarea rece și paralizantă a celei numite de botaniști *Utricularia tentaculata*. Parcă mai văd și acum brațele lui inerte, atârându-i pe lângă corp, și degetele rășchirate, fără vlagă,

tremurând în adierea vântului ca penele carbonizate ale aripilor unui șoim doborât de furtună.

Nu îți spun toate astea ca să te înspăimânt. Te avertizez, omule, că drumul spre gloria pe care o cauți tu este presărat cu primejdii iar bucuria victoriei deșartă. În cele din urmă, vei vedea ridicându-se, direct din apă, un obelisc. Este locul însemnat pe hartă prin cuvântul FINIS, înconjurat de un chenar albastru. Fiecare concurent, odată ajuns aici, își înscrie numele cât se poate de sus și cu litere cât mai mari, pentru ca numele lui să fie vizibil de departe. Cei despre care îți vorbesc, oameni cu inimi înflăcărate, ca și tine, nu țin seama de un lucru elementar, de faptul că sus, în vârf, vântul și ploile vor face curând ca numele lor să devină ilizibile. Te sfătuiesc să te semnezi cât mai jos, deasupra plăcuței care indică nivelul celei mai mari viituri, și numele tău va dăinui, înscris pe obelisc, până când apele vor acoperi, vuind, întreg ținutul.

Ai grijă, deci, și dacă totul va merge bine, nu-ți va fi greu să îmi faci și mie un serviciu.

De la o vreme, mă chinuie o îndoială, o suspiciune, și aș vrea să verifici ceva. Și, pentru că pari a fi de nădejde și este posibil să treci neatins prin iadul care pe atâția i-a rănit, ai putea, când te întorci, să-mi aduci răspunsul la întrebarea care nu-mi dă pace. Să-mi lămurești cum se poate ca locul acela, către care s-ar părea că-ți trebuie ceva curaj ca să pornești, să fie atât de aproape? Nu nega, pe mine nu poți să mă duci. Anul trecut, cursa a fost câștigată de un individ care mi-a atras atenția, de un bărbat masiv, spânatic, cu priviri verzi și lunecoase. Cunoști genul ăsta de om, care niciodată nu te privește în ochi și care îți dă răspunsuri evazive, în doi peri. Mi-a părut suspectă participarea la întrecere a unui matelot care arăta, mai degrabă, a funcționar și i-am

măsurat carburantul din rezervor.

Te rog să mă crezi, deși chipul lui se schimbasesc și era schimonosit într-un mod înfiorător la întoarcere, și nu este cazul să-ți mai dau amănunte, coaja lui de nucă nu consumase mai multă motorină decât pentru o leghe-două de drum întins. Și, totuși, coca șalupei era atât de subțiată, încât puteai să o perforezi cu privirea. Aș vrea să-i cauți numele pe obelisc, îl chema David și, nu cred că greșesc, dacă a ajuns până acolo a semnat cu litere mici și ascuțite într-o margine înnegrită a pietrei, roasă de alge și de licheni.

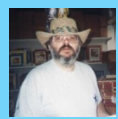
În ceea ce privește șalupa ta, totul este în regulă, nu este nici mai bună nici mai rea decât altele, și de acum ar trebui să o ștergi, amice, și să-ți încerci norocul.

Aș fi putut să-i spun ce cred despre poveștile lui... Nu era prima oară când auzeam lucruri îngrijorătoare. Tot felul de legende s-au țesut de-a lungul timpului și au creat o atmosferă stranie, misterioasă în jurul acestei întreceri. Firește, numai prostii, lipsite de orice temei real.

Aș fi putut să-i spun că îl cunosc pe bătrânul cu decorații, că am participat împreună la multe curse și la alte încercări ale bărbăției, dar că *Medalia de Bronz pentru Întâietate* a căpătat-o abia acum câteva luni, în urma escaladării vârfului Septentrion, pe versantul lui nordic. Aș fi putut să-l întreb ce reprezintă această medalie și sunt sigur că nu ar fi știut. Pe avers este încrustat chipul lui Hermes, iar pe revers se poate vedea un taur cu emblema GORTY-NEON. L-aș fi putut întreba cum se numea șalupa bătrânului, binecunoscuta FIFTY-FIFTY, și ar fi rostit un nume de femeie, poate Adelaida sau poate Odette.

Și, apoi, povestea cu pelicanii.

Pe cine pot înspăimânta păsările astea inofensive? Am auzit de multe cazuri în care

pelicanii au fost împlânziți, devenind adevărate păsări de curte. Se pare că ouăle lor sunt foarte hrănitoare. Desigur, nu cele ale pelicanilor din preajma lacului Gongora. Pentru că acest lac nu există, este doar o plăsmuire a minții mecanicului. Pe hartă, nu apare decât un singur lac, al cărui nume este Lotus.

Cât despre *Utricularia tentaculata*, pot să jur, fără să fiu specialist, că nu este trecută în nici un tratat de botanică.

Într-o singură privință sunt tentat să îl cred. S-ar putea să fie adevărat că unul dintre praguri este incomplet și este posibil ca tocmai acesta să marcheze drumul spre obelisc. Este o informație prețioasă și sper să-mi fie de folos. Am să-mi scriu numele cât mai sus și soarele va face ca numele meu să strălucească peste ținuturile sălbatice, precum cel al lui David, unul dintre cei mai temerari bărbați pe care i-am cunoscut.

Aș fi putut să-i spun și alte lucruri acestui om cu mintea tulburată de superstiții, dar ar fi folosit, oare, la ceva? Am fost mulțumit de munca lui, are mâini de aur și, când mă îndreptam spre linia de start, șalupa mea strălucea ca o regină.

Am străbătut nenumărate canale, fascinat de culorile toamnei ce aprindeau coroanele sălciilor și ale plopilor de pe maluri. În jurul șalupei, săreau pești argintii. Apa era albastră și limpede. Pe înserat, am oprit motorul și am așteptat în liniște, până când cârdurile de pelicani au început să treacă pe deasupra mea. Ca să nu mă plictisesc, am scris aceste rânduri.

Acum, e timpul să plec, pelicanii coboară plutind lin, în cercuri largi. Voi porni spre locul acela îndepărtat, însemnat pe hartă cu un triunghi portocaliu.

PICTURĂ NAIVĂ

Haita se adăpostește pe o mică platformă înghețată, netedă, înconjurată de păpurișul gălbui. Ici-colo, încolăcite în vegetația culcată la pământ, cele șase animale adormite par, în dimineața ce abia se ivește, ghemuri de ceață densă, palpabilă, ghemotoace reci și fluide care palpită imperceptibil, gata oricând să se disperseze în aerul amortit.

Spre deosebire de ele, izolat într-o margine a ascunzișului, concret și înspăimântător, șeful haitei, marele lup din Oklem, se zbate între somn și veghe, urmărit de imagini din ținutul pământurilor roșii. Așteaptă ca ființa minusculă, fragilă, pentru care odinioară nu avea decât indiferența iar nu cruzimea stăpânitorului, să străbată scoarța subțire de lut. Pune laba deasupra galeriei și simte mișcarea înceată a vânatului. O cârțiță. În același timp, își simte și sângele pulsând în artere – alte galerii, la fel de necunoscute, la fel de secrete; o altă cârțiță care într-o bună zi, inevitabil, va străpunge învelișul, căzând pradă unui dușman al cărui miros lupul nu îl poate încă defini. Nu se teme, știe. Cârțița s-a oprit, apoi coboară din memorie undeva unde este în afară de orice pericol.

Lupul se ridică fără nici un zgomot. Nici unul dintre ceilalți nu îl simte, poate pentru că, în locul pe care tocmai l-a părăsit, căldura, teama, forța teribilă a trupului încordat continuă să persiste, umplând un spațiu invizibil de o vibrație vie, ce va rămâne prezentă încă mult timp. Și, apoi, sunt prea obosiți. De când au traversat Dunărea, pe un pod de sloiuri, vânătorile sărace, neîndestulătoare, îndelungata goană prin hățisuri i-au sleit, i-au epuizat, aducându-i în acea stare de apatie rea, primejdioasă, pe care lupul o cunoaște atât de bine. Curând, unul dintre ei îl va provoca. Sângele va stropi

gheața, o va dizolva în roșul aprins al unei dureri neașteptate, brutale, găsindu-și drumul spre adâncuri, dar, până atunci, colții lui sunt încă temuți, ghearele lui sunt mai tari decât foamea, decât neliniștea, decât ura.

Nu se ferește și cu toate astea pașii nu i se aud, nu i se aude nici măcar răsuflarea, deși s-a îndepărtat suficient de mult pentru a nu mai fi nevoie să-și controleze fiecare mișcare. În urma lui, păpurișul pare un zid inexpugnabil, compact, dintr-o materie dură, pietrificată.

Ziua se îngână cu noaptea. Ar fi fericit acum să urce, dintr-un salt, pe stânca vânăată de la hotarul Oklemului, să-i zgârie umerii de calcar puternici și pietroși, să se întindă și să se facă una cu piatra atât de familiară, în timp ce primele raze de soare i-ar încălzi mușchii tari ai spatelui și coapsele. Să simtă în nări aburul mlaștinilor și mirosul iute, de ienupăr. Ar schița, poate, un salt, ar încerca să se joace, dacă nu l-ar copleși tristețea acestui loc străin, unde totul miroase a pământ putred, descompus, nesigur, a nesfârșită singurătate. Dacă n-ar fi gheața de deasupra, care nu păstrează nici o urmă.

Lupul își înseamnă trecerea, urinând pe câteva smocuri de plante uscate, pe câteva ridicături insesizabile ale terenului. O șaradă pentru urmăritorii lui. Curând, traversează un canal, se întoarce, îl traversează iar, apoi schimbă direcția și, în sfârșit, ajunge la cadavrul bivolului descoperit în ajun. Se tăvălește îndelung pe coastele descarnate, se freacă de oasele înnegrite, împrumută mirosul odios al întregului ținut. Când îl vor căuta, le va fi imposibil să-i distingă alunecarea spre răsărit. Gonește fără teamă, se apropie de lac dar uneori se oprește brusc și adulmecă sau ascultă atent. Astfel, trece un timp indefinit, ceasuri întregi sau poate numai câteva minute.

La câțiva pași de locul unde obișnuiește pictorul să poposească, ascuns de rădăcinile

unei sălcii, lupul își ciulește urechile, încearcă să audă cum vântul, aproape inexistent, alunecă pe lângă pânza încremenită a bărcii. Pictorul va întârzia, e încă departe. Coboară din barcă, o împinge, pânza cade în falduri moi peste prova. S-ar putea opri aici, ar putea demonta catargul, ar desface curelele de piele dar, în loc de toate astea, bărbatul își potrivește hamul peste umerii puternici și, cu un icnet, urnește barca. Tălpicile de lemn lasă urme strălucitoare pe capacul de gheață al lacului.

APROPIE-TE, MĂI LUPULE, SEMNELE PE CARE LE PORȚI ÎMI ARATĂ CĂ NU EȘTI UN FRICOS ȘI ȘTIU CĂ NU EȘTI UN HOȚ, PENTRU CĂ EU POT CITI ÎN OCHI LA FEL DE BINE CA TINE. TU CREZI CĂ NU TE-AM VĂZUT CUM ÎMI DAI OCOL, CUM DESENEZI ÎN JURUL MEU UN CERC DIN CE ÎN CE MAI STRÂNS ȘI ÎȚI ÎNCHIPUI, POATE, CĂ EȘTI INVIZIBIL UNUIA CA MINE, CU SIMȚURILE ATÂT DE TOCITE, SAU CĂ NU ȚI-AM AUZIT GEMETELE. VINO MAI APROAPE, SĂ ÎȚI NUMĂR RĂNILE!

LUPUL S-A ÎNTINS PE BURTĂ ȘI ÎL PRIVEȘTE CU ATENȚIE. NU ÎNȚELEGE DE CE FIINȚA ASTA MIROASE A TOATE MIROSURILE ȚINUTULUI SĂU NATAL. DISTINGE, ÎN PRIMUL RÂND, MIROSUL RÂPELOR ADÂNCI, ÎNĂBUȘITE DE VEGETAȚIE, APOI MIROSUL CA DE FUM AL CEȚURILOR LENEȘE. UNDE S-A TĂVĂLIT, PRIN CE MIRACOL ADUCE PICTORUL TOATE MIASMELE ÎNDEPĂRTATULUI OKLEM? AR VREA SĂ SE APROPIE, SĂ ÎL CERCETEZE DAR ȘTIE CĂ OMUL ESTE CAPABIL DE LOVITURI FULGERĂTOARE. SCHIAUNĂ UȘOR, ÎNSĂ ATUNCI CÂND PICTORUL FACE UN GEST MAI BRUSC LUPUL ÎȘI ARATĂ COLȚII STRĂLUCITORI.

AȘ CREDE CĂ ÎȚI PLACE CUM PICTEZ, DACĂ NU AȘ ȘTI CĂ NU DISTINGI CULORILE. AȘ CREDE CĂ TE SURPRINDE FAPTUL CĂ NU VEZI DECÂT ALB, GRI ȘI PUȚIN, FOARTE PUȚIN CAFENIU, ACOLO UNDE EU GĂSESC NEGRU ȘI ROȘU APRINS. POATE EȘTI SURPRINS DE VIOLETUL GROS AL ORIZONTULUI. SIGUR CĂ AȘA CEVA NU ESTE

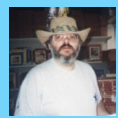
POSSIBIL, AR FI ABSURD, LUPULE, SĂ CAUȚI O ASEMĂNARE CÂT DE MICĂ; EU VIN AICI PENTRU CĂ E FRIG, EU AM ÎN SUFLET CULORILE MELE ȘI NU ÎMI TREBUIE SĂRĂCIA ASTA CROMATICĂ. DAR FRIGUL, FRIGUL DE AICI ESTE CEVA ATÂT DE SPECIAL! NU SIMȚI CUM ÎȚI ÎNGHEAȚĂ PRIVIRILE, CA DOUĂ RAZE DE STICLĂ?

ANIMALUL SE APROPIE TÂRÂȘ, CU O MIȘCARE LENTĂ, ȘERPUITĂ, CENUȘIU PE CENUȘIU. MIROSUL ESTE ATÂT DE PUTERNIC, ÎNCÂT LUPULUI ÎI VIBREAZĂ TOT CORPUL. PICTORUL ÎL URMĂREȘTE CU COADA OCHIULUI ȘI CONTINUA SĂ PUNĂ CULOARE PE PÂNZA CARE A DEVENIT TARE CA SCOARȚA. BAGĂ MÂNA SUBȚIOARĂ ȘI SCOATE O FĂRĂMĂ DE LUT ROȘU, UN STROP DE HUMĂ ABURIND ÎN GERUL NĂPRASNIC. MESTECĂ ÎNDELUNG NEOBIȘNUITA PASTĂ APOI O STRIVEȘTE CU DEGETELE PE LAMA CUȚITULUI. ACOLO UNDE AR TREBUI SĂ FIE AGLOMERĂRI DE ZĂPADĂ SPULBERATĂ DE VÂNT, EL TAIE O FANTĂ SUBȚIRE, O FEREAȘTRĂ DE FOC. LUPUL TREMURĂ DE ÎNCORDARE, CEEA CE SIMT NĂRILE LUI ÎI ANIHILEAZĂ VOINȚA, PRUDENȚA. SCAPĂ UN URLET LUNG, CA O CHEMARE. PICTORUL PIPĂIE REVOLVERUL ÎNFIPT ÎN CUREAUA DE LA BRĂU, SUB MANTA.

N-AȘ VREA, LUPULE, SĂ FAC ASTA. FII CUMINTE ȘI LASĂ-MĂ SĂ LUCREZ. DACĂ ȚI-E FOAME, MĂNÂNCĂ!

MIȘCAREA ESTE ATÂT DE RAPIDĂ, ÎNCÂT LUPUL SARE, SURPRINS, ÎNTR-O PARTE. BUZA DE SUS I SE STRÂNGE, SE ÎNCREȚEȘTE, DEZGOLIND GINGIILE VINETE. NU DEPARTE DE EL, PICTORUL A ARUNCAT O BUCATĂ DE CARNE USCATĂ, SCOASĂ DIN BUZUNARELE ÎNCĂPĂTOARE.

Deși hamul îi taie umerii, omul nu se oprește nici o clipă. Merge cu soarele în spate, îl simte încălzind postavul mantăii. A transpirat în jurul gâtului dar barba i-a albit din cauza micilor ace de gheață.

ȘI LUPUL ARE PIEPTUL ȘI FĂLCILE ACOPERITE DE BRUMĂ. A VENIT MAI APROAPE, NU MAI STĂ LA ADĂPOSTUL VEGETAȚIEI SĂRACE A MALURILOR.

HAIDE, NU TE MAI CODI ATÂTA, NU ARE DE CE SĂ-ȚI FIE TEAMĂ. MĂ BUCUR CĂ EȘTI AICI, MAI AM ȘI EU CU CINE SCHIMBA O VORBĂ.

O MICĂ GRĂMADĂ DE OASE ȘI CARNE USCATĂ E AȘEZATĂ LA DOI-TREI METRI DE ȘEVALET. LUPUL ADULMECĂ, PRIVEȘTE CĂTRE PICTORUL URIAȘ. CU PAȘI MĂRUNȚI, TRECE DE HRANA CARE I-A FOST PREGĂTITĂ ȘI ATINGE CU BOTUL MANTAUA DE-COLORATĂ A OMULUI, APOI SE INTINDE PE BURTĂ LA PICIOARELE LUI, CULEGE CU LIMBA FĂRÂMELE DE HUMĂ ROȘIE CĂZUTE ÎMPREJUR. CURÂND, ADOARME. ÎN SOMN SE DESTINDE, PARE MAI FRUMOS, SEMNELE ADÂNCI, ÎNCRUSTATE PE COASTE, SUNT ACOPERITE DE BLANA ÎNCÂLCITĂ. CU MIȘCĂRI PRECISE, PICTORUL FACE SĂ APARĂ PE PÂNZĂ UN LUP ALBASTRU, NEFIRESC DE LUNG. UN LUP ÎNGHEȚAT. MESTECĂ HUMA SCOASĂ DIN BULGĂRELE DE LA SUBȚIOARĂ ȘI RIDICĂ DEASUPRA LUPULUI UN CER SÂNGERIU PE CARE ÎL POPULEAZĂ CU PĂSĂRI EXOTICE, CU ARBORI AVÂND CÂTE O SINGURĂ FRUNZĂ ÎN FORMĂ DE STEA.

POATE CREZI CĂ SUNT ȘI EU TOT UN LUP SINGURATIC, CA TINE. DAR EU NU SUNT AȘA, MIE ÎMI PLACE SĂ VĂD LUME MULTĂ ȘI TÂNĂRĂ. ÎMI PLACE SĂ VORBESC ȘI SĂ BEAU RACHIU. LUCRURI PE CARE TU NU LE ÎNȚELEGI. MIE, MĂI LUPULE, ÎMI PLACE O FEMEIE CUM NU AI SĂ VEZI ȘI NU AI SĂ MIROȘI NICIODATĂ PRIN LOCURILE ASTEA. O FEMEIE CU PICIOARE NEASEMUIT DE LUNGI, ÎMBRĂCATE ÎN CIORAPI NEGRI, FOȘNITORI, DE MĂTASE. O DANSATOARE, MĂI BĂIATULE, ASTA E! NUMAI TE UIȚI LA EA ȘI SIMȚI CĂ PLUTEȘTI, CĂ TE ÎNALȚI CA O FRUNZĂ LUATĂ DE VÂNT. ȘOPTEȘTI: MARGOT! FIREȘTE, ASTEA SUNT SENTIMENTE CU TOTUL BECISNICE, DE CARE NICI EU ȘI NICI TU NU TREBUIE SĂ NE SINCHISIM.

Malul e încă departe și, deși a obosit, pictorul nu își permite să încetinească ritmul. Mușchii lui viguroși funcționează ca o mașină de mare putere. El se bucură că poate înfrânge durerea din umeri, tremurul picioarelor, pas după pas, minut după minut, până când ochii lui mai mult ghicesc decât văd linia subțire a țărnelor. Subțire ca o ață.

ȘI SĂ NU CREZI CĂ ASTA E TOTUL: RACHIUL, FEMEILE, BULEVARDELE LUMINATE, CONȚEȘTELE PRIETENOȘI ȘI BINE CREȘTUȚI, GATA ORICÂND SĂ SCHIMBE O VORBĂ CU TINE, SĂ TE ÎNTREBE DE SĂNĂTATE, CONFORTUL ȘI CELELALTE BANALITĂȚI ALE TRAIULUI CITADIN. MAI E CEVA, POATE UN MIRAJ, CEVA ESENȚIAL, METAFIZICA ORAȘULUI, FOȘNIND ADEMENTOR ÎN SPATELE DRAPERIILOR DE PLUS, O AMBIGUITATE FATALĂ, LUCRURI PE CARE, LUPULE, SUNT SIGUR CĂ LE ÎNȚELEGI. ȘI PE MINE MĂ CHEAMĂ, CÂTEODATĂ, CA UN CÂNTEC DIN DEPARTARE, SIRENELE CIVILIZAȚIEI, DAR EU ȘTIU, LUPULE, CUM ȘTII ȘI TU, CĂ SUNT DRUMURI PE CARE E MAI BINE SĂ NU TE ÎNTORCI. UNDEVA, TE AȘTEAPTĂ O FIARĂ, O FIARĂ MULT MAI PERICULOASĂ DECÂT TINE, ȘI GHEARELE EI TE POT RĂNI DE MOARTE.

Lupul încearcă să privească în direcția din care trebuie să sosească omul dar soarele strălucește atât de puternic pe gheață, încât rănește ochii animalului. Sub pleoapele închise, ca printr-un filtru, el vede siluetele celor șase lupi tineri. Toți sunt puii lui, în afară de unul singur, cel cu spinarea și cu urechile negre, cel care se apropie și mârâie sfidător. E ațătat, e agresiv, dar încă nu are destulă experiență. Colții marelui lup i se înfig în piept cu un pocnet sec. În gură, gustul sângelui cald. Lupul deschide iarăși ochii și este sigur că de data asta, la orizont, cu o încetineală teribilă, se mișcă un punct.

ȘI TOTUȘI CE LUCRU FORMIDABIL ESTE O FEMEIE CARE DANSEAZĂ PE O MELO-

DIE INTERPRETATĂ NUMAI LA PIAN ȘI TROMPETĂ. MIȘCĂRILE EI COMPRIMĂ FUMUL DIN BAR, ÎL GONESC PRIN COLȚURI. O MIE DE OCHI AȚINTIȚI, PRINTRE CARE ȘI AI TĂI, LUPULE, O DEVORĂ, O SORB, O MĂNÂNCĂ DE VIE. DINTR-O DATĂ, PAHARUL CU BĂUTURĂ PE CARE ÎL ȚII ÎN MÂNĂ SE SFĂRÂMĂ ÎN PARTICULE DIN CE ÎN CE MAI MICI, CĂ UN ABUR.

Lupul iese în întâmpinarea pictorului, deși gheața îi dă o vagă senzație de nesiguranță. Pictorul s-a oprit și așteaptă fredonând: „Glissez, mon amour, ma planete n'este q'une boule de neige!“ În cele din urmă, se eliberează din ham, își scoate mantaua, își desface cureaua cu tocul revolverului. Le aruncă lângă el, neglijent. Simte o durere sub brațul stâng. Își amintește de bulgărele de humă, rupe o bucată din el și începe să mestece încet, de parcă s-ar pregăti să întindă o nouă pată de culoare pe orizontul prea monoton, prea lipsit de contrast.

Lupul ajunge în dreptul lui dar nu mai simte mirosurile excitante ale Oklemului. Mirosul omului înfierbântat de efort este mult mai puternic, mai viu. Lupul scheaună și se lipește de pulpa bărbatului. Acesta scuipă departe, pe gheață, grăuntele de pământ, care pare a fi o picătură de sânge sau o floare stranie, imposibilă. Mână lui caută ceafa animalului. Să nu te uiți niciodată înapoi, lupule. Acolo este totul altfel acum și nu te așteaptă nimeni, nici o dansatoare cu ciorapi negri, de mătase.

Se îndepărtează amândoi dar glasul pictorului se mai aude și după căderea serii. Pe țărături cresc arbori înalți, purtând câte o singură frunză în formă de stea, și păsări exotice, fosforescente, bat din aripile prea scurte.

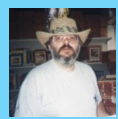

RECVIEM

– Hei, mă auzi?, clipește dacă mă auzi, striga doctorul și zdrăngănea cu un bisturiu sau cu o foarfecă în măsuța de sticlă, respiră dacă mă auzi, dar eu nu auzeam, simțeam doar o răceală, o umbră așezată deasupra mea, o umbră statornică, poate veșnică, mi-am spus, sau, mai degrabă, o pată albă, înghețată, reflectată intermitent de nenumăratele recipiente din oțel inoxidabil, focalizată, imaginea, pe trupul meu gol, întins pe masa de operație, și nu puteam clipi și nu puteam respira și mă scufundam în mirare și spaimă.

Căci nu el vorbea, nu gura lui femeiască, moale, striga la mine, cuvintele veneau din chiar acea măsuță de sticlă, odată cu zdrăngănitul insuportabil, dureros, al instrumentului lovind ritmic suprafața netedă, curată și transparentă, și din chiar senzația de rece instalată în trupul meu întins – anulând prin omniprezența ei agresivă bănuiala carteziană că atâta vreme cât cuget încă aș mai fi, pulverizându-mă în masa vibrantă a nenumăratelor ei unghiuri de atac, provocând osmoza hamletianului recurs la dubitativul singurului verb biblic cu neșfârșita rostire laică pusă veșnic sub semnul efemerului –, din plafon și din ziduri și din fiecare ungher, îndepărtată și metalică, de parcă aș fi primit un ordin repetat de sute de megafoane, de parcă aș fi fost întins în mijlocul unei piețe imense și, de sus, o voce oarecum neutră, oarecum abstractă, mi-ar fi ordonat, prin sute de megafoane, să clilesc din afurisitele mele de pleoape, să respir cu afurisitele mele de pleoape, noi trebuie să operăm un om viu și nu un cadavru, în timp ce eu refuzam să dau curs acelei somații absurde, cu ce drept, nimeni nu avea acest drept asupra pleoapelor mele, mai ales asupra acesteia, tumefiată, lăsând descoperit globul alb al ochiului, globul alb și imobil și sticlos.

Cu toate că, la urma-urmei, aș fi putut să o fac, să clilesc adică, să respir com-

plice, să-i dăruiesc insinuantei sore șefe un șuierat ușor și neașteptat, căutând să-i surprind tresărirea fericită și înspăimântată deopotrivă care i-ar fi descoperit dinții ei de creatură carnivoră – fragilă și totuși grea, senzuală, ar palpita o limbă roz, ireală, îmblânzită de biciul luminii din piață – și să clipească orbit de strălucirea pulpelor ei întrezărite o clipă prin deschizătura halatului... Haida-de, prea multă falsitate în gesturile ei amical-provocatoare dar și prea multă aroganță în înțepeneala mea rece și încăpățânată, în acreele morții pe care mi-o asumam și din cauza căreia eu nici nu aș fi putut auzi „clipește“, doar intrasem în existența lor exprimându-mi refuzul total, absolut, de a le face pe plac, jignindu-i grosolan, împiedicându-le accesul spre orice dialog, sfărâmându-le orice speranță, batjocorindu-le încrederea și dragostea pe care, desigur, ar fi trebuit să și le afirme: singura lor rațiune de a fi.

Și totuși, o știu, mă temusem, pentru că în piață, atunci ca și acum, nu fusese nimeni în afară de mine, doar răpăind în rafale spectrele mitraliate ale unor stoluri de porumbei care cădeau de pe turlele infinite, ecoul catedralelor prea înalte pentru orizontala nemișcării mele proteste și viclene, secerând în voluptuoase singurătăți neființa unui dumnezeu diafan, sclipind înfricoșat și tandru în cristalele sângelui meu desfășurat în arabescul unei scrieri târzii și criptice, secrete – deși pe străzile din jur și pe bulevarde, oho, ce forfotă, ce tumult, ce du-te-vino. Asfaltul vibra de pașii grăbiților trecători, alerga odată cu ei, până aici în piață, chiar dacă nimeni nu traversase și nu se împiedicase nimeni de trupul meu încă arcuit de durere, încă vibrând și, palid, nu privise nimeni îngrijorat în jur, conștient de vocea care sfâșia membranele a sute de megafone țipând „clipește blestematele, respiră“, cu o violență nepotrivită gurii aceleia de o feminitate grețoasă, a doctorului – cuvinte pe care, de fapt, din cauza repulsiei nici nu le auzisem, cu toate că încă mai simțeam chemarea dulceagă, impudică, umezită de

saliva pofticioasă ce nu m-ar fi putut înșela. (*Decât asta, mai bine somnul, îmbrățișarea necrofagă a cenușii unui cer prăbușit și toată spaima și neputința ce-mi vor închide imaginea într-un triptic pecetluit în medievalitatea perversă a sânului enorm aplecat peste noi din dumnezeire. Înțelegeți?, mă tem de această enormă generozitate!*)

Și, deodată, se făcu liniște, ca un dar, o revelație, dând sens spațiului în care doar trupul meu nemișcat putea fi o certitudine, opusă vacarmului atât de ambiguu, înlocuind violența efemerei secunde în care spiritul singur nu și-ar fi putut releva nepăsarea perpetuă. Mâna doctorului se deplasa acum ușor, plutea cu degetele desfăcute, aluneca prin aburul acelei istorii care nu mai avea pentru mine nici o importanță, atingând, mângâind suprafața măsuței de sticlă, ondulându-o – unde puteuse să se piardă strălucirea tăioasă a bisturiului sau a foarfecului chirurgical? – așa cum, în piața goală, porumbeii cădeau de pe turle înalte, arcuind verticalele unei geometrii moi, inconsistente, atârnați parcă de capătul imponderabilului fir cu plumb al Marelui Meșter.

Vântul purta de colo-colo cocoloașe de hârtie, pungi de plastic, praful fin se așternea în jur și în porii mei deschiși de o durere ce mi se păru necesară pentru a da concretețe după-amiezei, se însera, se întuneca, se făcea din ce în ce mai frig și nu puteam clipi pentru că murisem înainte de operație.

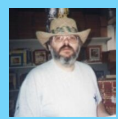
Adică, mă despărțisem de trupul meu, nu mai mă lega de el decât o ciudată senzație de milă, o păstoasă tandrețe dezgustată, căci, conștient de semnele vineții de pe torace și abdomen, de forma neobișnuită, inestetică, de sub lumina demascatoare a reflectoarelor, îmi urmam singurătatea, care nu rămăsese în trup, ca un dat al materiei amorfe, ci mă însoțea inexplicabil, izolându-mă în continuare de realitate, ca în viață, cu plictisul unei stări irefutabile chiar și sub tirul argumentelor acestei totale dedublări pe

care, deși, mi-o dorisem uneori, abia acum o împărtășeam cu mine însumi.

Nu, doctorul nu exista, el rămăsese cu trupul meu, contemplându-l, contemplându-se deci, îngrijorat poate, mai probabil perplex, încercând să se extragă, instinctiv, enormei farse căreia îi aparținea și de aceea îi împinse afară cu brutalitate pe asistenți și pe reanimator, doar pe sora șefă o apucă de umărul carnos și o strânse atât de tare încât ei îi dădură lacrimile, așa că ochii sorei șefe înotau ca doi pești aurii, aproape că miroseau a mare și a alege, a iod și, mai departe, în sufletul ei, mirosea a bărci mari răsturnate cu burțile în sus pe nisipul foșnitor, ca niște animale negre și grase, ca niște foci sau alte mamifere asemănătoare. Amețitor, sufletul sorei șefe invadea pupilele ei mărite acum de uimire, se vedeau păsările enorme ale amurgului țipând isterizate de amenințarea întunericului, repezindu-se furibunde, despicând valurile verzui, izbindu-se de zidurile mucedde și sfărâmicioase ale farului, alunecând însângerate în abis și renăscând albe și umede din frământarea absurdă a cărnii aceluia ocean mai fecund decât pântecul ei sfârâind încins sub halatul aproape complet deschis și deodată una dintre păsări, mai mare, mai strălucitoare, se opri nemișcată în cer.

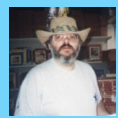
– Tu să ne cânti ceva, spuse doctorul, membranele megafoanelor se curbau amenințător, tu să ne cânti ceva, mie și mortului, până când pleoapele mortului vor clipi. Se întâmplase atunci, se întâmpla, desigur (*ca un impas în derularea graseiată a ultimei fraze din rostirea unui timp ce păruse etern melodios*), chiar dacă pleoapele mele rămâneau nemișcate - pentru că păsările pășteau întunericul, îl înghițeau, îl macerau în pipotele lor pietroase printre resturile și gunoaiile amurgului târziu și sărac, bălegându-l cu palpități rectale în uriașa neliniște a doctorului, în timp ce stolurile lor adormite își fâlțâiau greoi migrația, plutirea indigestă, amenințând cu prăbușiri misterioase –, se întâmpla ca spațiul neguros de deasupra acoperișurilor, turelor, clopotnițelor ce

înconjurau piața, să se deschidă în pajiști maculate de vibrație, opunând nemișcării încrustate în pleoape eterul viu și chiar dacă trupul meu ar fi fost invizibil, chiar dacă moartea mea ar fi fost invizibilă, numai ele ar fi deajuns mărturisirii disperatului meu, disperatului nostru abandon.

– Hai, cântă!, și, după simptomatica derută dinainte, când noaptea, rupând brusc gălbuiul purulent al zilei, delimitase cu ziduri noi, întunecate și definitive, piața în care îmi negociam neființa, doctorul, deplasându-se aseptice, tăios, răzuind obrazul aparențelor toleranțe reciproce, devenea un proiector al cărui fascicul de gheață cotrobăia scârțâitor prin cotloane, da, prin cotloanele mele moarte, dar și prin cotloanele vii ale sorei șefe, acolo unde dormitau întrebări nerostite și ritmurile unor misterioase magii devastând structurile himerice ale timpului în care nici unul dintre noi nu credea, uzurpând frescul unei nopți ce-ncepuse benign, umilindu-se și umilind, tulburând mâlul îndepărtatelor unghere, printre coloane, pe sub portaluri, printre statui, printre fântâni arteziene, în vreme ce megafoanele urlau în crescendo stai și cântă și cântă și cântă ceva.

Ea țipă și își plesni palmele de coapse, o dată și încă o dată, apoi țipătul deveni un gălgâit dizarmonic și înalt, de parcă în gâtul ei explodase o bombă, descompunându-se respingător în schije moi, vâscoase, scuipătură cu miros fetid care curând urma să mă atingă, să mă miruiască, ceea ce nu înseamnă că refuza că cânte ceva pentru el și pentru mortul care eram; ea chiar cânta, interpreta o partitură ale cărei semnificații nu le puteam descifra, deși îmi păreau evidente, deși totul îmi era extrem de familiar, de apropiat, de cunoscut, de parcă aș fi murit până atunci de sute de ori, melodia aceea, dacă era o melodie, recviemul, desigur, îl ascultasem adeseori, îl înțelesesem în adâncile lui sugestii și simboluri, admirasem uimitoarele-i profunzimi și, iată că, atât

de stupid, nu mai îmi aminteam nimic.

Ar fi fost mai bine să tacă, toate astea nu aveau nici un rost, taci, îi spuneam eu fără voce, cântă, striga doctorul, plici-plici, palmele sorei șefe se loveau de coapsele ei înfierbântate, zvâcnind de durere și de sex. Și numai când obosi sora șefă de tot și, gâfâind, își apăsă mâinile mari și asudate pe piept, doctorul își scoase masca și mănușile, își descheie halatul și umbra lui rece fâlfâi în toată încăperea, ca o perdea în fața unei ferestre deschise.

Nu simțeam un curent, nu auzeam aripa umbrei doctorului fâlfâind dar fără îndoială că lucrurile se petreceau chiar așa și eu eram întins pe masa de operații și, îngrozit, mă rugam să mă trezesc odată din absurda moarte a trupului meu, să clipesc cu pleoapele mele în lumina de la capătul nopții, unde umbra albă a doctorului redevine var.

Desigur, era prea târziu, sora șefă obosise și eu nu clipisem deloc în tot acest răstimp, cât cântase ea, și el privea străin în curtea austeră a spitalului cum ieșeau zgribuliții bolnavi la plimbare, încercând să respire, încercând să clipească, și îi spuse sorei șefe, arătând cu degetul către mine, să ia chestia asta de aici.

ÎN CURÂND VOM FI DIN NOU ÎMPREUNĂ

Bine, foarte bine, ai să zici, suntem cu toții sătui de istoria asta, despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, păcatul maiorului nu-i chiar atât de grav. Nu te obligă nimeni să pleci urechea la balivernele lui, așa cum nu te obligă nimeni să bei berea ieftină pe care ți-o aduce, târșându-și picioarele, chiar directorul Filipovici (berea ieftină și niciodată suficient de rece, care-și revarsă spuma pe cartonașele rotunde, absorbante, purtând imprimată o reclamă hazlie: Caius Caesar pe o monedă de aur, privind cu demnitate harta imperiului pe deasupra unei halbe gigantice).

În fond, am venit aici ca să ascultăm cele treisprezece melodii ale pianului mecanic. Este ceva miraculos, un farmec inefabil, înlănțuie sunetele vechilor romante, o căldură discretă le învăluie, amintiri neclare fac să ți se ridice un nod în gât, o nostalgie secretă îți aburește privirile, în timp ce muzica îți picură, insinuantă și exotică – un drog? o otravă? –, direct în suflet, reînviind, pentru fiecare dintre noi, un timp, o lume, desigur efemere, dar oferind iluzia perpetuării lor eterne.

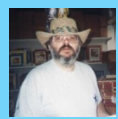
Da, ai să îmi spui, așa stau lucrurile pe aici. Cui îi pasă de aiurelile lui Anagnostopolidis, cui îi pasă că berea, din ce în ce mai diluată, nu umple nici pe jumătate halbele, cui îi pasă că trufașa contesă Matta Haricleia Seppuku își pune fără jenă picioarele butucănoase chiar pe măsuța de sticlă, respirând din ce în ce mai greu, agonizând ca o balenă eșuată pe țărm direct dintr-o povestire de Melville, învăluind mica noastră adunare în mirosul insuportabil al nenumăratelor ei naufragii? Muzica este mai puternică decât toate acestea.

Respirația contesei devine, curând, atât de îndepărtată sau, mai degrabă, atât de

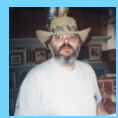
confuză, încât poate fi asimilată vuietului înăbușit al străzii, de dincolo de draperiile din brocat vișiniu, unde huruitul vulgar al automobilelor, strigătele vânzătorilor de ziare, țocănitul tocurilor-cui ale femeilor, desigur, ușoare se preling insignifiante pe lângă ziduri, prin rigole, spre conductele subterane ale unei realități pe care o accepți ca atare numai pentru că este o posibilitate mereu amânată de ritmul lent al romanței din ce în ce mai grave, din ce în ce mai simple, răscolindu-ți dureros și hipnotic o nemulțumire esențială, o revoltă profundă, o mută și eternă disperare.

Deși în aparență suntem atât de diferiți, ne unește o sensibilitate ieșită din comun și care, nutrită de sunetele anacronicului pian mecanic, ne permite să rupem cu ușurință fragilele legături, punțile șubrede, ipoteticele convenții în virtutea cărora nu suntem aici decât niște clienți obișnuiți, niște consumatori ocazionali. De fapt, de îndată ce domnul director Filipovici întoarce resortul pianului, folosind în acest scop o cheie enormă din alamă pe alocuri coclită, manifestăm cu toții o neliniște greu de stăpânit, ne foim în fotolii, râdem fără rost, ne adresăm reproșuri nejustificate, până când clapele instrumentului, dacă poate fi numit astfel, sunt puse în mișcare sub presiunea, parcă, a degetelor unei mâini invizibile. Și, cu precizie matematică, exact în acele momente de un farmec subtil dar care conțin, oarecum paradoxal, și o notă de stranie perversitate, când ne lăsăm sufletele pradă nevinovatului nostru viciu (ca și cum odată cu resortul pianului mucegăitul domn director Filipovici ar fi pus în mișcare și scârțâitorul, distonantul mecanism al maiorului Anagnostopolidis), ofițerul începe să povestească, dând curs unei cereri reale sau numai închipuite, una dintre nenumăratele sale false istorii despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANA pianul mecanic, contesa Matta Haricleia Seppuku își pune, gâfâind oribil, picioarele pe măsuta de sticlă, chiar în fața ta, iar tu îți scoți din buzunarul vestei cărțile soioase,

făcând cu abilitate să apară și să dispară printre police și index, în ritmul muzicii, cei opt ași de treflă despre care îmi spuneai cândva că te ajută să îți păstrezi suplețea încheieturilor care, altfel, ar fi fost de mult niște rigide depozite de calcar, fapt ce ți-ar fi răpit atât de copilăreasca plăcere de a-l atenționa cu pocnete dese, nervoase, din degete, pe ofilitul director Filipovici că ar fi bine să se grăbească și să ne aducă alte halbe.

Așa că, în timp ce greoiul domn se strecoară printre mese târșâindu-și picioarele, prima romanță aproape că s-a și terminat, fără ca, măcar de data asta, să mă pot concentra suficient asupra ritmului sincopat al refrenului. El îmi amintește de prova unei nave gonind pe întinsul unei mări zbuciumate, pe când ireali, imobili perscârushi cenușii țipă în aerul sfâșiat de indoieli și speranțe. O insatisfacție neclară, un disconfort nelămurit îmi tulbură bucuria ieftină, nevolnica-mi bucurie, ca și cum ar dispărea deodată în aburi, în cețuri, înainte ca eu să pot desluși pavilionul arborat în înălțimea catargului; astfel, o vagă nedumerire înlocuiește crucea neagră din dreptunghiul portocalui sau cele două cercuri albe, concentrice, pe fondul purpuriu al unui triunghi de mătase, adică tocmai mesajul, semnificația refrenului, sentimentul acela ce-mi fusese, pentru o clipă, atât de apropiat. Dar maiorul nu poate ține cont de pavilioane, el execută un ordin și atât. El execută un ordin pornit, probabil, din adâncul tulbure al memoriei, el încearcă din nou, cu tenacitate și îndrăzneală, să împrăstie umbrele care învăluie povestea despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic. Pașii lui bocăne pe faleza pustie, ochii lui strălucesc în depărtare, într-o noapte de demult, o nouă romanță își desfășoară armoniile pesemne siropoase (dar cu siguranță potrivite adâncului mister al celor șase marinari înfășurați în pelerine de cauciuc; ei împing cu icnete înfundate o ladă enormă pe debarcaderul părăsit, pe străzi întunecate,

printre clădiri fantomatice sub camuflaj, înjurând în bărbile false și cârlionțate, blestemând sălbatic pâsla deasă a întunericului), în timp ce neîndemânicul director Filipovici se apleacă peste măsuța de sticlă, peste noul rând de beri călduțe și apoase și, confidențial, ne mărturisește că, de data asta, a răsucit mult mai bine resortul pianului mecanic, că a depus un efort suplimentar și că este posibil ca, pentru prima oară de când a devenit proprietarul acestui minunat instrument, să ascultăm cu toții, la sfârșitul serii, și cea de-a paisprezecea romanță. De fapt, nu este nimic neobișnuit în vorbele lui, chiar așteptam, dintr-o clipă în alta, să ne facă mărturisirea aceasta despre care ai spus întotdeauna că este micul său truc publicitar, singura subtilitate de care este în stare, decât că ne-am temut că, în mod cu totul accidental, ar fi fost posibil, fiind atât de preocupat de botezatul berilor noastre, astăzi, pentru prima dată, să uite.

Dar iată că totul se desfășoară normal, ritualic. Și, pentru că i-a venit rândul, intervine contesa. Da, spune ea (începutul povestirii este întotdeauna același), era probabil în noaptea în care am câștigat o avere la baccara, se adunaseră în jurul meu toți obișnuiții cazinoului, mă priveau ca pe un monstru și eu mângâiam deja, sub capacul de carton al cutiei de pălării, un milion sau chiar un milion și jumătate.

Respirația ei ne izbește cu forța unui adevărat seism, răscolind abisurile moarte ale unei mări când apropiate când depărtate, dar veșnic prezente chiar și aici, în spatele draperiilor din brocat vișiniu, cu o amenințare identificabilă în tremurul imperceptibil al luminii pe chipurile noastre plumburii, în enervantul târșăit al pașilor directorului Filipovici, în ezitarea de o fracțiune de secundă a așilor de treflă între police și index, aproape gata să compromită neconținutul tău hocus-pocus tocmai în momentul când contesa Matta Haricleia Seppuku lansează un înalt jet de imprecății (împutită bere,

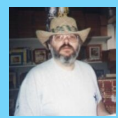
împutit hotel, împutită romanță!) pe notele finale ale unei melodi măcinate de o monotonie seacă, rece, ironică și totuși divină.

Erau bani fără nici o valoare, falși ca și cei șase marinari înfășurați în pelerinele de cauciuc, coborâți, poate, chiar de pe crucișătorul care ancorase în rada portului, fantomatic și amenințător. Fals suna și limba lui Goethe pe buzele acelor stranii marinari și false valuri tăioase înjunghiau umărul alb al cazinoului, lipind pe zidurile orbitoare petice de hârtie, acuzațiile manifeste pe care, râzând în hohote, contesa le arunca peste parapet în frământatele neguri de dedesubt. Împutită bere și împutit hotel și împutită romanță, articulează formidabila contesă, și toate astea trebuiesc plătite, dar unde sunt banii mei murdari? Și, fremătând încinsă, nervoasă, excitată, scoate din decolteul enorm și umed, ca o grotă acvatică, un pumn de bacnote boțite, amestecate cu alge și scoici sfărâmate, pe care ni le oferă cu măreție în liniștea lăsată brusc în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ, unde suntem toți conștienți că însuși pianul mecanic a amuțit, marcând sfârșitul unei romanțe și începutul unei alte romanțe și amintindu-ne că, totuși, am venit aici pentru a ne desfăta, pentru a ne îmbăta de generoasele mângâieri ale muzicii. Bine, foarte bine, ai să zici, suntem cu toții sătui de istoria asta, despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, păcatul maiorului nu-i chiar atât de grav, iar în ceea ce o privește pe grăšana contesă este bine de știut că ne-am obișnuit de mult cu ciudățeniile ei, doar are și ea dreptul, ca orice epavă, de a fi nițeluș sinistră, nițeluș smintită, dar ce contează toate acestea când numai muzica ne adună aici, bucuria sau durerea de a descoperi că, deși toate au trecut, în urma lor au rămas, neatinse, treisprezece romanțe închise în cutia de lemn lustruit a pianului, încăpățânate în a ne tulbura mereu și mereu, în a ne stârni fiorul aducerii aminte, chiar dacă faptele par acum învălmășite și necon-

cludente, ca niște imagini lipsite de legătură dintr-un film în care s-au operat tăieturi grosolane? Leșisem să îi ofer protecția mea, deși vă mărturisesc că din cauza ei în noaptea aceea rămăsesem lefter, va spune, poate, maiorul Anagnostopolidis, pentru că e o falsă poveste, și mai degrabă eu aveam nevoie de protecție. Dar mă zbatusem prea mult, lovind cu pumnul, apucând cu dinții, urlând în îmbulzeala ce se iscase în dreptul monumentalei uși a cazinoului și am ajuns prea târziu lângă balustradă; da, ea plutea peste ape ca o gigantică, fantastică lebedă iar eu îi făceam semne de adio cu o eșarfă din satin alb (*nights in white satin*, va murmura directorul Filipovici) în timp ce misterioșii marinari se îndepărtau târându-și povara, lăsând în urma lor aromele putride ale parfumului MEIN KAMPF, atât de la modă pe atunci, pe care nici briza nu le putu împrăști și nici sirenele ce anunțau obișnuita alarmă de execuție nu reușiră să le alunge din gangurile adormite, din balcoanele umede, din singurătatea nopții scânteind electric de-a lungul firelor de telegraf. Îndurerat de acea întâmplare, îndurerat și falit, am pornit, pe jumătate inconștient, să străbat aiurea orașul, fără să-mi dau seama că mergeam pe urmele falșilor marinari. Într-un târziu, poate chiar în clipa în care directorul Filipovici scutura scrumul trabucului pe chitanța verzuie, pentru a absorbi cerneala liniilor groase ale prosperiei dumisale semnături, am deschis ușa hotelului EFIGIA ROMANĂ.

Spune, nemernicule, va striga zâmbind maiorul Anagnostopolidis, semnasei un pact cu diavolul, nu-i așa? Altfel cum ai fi reușit să îți vinzi până în ziua de azi berea asta atât de proastă și care balonează atât de îngrozitor? Dar nemernicul nu răspunde, își face de lucru pe lângă pianul mecanic și în ochi (e o iluzie?) îi strălucesc lacrimi, poate mai degrabă un semnal venit din eter, infinit de trist, infinit de îndepărtat, concurând, poate, ideea unei lumi blânde și pure a iubirii tainice, a curățeniei sufletești,

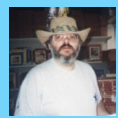

și mătăhălosul director Filipovici se simte invadat de elanuri, de iluzii din păcate întrerupte de tardive regrete, stări contradictorii îl frământă ca pe un fraged aluat. Sau poate că nu, nu tace, șoptește ceva, o filipică, Filipovici, apoi poți citi pe buzele lui crispate elocința cu care se justifică, tâmpitule, doar toată lumea făcea contrabandă, era la modă, era șic, era de bonton. Dar iată că o bruscă zvârcolire a contesei sau poate numai a respirației ei în strâmtul spațiu al holului hotelului EFIGIA ROMANĂ ne răstoarnă halbele goale, ne distrage atenția, ne eliberează de plictiseala obligației de a urmări firul povestirii iar de data asta simpaticul director Filipovici se agită ca un copil surprins pe când privește prin gaura cheii și, ca să ne recâștige bunăvoința, ne aduce alte halbe.

Rândul ăsta îl dau eu, spune el și surâde și ne bate cu palma pe spinare și uită, pentru un timp, să își mai târșâie picioarele.

Da, ai să-mi spui, toate astea nu înseamnă nimic. Numai muzica are, a avut și va avea întotdeauna importanță, o importanță de-a dreptul covârșitoare. Muzica este un fenomen inexplicabil, în afara căruia nu se poate trăi, ea poate fi comparată cu timpul, cu istoria, cu veșnicia. De aceea, restul nu contează, chiar dacă greoaia poveste a maiorului Anagnostopolidis are și ea un rost, se potrivește acestei seri, acestei ambiante, are rolul de a reliefa, prin contrapunct, sfâșietoarea grație a muzicii ce se revarsă neconținut din pianul mecanic.

Ca de obicei, succesiunea celor opt ași identici ce apar și dispar printre police și index continuă exercițiul tău pentru închieturi. Și dincolo de marginea vizibilă a manșetei, de-a lungul brațului, spre umăr, un nesfârșit zbucium, o interacțiune scrâșnită, o eliberare perpetuă de formidabile energii punând în mișcare mușchi și tendoane, acționând pârgھیile diafane ale oaselor, făcând să vibreze intens, în substanța

sidefie a nervilor, mesaje secrete, codificate, un du-te vino de ordine ce se repetă și se ajustează reciproc și se contrazic uneori cu furie până când un as de treflă este înlocuit cu un alt as de treflă fără ca pe chipul tău un tremur al buzei, o clipire a pleoapei să trădeze o neliniște cât de mică, o îndoială cât de neînsemnată, o cât de ușoară alunecare dincolo de fermitatea amăgitoare a unor idei doar aparent rezonabile, de parcă tu însuși ai fi un instrument mecanic (nu un pian ci, mai degrabă, un gramofon, *His Master's Voice*), repetând până la epuizare o partitură anostă, mediocră, obositoare, până la tocirea completă, în așteptarea celei de-a paisprezecea române, în așteptarea momentului unic și irepetabil când, printre degetele tale, va sări, hocus-pocus, în locul asului de treflă un decar de caro.

Ce s-a întâmplat, o vei întreba pe melancolica făptură Matta Haricleia Seppuku, de ce oftezi, lebedă? Iar ea, cu un geamăt ce va dizloca mari mase de aer, ce va perturba transmisiunile radio până dincolo de cercul polar, ce va face să apară pe ecranele radar sute de escadrile de uriași fluturi portocalii, ne va aminti tuturor că plutirea, zborul, desprinderea de aceste lucruri și de aceste fapte contondente și chiar din timpul inexplicabil și inform dar care poartă în sine, în haotica-i desfășurare, germenii unei atotbiruitoare simetrii, arată o slăbiciune de neiertat pe care ea, lebăda, ar da-o fericită uitării (plutirea liberă, inconștientă, peste frământatele neguri de dedesubt, dincolo de parapetul alb, strălucitor, necesar privirii ca o chezășie că împotriva dispersiei, împotriva risipirii se ridică prozaice și reci bariere și prozaice și reci armonii).

Văd că nu mă credeți, va spune maiorul Anagnostopolidis, probabil, pentru că nu-i vorba decât despre una dintre nenumăratele sale povești despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic, dar în noaptea aceea, așa nefericit cum eram, am început să cred din nou în șansă, chiar dacă șansa este vânătorul iar nu

vânatul, este pescarul iar nu peștele, este țărâna iar nu sămânța, și asta pentru că am înțeles că izbăvirea va veni din măruntaiele instrumentului ale cărui clape se mișcă sub presiunea unor degete invizibile. Cum mi s-a întâmplat, ce anume a declanșat trapa ascunsă a conștiinței mele, care a fost înlănțuirea de senzații și fenomene ce au condus la împlinirea revelației, nu pot să știu, nu am cum să înțeleg, dar poate că a fost ceva în legătură cu chipurile ascunse de false bărbi cârlionțate, cu ochii lor scânteind șiret pe deasupra halbelor de bere ce-și revărsau spuma îmbelșugată, căci berile acelea nu erau câtuși de puțin false, pe cartonașele imprimare cu o reclamă hazlie (Caius Caesar pe o monedă de aur, privind cu demnitate harta imperiului pe deasupra unei halbe gigantice).

Dar iată că maiorul începe să nesocotească orice limită a bunului simț, pentru că nu este adevărat că nu are nici o importanță ce spune, este ca și cum ai susține normalitatea faptului că nesuferitul director Filipovici nu ne-a schimbat nici de data asta cartonașele pentru halbe, argumentând că, la urma-urmei, face cum vrea atâta timp cât rându-l ăsta îl plătește el. Crede-mă că se aduce o gravă atingere demnității noastre și că fără rușine suntem ofensați. Privește chipul umflat, descompus, al împăratului și ai să înțelegi cuvintele mele, uită-te la buzele lui diforme, umflate de șiroaiele de spumă gălbuie, și ai să-mi dai dreptate.

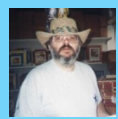
Muzica asta simplă, directă, generoasă, compusă parcă anume pentru oameni ca noi, cărora aproape nimic nu le mai poate desfereca cele șapte lacăte ale sufletelor, seamănă cu focurile Sfântului Elmo, strălucind stranie și pură în nemărginita singurătate a oceanului ce ne-a fost dat spre a-l străbate cu voioșie și încredere, dar pe întinsul căruia ne-am rătăcit, ne-am tulburat, ne-am lăsat amăgiți adeseori. Și ce face el, stupidul sau nebunul de Anagnostopolidis? Debitează cu o rea credință de acum

insuportabilă nenumăratele sale false istorii despre cum a ajuns în holul hotelului EFIGIA ROMANĂ pianul mecanic; fabulează pe marginea unui subiect ce ar fi trebuit de multă vreme să fie interzis, să rămână o taină de nepătruns și nicidecum subiect de pălăvrăgeală senilă! Dumnezeuule, dar muzica asta – un drog? o otravă? – reînvie pentru fiecare dintre noi un timp și o lume de mult apuse și ne oferă iluzia perpetuării lor eterne.

Da, chiar în clipa asta, cei șase marinari trec pragul tocit al hotelului EFIGIA ROMANĂ. Remarc, în primul rând, paloarea frunților netede și mate și graiul necunoscut în care străinii își șoptesc scurte fraze. Este o limbă asemănătoare cu greaca marinarilor bărboși din toate porturile lumii, dar poate fi și olandeza sau letona sau limba uitaților atlantiți. În locul gabierilor, încălțăminte obișnuită a celor ce scrutează orizonturile din înălțimea ameteitoare a catargelor, ei poartă greoaie cizme pescărești, verzi și greoaie cizme îmbibate de mirosurile ordinare ce băntuie, pe orice meridian, piețele de pește.

Bine, foarte bine, ai să zici, poveștile maiorului Anagnostopolidis sunt destul de aproximative și, desigur, pe măsură ce pianul mecanic își epuizează repertoriul, ele devin tot mai confuze, tot mai incoerente. Uite, acum tace și el, privind fără sens draperiile din brocat vișiniu, de parcă ar aștepta ca din spatele lor să năvălească peste noi toate alcătuirile zgomotoase ale străzii: vulgarele automobile, claxonând isteric, sergenți împopoțonați nefiresc cu uniformele lor de paradă, femei înalte, blonde și brune, deopotrivă ușoare, zdrențăroși vânzători de gazete, ia *Universul*, *Universul*, *Cuvântul liber*, ca o explozie, ca un foc de artificii în seara de acum consumată, ca o descătușare de mari tensiuni pe care numai muzica insinuantă a pianului mecanic a reușit să le domine, să le anihileze prin farmecul ei adânc, inefabil. Da, maiorul

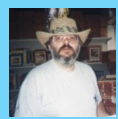

tace epuizat, asemenea pianului, cu arcul destins până la capăt, deodată inutil, golit, ridicol.

Prietene, suntem cu toții sătui de istoria asta și ne vom ridica vlăguiți de la masă, o vom sprijini pe greoaia contesă Matta Haricleia Seppuku în tentativa ei de a pluti încă o dată și vom retrăi, probabil din cauza falselor povești ale maiorului Anagnostopolidis – pentru a câta oară? –, senzația că totul a fost un truc, o scamatorie ieftină, că am fost din nou înșelați, amăgiți fără milă, că ni s-au speculat rușinos fireștile, omenăștile slăbiciuni. Mai întârziem un minut, doar atât, privind cum directorul Filipovici își târșâie cu nepăsare picioarele, se mișcă neîndemânatic printre mese, așează scaunele, adună cartonașele pentru halbe. Și mai sperăm. Sperăm în cea de a paisprezecea melodie.

POATE MÂINE. POATE CĂ MÂINE VOI REUȘI SĂ ÎNTORC ARCUL PÂNĂ LA CAPĂT..., spune el. SĂ NE PREGĂTIM SUFLETEȘTE... ÎN CURÂND – CHIAR MÂINE, DESIGUR – VOM FI DIN NOU ÎMPREUNĂ.

CURĂȚENIA DE PRIMĂVARĂ

Obiectele vechi, nefolositoare, care nu mai încăpeau în magazine, în dulapuri sau pe polițe, erau duse pe maidan (un mare platou acoperit de o iarbă rară, ezitantă, îndoielnică, adeseori prefăcută în scrum încă înainte ca imperceptibila creștere a zilelor să devină fierbinte). La curățenia de primăvară, se adunau o mulțime de lucruri interesante - acel gen de lucruri cărora li se poate găsi oricând o utilitate dar care, de fapt, nu au nici una – iar mama se grăbea să le adăpostească prin colțuri cât mai ferite, astfel încât să îmi poată răspunde, dacă aș fi pretins, dacă aș fi îndrăznit să cer partea mea din rămășițele acelei tulburi istorii pe care o reprezintă scurgerea incertă a fiecărui an:

– Nici de data asta nu ne prisosește nimic!

Urmăream cu inima strânsă cum dispar, șterse de praf, împachetate cu grijă, relicvele familiei Benedict. Erau vase de ceramică, figurine din lut și din lemn, totemuri și blazoane, bijuterii ieftine care cocleau la prima atingere a aerului primăvăritic, dar și piese dispartate de mobilier, purtând marca unor meșteri iscușiți, podoabe cu luciul șters, grele, barbare, cărți ferecate în argint și alamă și multe alte mărturii ale unor timpuri apuse, ale unor clipe uitate, fragmente dintr-un joc ale cărui reguli s-au pierdut. Pentru mine, acestea nu reprezentau decât niște jalnice paleative, în care mama își punea cu naivitate speranța, în tentativa ei de a stăvili scurgerea impetuoasă a vremii, de a opri transformarea, tot mai vizibilă, mai ales pe chipul ei, în jurul ochilor cândva luminoși, acum umbriți de privirile din ce în ce mai des aruncate peste umăr, în urmă, unde totul deja se estompează, unde totul devine praf și pulbere, precum a fost.

– Bunicule, dă-mi tu ceva, mă adresam bărbatului alb ca un aisberg (un aisberg în balansoarul de răchită) și bunicul spunea:

– Ia pălăria asta!

Sigur că pălăria bunicului nu putea fi dusă pe maidan. Moale, plină de panglici colorate și de insigne ale tuturor cluburilor sportive din lume, ea era un simbol și, deopotrivă, un obiect de mare preț. Așa că, până la urmă, eram nevoit să șterpelesc o ramă de tablou roasă de cari sau un scaun rămas în trei picioare.

Erau prefăcute și nedrepte lacrimile mele de revoltă, roadele spaimei ce mă cuprindea la gândul că, odată cu înserarea, când maidanul va palpita de glasuri, de râsete și de hârjoane, va trebui să trec pe sub furcile caudine, va trebui să înfrunt neîncrederea celorlalți față de povestirile mele (cum că pe scaun șezuse prințul Bibescu, se mai vede rosătura cotului său osos care înțepa prin stofa subțire tapițeria din piele de vițel; că rama fusese cândva aurită și că împodobise o frumoasă gravură de Durer: cele două păsări cu gâturile straniu răsucite către un sfeșnic cu brațele încărcate de ceara de la lumânările pe jumătate arse). De fapt, eram fericit că, în curând, din lăzi, din butoaie desfundate, din materiale eterogene, se vor încropi tribune, se vor înălța estrade, astfel încât maidanul să devină un adevărat parlament, gălăgios și șubred.

Era un obicei moștenit din generație în generație și ne ajuta să ne cunoaștem mai bine.

Oratori de ocazie, limbuți și perfizi, își prezentau în fraze grandioase, în ditirambi, o marfă ieftină, de proastă calitate, presărându-și alocuțiunile cu citate lungi, în latină și greacă, sau folosind un limbaj vulgar și agresiv, jignitor. Se stârneau învâlmășeli, chiar păruieli sângeroase. Se desfășurau hărți bizare, se scutura colbul de pe manuscrise necunoscute, se prezentau mărturii îndoielnice. La curățenia de primăvară, mi-a

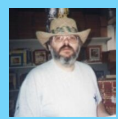

fost dat să văd cârligul în care a atârnat, timp de paisprezece zile, în turla bisericii San Domingo din Nantucket, capul zbârcit al lui Moby Dick, ca un clopot organic cu ritmul amânat, improbabil, deasupra țărmurilor asediate de apele oceanului, care a fost de un calm desăvârșit în acele săptămâni și, de aceea, mai înfricoșător ca niciodată. Am privit cutremurat, închise într-un flacon de penicilină, câteva picături din apa prin care a plutit, pentru ultima oară, Halalcsillag, vasul fantomă, înainte de a eșua pe stâncile înnobilate acum de numele căpitanului Cook. Am avut privilegiul de a mirosi petalele ofilite ale trandafirului galben purtat de Marquez la butonieră pe vremea când Academia suedeză era bântuită de gripă spaniolă. Și, de fiecare dată, mă copleșea o tulburare rea, maladivă, însoțită de grețuri și de migrene insuportabile, pe care le atenuau numai lungile plimbări nocturne pe străzi labirintice, glisările inconștiente, translațiile sinelui către alte planuri, alunecările întrerupte adeseori de mari absențe când, sprijinit de porți, de stâlpii metalici ai felinarelor sau de zidurile fierbinți, mă contopeam cu materia lor vie, mișcătoare, ce părea că mărginește lumea, celălalt spațiu, unde totul dormea sub pasele magnetice ale lunii, sub razele ei binefăcătoare.

Eram, fără îndoială, bolnav, eram cuprins de febra invidiei și sufeream cumplit, cu o cumplită umilință, căci mă surprindeam delirând, mă imaginam uimindu-mi prietenii (deșartă speranță, ca o mantie îmbrăcând un trup de aer), pe care îi trăgeam după mine în negurile unor false istorii. Fără nici un suport material, mă vedeam purtând către buze, ca într-un vis, trompeta de argint a lui Kenny Dorham sau târând după mine echea greoaie pe care apele o smulseseră din palmele rănite ale lui Noe încă din a patra zi de potop.

– Se întâmplă ceva cu băiatul ăsta, spunea bunicul meu (alb ca un aisberg coborând

singuratic pe firul unui curent rece, spre paralela de șaizeci de grade, în căutarea propriului său Titanic, dornic de o îmbrățișare fierbinte care să-l transforme dintr-un sloi translucid în nenumărate cioburi multicolore, în mărgelile de sticlă colorată, în mărgelan ce se scufundă, cu o ultimă sclipire, în adâncurile insondabile). Și atunci, din cețuri, se repezeau către el vorbele mamei, înalte, ascuțite, certându-l și, cu toate astea, încărcate de o secretă tandrețe pe care le-o dădea, probabil, depărtarea, distanța incomensurabilă, nesfârșitul spațiu ce îi separa când ea închidea ușile și stingea luminile în toată casa, plutind ca o navă prin odăi, cu un zgomot surd de pistoane și de biele, de angrenaje mecanice de pe care picură uleiul negru, mineral.

– Băiatul ăsta are ceva, spunea bunicul și mama dădea din mână a lehamite.

– E numai vârsta, Benedict (așa îi spunea ea: Benedict) și cu timpul are să-i treacă, la fel cum trec toate, spre paralela de șaizeci de grade, pe firul lin al unui curent rece.

– Este și asta, nu se lăsa bunicul, dar mai este ceva la care n-ar fi rău să ne gândim. În zori, când inima lui se strecoară neuzită pe lângă ziduri, simt o vibrație în tot corpul.

Mama dădea, a lehamite, din mână și casa se scufunda, treptat, în întuneric. Însă undeva, într-un coridor, mai pâlpâia o candelă, o lumină slabă către care mă îndreptam în zori, când stelele deveneau din ce în ce mai palide și bunicul simțea o vibrație în tot corpul, de parcă s-ar fi produs, fără veste, atât de improbabilă ciocnire.

Nu era un infirm ci, mai degrabă, se deosebea de noi printr-o fluiditate a simțurilor din cauza căreia puteai crede că îi lipsește ceva sau că are ceva în plus, pentru că uneori părea orb, alteori atins de o stranie muțenie sau se întâmpla să rămână zile în șir nemișcat, ca o stană. Câteodată îi lipsea, inexplicabil, simțul olfactiv. Erau stări trecătoare, urmate de perioade de activitate susținută în care tocmai acele însușiri

vremelnic pierdute căpătau proporții monstruoase, ca sub acțiunea unor raze sau a unor bacterii cu efect inflamatoriu. Noi știam la ce să ne așteptăm și nu ne miram când, de obicei în preajma curățeniei de primăvară, bunicul nu-și mai părăsea balansoarul de răchită mai multe zile sau chiar săptămâni și atunci trebuia să-l mutăm de culo-colo, ca pe o mobilă, odată cu hârdaiele în care înfloreau oleandri, lămâi și smochinii familiei Benedict.

Totuși, în ultimul timp, starea sănătății bunicului se înrăutățise. După o îndelungată perioadă de surzenie (mi-o amintesc mai ales datorită dopurilor de ceară pe care mama i le scotea bunicului de două ori pe săptămână din urechile adânci și întunecate ca niște peșteri, dopuri gălbui sau violacee, transparente, purtând în miezul lor încă fierbinte insecte cu antene de o finețe nepământească), se întâmplă ca, în loc să-i revină auzul, bunicul să capete puterea de a tămădui unele boli de piele, cum ar fi năpârlirea, buba iepei sau chiar noițele de sub unghiile roz și încă moi ale sugarilor.

Altă dată, deși o lungă perioadă de timp nu sesizase mirosul pătrunzător exalat de florile de *Myosotis palustris*, care își insinuau cianura până în cele mai ermetice cotloane ale casei noastre, izgonind soarecii, liliecii și păianjenii, bunicul își recăpătă brusc simțul olfactiv, dar tot atunci privirea lui deveni atât de ascuțită, de pătrunzătoare, încât nu își mai ridica pleoapele decât atunci când întunericul absolut al nopților noroase cădea ca un giulgiu funebru peste orașul adormit. Și asta, numai dacă își acoperea ochii cu ochelari fumurii, deoarece sevele incandescente din plante îl orbeau, arderea și moartea celulelor îi excitau teribil glandele lacrimale, iar producția lor abundentă, revărsată generos peste piepții cămășii de atlas, inundând, în cele din urmă, peluza abia înverzită, punea în primejdie gazonul tânăr, fragil, de care mama era atât de mândră. Chiar și structurile amorfe ale pietrelor din ruinatele noastre ziduri aveau

pentru el străluciri vii, ca ale unor stele explodând în universuri apropiate. Iar atunci când ploaia clocotea în rigole și pe caldarâm, monotună, aducătoare de plictis, de ucigătoare nevroze, bunicul trebuia să-și înfășoare capul în fâșii de pâslă, în benzi de azbest, pentru că ploaia nu însemna nimic pentru el decât un nesfârșit foc de artificii.

Așa că, între două curățenii de primăvară, mama naviga cu toată viteza în jurul lui, motoarele scrâșneau, ambalate la maximum de solitudinea ei neobosită, arborii cu came scoteau sunete ascuțite, lagăre și axuri se înfruntau în fricțiuni duse la limita superioară a rezistenței oțelului parcă indestructibil din care era alcătuită structura ei fantastică și nobilă deopotrivă, în timp ce întreg ansamblul, învăluit în fumul înecăcios, emitea scurte proteste, într-un gâfâit sincopat, nervos, din care ajungeau la conștiința mea adormită numai acele enunțuri, spumoase și absurde, care atrag de obicei delfinii proști și încrezători în siajul primejdios al balenierii.

– Să fii surd este o fericire fără margini, spunea mama, acoperindu-și ea însăși urechile cu palmele și clătinând din cap în ritmul unei melodii pe care nimeni, în afara de ea, nu o putea auzi. Să fii surd și singur, să asculți la nesfârșit cântecul minunat al sufletului tău. Oare ce poate fi mai plăcut decât să auzi, mereu, o singură voce? Este o voce pe care o poți preface, desigur, după cum ți-e voia, stăpân absolut pe timbrul și inflexiunile ei; nu ai decât să urmărești spectacolul pe care ți-l oferă, spectrul ei de sunete cunoscute, desfășurat și apoi recompus în lumina albă a propriilor tale cuvinte: amprenta ta sonoră frământată împreună cu aluatul moale al gândului. Eu spun: Benedict, dar tu vezi buzele mele mișcându-se, în timp ce îți recunoști numele pentru că te auzi pe tine însuți rostindu-l, căci eu nu sunt decât adierea care îți respiră pe umăr pletele albe (pletele Benedict pe umărul Benedict), așa spunea câteodată mama Benedict iar altelei spunea că este o fericire să zaci în balansoar zile în șir, fără să

percepi nici o altă mișcare în afară de aceea a frunzelor, uneori și a stelelor, și ele îngălbenite sau abia înmugurind, după cum și să mori poate fi, câteodată, o fericire.

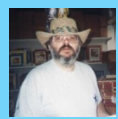
– Spune-mi, mamă, o întrebam, nu-i așa că este o fericire să cânti la o trompetă de argint, cum ar fi a lui Kenny Dorham sau, hai să zicem, a lui Roy Eldridge, și să ți se umfle obrajii negrii până când devin roz, la fel ca sunetul acela înalt care face să cadă fluturii ionizați de pâlpâirile halucinante ale lămpilor cu neon?

– Este, spunea mama, este o mare fericire, firește, și în aceeași măsură este o fericire să ai o trompetă de argint chiar dacă nu te cheamă decât Eckstine sau Cooper. Este suficient ca totul să se întâmple într-o noapte în care transparența fluturilor, atât de obosită și de tristă, să devină măcar pentru un ceas nepăsătoare.

– Și curățenia de primăvară este o fericire, îi spuneam.

– Oh, răspundea mama, curățenia de primăvară este altceva decât un simplu sentiment.

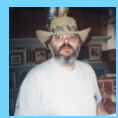
O priveam fără să înțeleg, nu puteam pătrunde în miezul adevărului pe care mi-l oferea cu atâta simplitate. Ștergea, spăla sau împacheta neobosită, cu mișcări precise, mecanice, în timp ce eu căutam pe chipul ei triunghiular, în ochii rotunzi și adânci, pe fruntea senină, semnele pe care ar fi trebuit să le înscrie curățenia de primăvară, așteptându-mă să găsesc un răspuns teribil, un adevăr zguduitor, dincolo de orice simplu sentiment, dar mâna descria în aer curbe precise, ochiul clipea o dată la fiecare trei secunde, respirația regulată amintea de loviturile ritmice ale unor păsări în aerul subordonat fatal unor veșnice migrații și mi se părea că mama, în felul ei atât de serios, mă înșeală, mă pune la încercare sau, pur și simplu, glumește. Căci simțeam cu fiecare por, cu fiecare fibră, bucuria ce-i însoțea gesturile, freământul secret al fericirii, pentru că numai atunci avea ea prilejul să pună în practică toate acele științe fermecătoare

pe care bunicul i le binecuvânta în fiecare zi: știința de a ascunde privirii umărul ros de timp al unui secretaire; știința înviorării portretelor de familie marca Benedict; știința aranjării într-un mod incredibil de proaspăt a tuturor acelor broderii a căror paloare cadaverică nu ar fi putut, altfel, decât să înspăimânte; știința arderii fără fum în amintiri poate interzise, ținând moale între degete porțelanuri transparente; știința repartizării exacte a fiecărui lucru în spațiul care îi este destinat, în virtutea unor simpatii subtile dintre obiecte și culori, forme și materii, astfel încât, până la urmă, totul să se închege într-o structură perfectă, solidă și armonioasă, peste care plutesc mirosul palid de levănțică și scârțâitul veșnic al balansoarului de răchită. Și, la sfârșit, știința de a spune, subliniind cuvintele cu un gest leneș, nepăsător:

– Nici în anul ăsta nu ne prisosește nimic...

Întotdeauna m-am întrebat dacă nu cumva spectacolul focurilor aprinse, în cele din urmă, pe maidan, când tot ce a fost de văzut a fost văzut, când tot ce-a fost de mirosit, de pipăit sau de gustat a trecut pe la fiecare, când toate întrebările au fost puse și s-au obținut răspunsurile firești, când somnul, apatia, tremurul imperceptibil al picioarelor au început să înlocuiască, insinuant, entuziasmul și avântul juvenil, conducându-ne cu fatală blândețe către nedorita dar atât de necesara odihnă, m-am întrebat, deci, dacă spectacolul acestor focuri aprinse în miez de noapte din toate acele obiecte pe care timpul le-a deformat până la grotesc, pervertindu-le semnificațiile, estompându-le istoriile, falsificându-le formele și culorile, nu mi-ar părea mai pur, mai curat, mai demn dacă l-aș privi prin lucarnele tăiate în formă de romburi ale podului, ștergând cu coatele praful de un deget de pe priciuri – pentru că mama, oricât ar fi de meticuloasă, aici nu a urcat niciodată –, ițindu-mi capul sus, deasupra acoperișurilor roșii, albastre sau chiar transparente, deasupra mahalalei și deasupra maidanului, măcar o dată

învingător al nevoii mele dureroase de iluzii, de fantasma, de hipnotice viziuni.

O lumină aş fi văzut, doar atât, o lumină făcând să strălucească trupul de şarpe solzos şi leneş al oraşului, şi nimic din răsucirea fantastică a furnirurilor, pânzelor şi cartoanelor, a lemnăriei putrede, a cărţilor cu litere fumegânde, nimic din atingerea pârjolitoare a limbilor de foc care, altminteri, mi-ar linge pântecul, genunchii, umerii şi faţa cu trăsături încordate, rigide, şi nimic din umbrele prelungi care trec, pâlpâitoare, până dincolo, în întunericul ce nu poate fi devorat de flăcări, unde se aştern ca o continuare a unei promisiuni neîmplinite.

Şi iată-mă iar alergând, cu ochii înecaţi în lacrimi prefăcute şi nedrepte, spre marile şi perfidele focuri.

Aleg?... Plutesc?... Nu simt nici cea mai mică oboseală. În urma mea se ridică un nor de praf fin, invizibil. Străzile înguste mă trec una alteia, ca într-un joc. Aleg cu mâinile lipite de urechi, să nu mai aud scârţâitul balansoarului de răchită, nici zgomotul ritmic al pistoanelor, bătaia arborelui cotit. Deodată, păşesc pe un mare platou acoperit de o iarbă rară, ezitantă, îndoielnică, prefăcută în scrum încă înainte ca imperceptibila creştere a zilelor să devină fierbinte...

NATURĂ MOARTĂ CU PIERSICĂ

Fratele meu își exprimase, încă de acum două-trei săptămâni, dorința de a-mi face portretul. Firește, atenția pe care mi-o acorda m-a flatat. L-am refuzat, totuși, poate și pentru că propunerea lui mă luase pe nepregătite. Îmi amintesc că, în ziua aceea, turna cu găleata și mi-am imaginat că, neputând să lucreze în grădina botanică, vrea să nu piardă timpul stând în casă degeaba; putea să-și facă mâna cu câteva schițe, folosindu-mă ca model.

– Lumina nu-i bună, i-am spus, sub impresia plictiselii pe care el însuși o afișa. (Trebuie să știți că am o figură absolut comună, lipsită complet de expresivitate.) Poate că fratele meu încerca, doar, să fie politicoș, poate că nu căuta decât să îmi acorde puțină atenție. Dar eu asta și vreau, să nu mă bage nimeni în seamă! De aceea, am continuat, conturând în aer, cu degetul, ovalul unei fețe:

– E prea mult cenușiu aici. Nu cred că o să iasă ceva, frățioare, fără un pic de fard, fără pastă.

– Nu-ți face probleme, mi-a răspuns, culoarea nu are nici o importanță în cazul tău; ai, azi, o expresie cu totul nouă, pe care numai linia o poate reda. Am să folosesc un cărbune bine ascuțit.

Vorbele lui m-au înfiorat, vă mărturisesc. M-au dus cu gândul la o operație dureroasă, am zărit, pentru o clipă, bisturiul sclipind în mâna chirurgului.

– Nu face asta, l-am rugat, încercând să mă stăpânesc, nu cred că ai să reușești ceva. Ai să rupi cărbunile, ai să te enervezi, am argumentat eu, și totul se va termina cât se poate de prost. Apoi, am trecut în ofensivă. De fapt, mă obosesc dialogurile cu fratele meu, prefer să evit asemenea interminabile discuții. Dar cum să înțelegeți

altfel, fără să vă redau toate amănuntele, panica profundă care punea stăpânire pe mine?

– Mai bine, hai să ne mai uităm o dată în mapă! Arată-mi lucrările pentru expoziție.

– Oh, n-am putea să lăsăm pentru altădată? Într-adevăr, azi nu-i cea mai potrivită lumină. Am pregătit numai tablouri care au nevoie de foarte mult soare.

– Dar dacă va ploua și atunci?

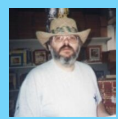
– În sala de expoziție se vor instala reflectoare. Lucrările vor primi lumină din plin. Aș vrea, totuși, să-ți fac portretul.

– Am să mă gândesc, i-am răspuns.

În noaptea aceea, începu să lucreze. Își trase, pe când dormeam, un scaun lângă patul meu, își pregăti un teanc de cartoane noi și își ascuți un cărbune subțire, apoi, la lumina unei mici lanterne de buzunar, trasă primele linii. Ploua statornic. Mansarda noastră e caldă, uscată și primitoare dar murmurul neconținut al ploii îi dădea fratelui meu senzația de frig, de umezeală (simt întotdeauna suferințele lui; sunt, dacă vreți, un fel de cutie de rezonanță pentru sunetele subtile ale singurătății și disperării sale). Percepeam în somn, aproape dureros, modul neobișnuit în care lucra: mult aplecat asupra mea din cauza luminii slabe, gâfâind de emoție, avid să surprindă ceea ce numise el o expresie nouă... Pot să spun că îmi transmisese și mie tensiunea care-l stăpânea iar, spre dimineață, a rupt, nervos, mai mulți cărbuni, fără să reușească să obțină un rezultat cât de cât mulțumitor.

– Să nu-mi pui frișcă în cafea, l-am rugat în zori. Vreau să beau o cafea amară. Am avut un vis îngrozitor.

– Păcat, mi-a răspuns, păcat că ai avut un astfel de vis. Eu m-am odihnit foarte bine.

Știam că minte, deși arăta, într-adevăr, proaspăt și relaxat.

– Înseamnă că schița pe care mi-ai făcut-o, pe când dormeam, ți-a reușit de minune.
– Am aprins focul cu ea, îmi răspunse, fără să pară surprins. În viața mea nu am ratat un desen ca pe ăsta.

– Eram sigur, i-am spus, expresia de care vorbeai există numai în închipuirea ta.

– Ba, deloc. Câte lingurițe de zahăr?

– Cred că jumătate este perfect.

– Nu există jumătate perfectă, îmi răspunse, râzând.

– Totuși, tu ai pictat odată o jumătate de piersică.

– Sâmburele, înțelegi, trebuia să se vadă sâmburele. Și, oricum, era jumătatea mai mare.

Continua să plouă. Geamul transforma lumea de afară într-un acvariu.

– Ai făcut-o prea amară.

Mi-am aprins o țigară.

– Vrei?

– Da, astăzi am să trag un fum de la tine.

– Te rog să n-o umezești.

– Povestește-mi ce-ai visat, eu niciodată nu-mi amintesc visele.

– Mergeam pe o stradă cu o pantă foarte pronunțată. Una dintre acele străzi care au o sută, chiar două sute de ani. Pavată cu calupuri de granit. Pe ambele părți, se înălțau case cu un etaj sau două, scăpate, uitate de sistematizare, cu balcoane din lemn și fier forjat. Deodată, am avut senzația să sunt urmărit. Întorcându-mă, i-am văzut pe vecinii noștri de la etajul trei: bărbatul cu plete soioase și țcălie, învelit în treniul lui uzat ca un salam într-un ziar mototolit, și nevasta lui bondoacă, cu figura

ei ștersă, imposibil de reținut. Ea ținea în lesă un caniche pitic. Făceau un efort vizibil să urce pe strada aceea, aveau broboane de sudoare pe frunte, picioarele le tremurau, mi s-a părut să șoptesc între ei, concentrați; din păcate, nu am auzit ce spuneau. M-am oprit și, în clipa în care au trecut pe lângă mine, i-am salutat ceremonios dar nu păreau că m-ar fi observat. Doar câinele întoarse capul și-mi spuse: „E ridicol, totul este îngrozitor de ridicol.“ Abia mai târziu, pe când visam altceva, mi-am dat seama că animalul era mort; câțiva șoareci îi rodeau urechile și trufa. Mă copleși o senzație de greață și, deși am vrut să mă trezesc, mi-a fost imposibil să deschid ochii.

Mi-am aprins încă o țigară și-am sorbit ultimii stropi de cafea.

– Este evident că ai avut un vis cu semnificație erotică, îmi spuse.

– Mai dă-l încolo pe Freud, i-am răspuns, altceva nu ți-a venit în minte? Ești în stare să-mi explici amănunțit acum, ca să adâncești gafa pe care ai făcut-o, că implicați în actul sexual sunt cei doi, deoarece ei urcau strada, că impotența lui, simbolizată de câinele mort, îmi procură o anumită satisfacție, care poate fi tradusă prin expresia: „să moară și capra vecinului“, și să-mi demonstrezi, în final, că sufăr de complexul de castrare.

– Oh, iartă-mă, nu am mers cu gândul atât de departe. Cred că te-ai gândit toată dimineața la visul ăsta nenorocit.

– Da, i-am răspuns, m-am gândit la visul ăsta ca și cum l-aș fi visat într-adevăr, numai că l-am inventat pe de-a-ntregul, pentru că am vrut să-ți spun ce mi-ar plăcea să exprim în portret.

– Cred că nu ai să te superi dacă am să trag și eu două fumuri din țigară...

– Ai putea să-mi arăți tablourile pentru expoziție.

A lucrat foarte încet, rupând zeci de schițe. Aproape că nu mai vorbeam între

noi. Schimbam întrebări și răspunsuri monosilabice. Câteodată, îmi făcea cu ochiul pe deasupra cartonului și râdea fără rost. Întotdeauna oboseam înaintea lui și-mi conduceam scaunul cu roțile spre fereastră. Au fost zile închise, tulburi, atmosfera din mansarda noastră devenise neprietenoasă. Chiar el a spus că i se pare uneori că obiectele sunt agresive, că încearcă să-l muște. Aparatul de radio Darclee, clipind din ochiul lui verde, gingiile strălucitoare ale ibricului de aramă, scaunul, mârâind înfundat ori de câte ori se așeza, păreau că ne pândesc încontinuu. Nu-i plăcea când îl lăsam așa, cu liniile întrerupte și cu hașurile incomplete.

– S-a întâmplat ceva?, mă întreba.

– Nu, nu s-a întâmplat nimic, dar termină odată, îi răspundeam.

Uneori lipsea de acasă ore în șir.

– Îmi organizez aproape singur expoziția și-mi dă multă bătaie de cap.

Atunci, așezat în scaunul meu de infirm, mă lăsam pradă celor mai ciudate reverii. De la mansardă, strada noastră părea un defileu. Priveam agitația mulțimii și-mi imaginam țipătul frunzelor moarte sub pașii trecătorilor. Parcă ar fi fost mereu aceiași, puși în mișcare de o forță irațională, agitându-se fără rost. Când fratele meu ieșea din bloc, îl puteam urmări câteva minute cu privirea, înainte de a se pierde în masa de anonimi. Într-o dimineață, l-am văzut vorbind cu colecționara de păpuși de la etajul întâi. Am avut sentimentul acut că vorbesc despre mine. Ea ar fi vrut să aibă o păpușă care să-mi semene. Sigur, m-ar fi pus pe raft între regele Nepalului și omul de Neanderthal, nici o problemă. Nu ar vrea el să facă un mulaj? Plata înainte, se-nțelege. Draga mea, acum nu se poate, suntem mult prea ocupați. Ai putea să folosești, fără să se supere nimeni, bustul pe care l-am pus în hol. Nu, nu s-a schimbat prea mult, aș putea spune că a rămas același om minunat. Suferă cu multă demnitate. Da, nici o

speranță. Nu, fără bani, consideră gestul meu ca un mic serviciu între vecini și oameni de artă.

După amiază, când se întoarse acasă, l-am rugat să aducă sus bustul din hol.

– L-ai putea folosi când sunt prea obosit. Nu cred că m-am schimbat prea mult, am rămas același om minunat.

Râse amuzat și, după o jumătate de oră, bustul meu de gips trona deasupra aparatului de radio. De atunci, m-am simțit mai liniștit. Adeseori, folosea bustul sau chiar niște fotografii neclare, îngălbenite, pe care le socotea foarte reușite, „o adevărată comoară“, spunea el. Așa că puteam să mă mișc în voie prin cameră, fără să fiu ținta privirii lui încărcate de reproș. De altfel, cred că și terminase de fixat ceea ce numise el ca fiind o expresie nouă și lucra la finalizarea portretului. Punea sau ștergea câte o umbră, netezea o șuviță de păr, trăgea de timp. Cu două zile înainte de expoziție, semnă cu o cariocă această ultimă și stranie lucrare, scoase o sticlă de șampanie din frigider și, turnând în cupe, îmi spuse:

– Cred că avem amândoi de ce să fim mulțumiți. Efortul nostru a luat sfârșit. Noroc.

– Aș vrea să-l expui.

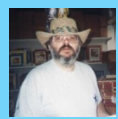
– Firește, îmi răspunse, firește, dar părea că se gândește la cu totul altceva.

– Aș vrea să-l expui, am repetat, dar nu așa cum este acum. Adu-mi, te rog, o foarfecă.

– Ce vrei să faci?

– Ai să vezi. Adu-mi foarfeca.

L-am tăiat în două, trebuie să recunosc, cu oarecare îndemânare. Nu am avut nici o emoție, nu am simțit nici o strângere de inimă, pentru că nu mă recunoșteam în nici

una dintre liniile tremurate ale portretului. Un ochi aici și un ochi dincolo, jumătate de nas aici, jumătate de nas dincolo, gura la fel, bărbia, gâtul...

– Partea cu semnătura este a ta, i-am spus. Pentru expoziție.

– Se-nțelege, mi-a răspuns, pentru poimăine dimineață. Apoi, după o pauză: Crezi sincer că este mai bine așa?

– Știi, i-am zis, m-am gândit mult la tabloul tău cu piersica. Sigur că este mult mai bine. Trebuie să se vadă și sâmburele.

– Mă întreb dacă poate exista o jumătate perfectă, mai zise fratele meu și glasul lui nu sună mai tare decât pocnetul micilor bule de gaz din cupele cu șampanie.

Pregătită cu minuție, scurta mea călătorie până la Galeriile de Artă se desfășură fără nici un incident. Ne-am dus cu două ore înianțe de vernisaj. Din păcate ploua, ploua din nou și hainele mele căpataseră un ușor miros de câine ud.

– Vă felicit, spuse Directorul, cred că o să aveți un succes colosal. Multă lume așteaptă cu nerăbdare acest eveniment.

Fratele meu îl privi cu detașare, cu măreție chiar.

– Aș vrea foarte mult să știu ce a hotărât Comisia în legătură cu portretul pe care l-am prezentat alaltăieri.

– Vă rog să primiți scuzele mele, dar Comisia consideră că nu se încadrează în ansamblu. Va fi expus, totuși, în Sala Mică, pentru un public restrâns: experți, colecționari, unii amatori de curiozități, adică de lucrări de o accentuată originalitate...

I-am făcut fratelui meu, discret, semn că sunt de acord.

– Bine, nu am nimic de obiectat.

– Nu vreau să te-ncurc, i-am mărturisit, am să aștept în Sala Mică să se termine

totul.

– Nu vrei să vezi expoziția? Se va aglomera și o să fie obositor pentru tine.

– Pe urmă, i-am spus, avem timp și mai târziu.

În afară de portretul meu, în Sala Mică mai era o pânză care părea plină de pete de grăsime și, pe un schelet metalic, aducând vag cu unul omenesc, câteva cutii de conserve, unele dintre ele mai purtând urmele unor vechi etichete prost răzuite. Părea un loc intim, care arareori primea vizitatori, dacă țineai cont de praful așternut pe obiectele din jur: două fotolii și o măsuță cochetă, pe care cineva uitase o mănușă. Nu știu cât am stat acolo. Am adormit și mă trezi colecționarea de păpuși.

– Vino, îmi spuse, e un spectacol superb. De bună-seamă, fratele dumitale este un geniu. Atâta lumină și ce culori vii!... Asta-i portretul dumitate, nu-i așa? Splendid, splendid! Păcat că jumătate nu se vede. Dar, înțeleg: fața nevăzută a Lunii... Ce interesant! Nu te supăra, aș vrea să te rog ceva. Poate-i prea mult, eu sunt doar o anonimă, bineînțeles. Ai putea, dacă ești amabil, să-mi pozezi și mie într-o zi... Ai o expresie cu totul deosebită. Mă gândesc să fac o păpușă cu chipul dumitale. Nu-mi răspunde acum, gândește-te bine. Suntem vecini, oricând ai fi dispus... ca între vecini! Dar vino, am să te ajut, e un succes total, lumea e înmărmurită. Sunt groaznice cărucioarele astea și scârțâie tot timpul. Am un ulei grozav, din Franța... Am să ți-l ung chiar eu, cu mânuțele astea două. Grozav e fratele dumitale, așa un bărbat, așa un talent!...Știi cine a mai venit aici, știi cine a venit?...

Am închis ochii. Treceam printre reflectoarele orbitoare; câteodată, mă apropiam prea mult de câte unul dintre ele și simțeam cum îmi arde o jumătate din față; apoi, după un timp, jumătatea cealaltă.

– Vreau între regele Nepalului și omul de Neanderthal, i-am spus admiratoarei fra-

telui meu, iar ea schiță cu mâna un gest sugerând generozitate și continuă să vorbească și să-i salute pe vizitatori.

SAMOVARUL

Valul a izbit, cu mirosul, cu forța lui jilavă indescritibilă, zidul bătrânei catedrale. Acolo unde a ajuns, mai sus decât statura oricărui luptător dar mai jos decât chipurile adormite în vitralii, a tras o linie mohorâtă, gălbuie, de pucioasă. A fost un val adevărat, un puhoi urlând nestăvilat, o apă învolburată clocotind de minuscule ființe fără nume; un flux compact a cărui greutate s-a întipărit pe pietre într-o secundă și ale cărui resturi lipicioase, informe, au rămas mărturie diluviului după ce, stânjenită de vigoarea masivei construcții, furia lui fluidă s-a așezat, băltind, pe întreaga întindere.

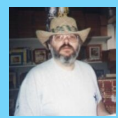
Linște nedumerită și, deodată, mișcare mărunță și zumzet surd, de furnicar, de parcă dintotdeauna ritualurile acestea bizare sau poate chiar absurde care însoțesc ambigua existență a mulțimilor ar fi, ele însele, starea esențială a aflării în luptă: un paradox construit pe echilibrul social al disperării, mai puternic decât posibila, probabila dar mereu viciata îndârjire, victima unui fatal cabotism, a jocului cinic, a satisfacției ce contrazice inevitabil perfecta nebunie.

Cineva trăgea clopotele, câțiva improvizau o estradă și, în timp ce unii aprindeau focuri, alții aduceau, cine știe de unde, vase cu apă și coșuri cu fructe. Era un început liniștitor în toată acea neașteptată încheiere și locul era bun, umbrit de câțiva arbori de ale căror crengi se puteau întinde în voie hamace.

Copilul pedala printre oameni și bicicleta lui ridica praful, nichelul ei poleia cu sclipet cenușiul veșmintelor ce fluturau sub briză. Bătrânul marinar pregătea samovarul și foarte curând mangalul începu să sfârâie și tot mai mulți se adunară în jur, în fragila arenă de lumină, desenată de razele filtrate printre frunze.

Depart, sub ziduri, vorbitorii se succedau deja la tribună dar noi nu îi puteam auzi, nu îi puteam înțelege și de aceea, poate, coborâse peste noi o dumnezeiască

împăcare. Singur copilul mai ridica nori de praf cu bicicleta lui dar, deodată, lanțul bicicletei sări și copilul rămase câteva clipe în nemișcare, privind către cei care treceau, către cei încruntați, cei hotărâți, cei aprigi, care încă se mai îndreptau spre catedrală. Îi auzirăm, apoi, glasul și era atât de limpede încât ne înfioră, căci toți eram grozav de răgușiți, toți strigasem zile în șir înverșunați, asurzindu-ne unii pe alții, încercând să spunem, încercând să negăm sau să afirmăm și astfel rămăsesem aproape muți ca peștii și nimeni nu mai avea, cu adevărat, glas omenesc. Ne întreba dacă suntem mecanici, dacă nu e nimeni printre noi care să lege lanțul la loc, să-l facă așa cum a fost, să-l repare. Ochii licăreau prietenoși sub sprâncene și apa fierbea în samovar.

„Este minunat să trăiești așa, cu tot ce îți trebuie așezat la îndemână. Pentru că, în felul ăsta, ai pe ce să te sprijini, ai pe ce să-ți întemeiezi viața. Desigur, trebuie să te limitezi la nevoile esențiale și să nu te întinzi mai mult decât ți-e plapuma. În ce mă privește, mă mulțumesc cu puținul care încape în sacul de marină, pentru că îmi place traiul meu netulburat, oarecare, și nu l-aș schimba pentru nimic în lume. Dar când te gândești că atâția alții preferă să se arunce în aventură și caută cu aviditate tot felul de emoții!... Ei acceptă efemerul fără să crâcnească, ba uneori consideră nestatornicia în care și-au petrecut zilele drept o mare realizare.“

Așa își începu mărturisirile bătrânul rățoi, după ce, desfăcând colțurile unei baste, ne oferise fiecăruia câte o bucată de zahăr cubic. Poate că, de fapt, nu erau niște adevărate mărturisiri, pentru că în vorbele lui se ascundeau subtile reproșuri iar judecăți profunde și clare însoțeau nețărâmurita bunătate care i se citea în priviri. Deoarece nu îmi place nici o băutură îndulcită, am păstrat zahărul meu în pumn, nefolosit, și am sorbit din cana de tablă.

Eram destui, așezați pe cioate și pe pietroaie, în jurul hamacului încropit miraculos

din câteva frânghii putrede, deșirate, care păreau că rezistă doar pentru că vorbitorul plutea fără greutate, imponderabil ca un înger, și ascultam cu atenție cuvintele abia rostite, abia respirate, încercând să ne pătrundem de farmecul și de importanța lor. Totuși, în acest răstimp unii adormiseră deja iar alții, plictisiți, căutau să se destindă descifrând texte frivole din gazete vechi și mototolite. Fețele lor nerase exprimau oboseală și nepăsare. Copilul începuse și el să le semene, deși continua să întrebe pe toată lumea, nervos, bătând din picior sau scuturând mânecile largi ale câte unei salopete, dacă nu e nimeni mecanic, dacă nu se pricepe nimeni la biciclete.

„Desigur, când vorbesc despre nestatornicie mă gândesc la cât este de greu să ai în viață un ideal, singurul lucru care îți poate face traiul confortabil. Când vorbesc despre nestatornicie mă gândesc la acei indivizi atât de mulțumiți de ei înșiși, pe care i-am auzit adeseori oftând: *Da' știi că am trăit!* Dar au trăit ei, oare, cu adevărat? Au trecut printr-un lung șir de istorii, amestecate acum fără noimă în memoria lor împuținată și confuză, fără să simtă măcar o clipă bucuria, ușor perversă, a înfrângerilor suferite pe drumul spinos către ținta aleasă. O țintă îndepărtată, poate neclară, situată în afara acestui spațiu atât de familiar, de bine-cunoscut. Îi vei asculta vorbind despre războaie și revoluții, în vârtejul cărora au scos sabia răcnind marșuri și imnuri cu versuri înălțătoare – oh, da, versurile acelea înălțătoare! *Despre ce era vorba?* Și, deodată, eroii noștri se opresc, își pierd șirul, tușesc încurcați, bulbucându-și ochii cu albeață, pentru că nu a mai rămas nimic din gloria de odinioară, ci doar tovărășia unor suferințe de piept sau de rinichi.

Cine poate ști ce îi azvârlise, atunci, în luptă? Mâinile lor uscate ca niște gheare se intind tremurând către flacoanele cu doctoria de doi bani a vreunui spițer, către zeama miraculoasă, panaceul de o inconsistență universală, așa cum ochii lor apoși

îți caută privirea, cerșindu-ți înțelegerea pe care te simți obligat, din politețe, să le-o acorzi pe dată. Dar, dacă n-ai face-o, dacă le-ai întoarce spatele, scârbit și ai refuza înșelăciunea acelor clipe atât de dramatice? Căci, crede-mă, sărmanii muribunzi vor mai înghiți conținutul multor asemenea flacoane!“

Venise, oare, în sfârșit, ora judecății, despre care am auzit adeseori vorbindu-se, cu teamă dar și cu o abia disimulată bucurie? Prin rupturile tricoului, vedeam pieptul descârnat al bătrânului, coastele fragile și împunse de semne neobișnuite, brăzdate de cicatrice, mărturisind bătălii, victorii și înfrângeri fără număr. Și cu toate astea, rănilor lui păreau mai degrabă niște semne din naștere, stigmatate ale suferinței perpetue a seminției omenești, fiind adeseori intersectate de liniile complicate ale unor tatuaje sau ascunse complet de părul încâlcit sălbatic ce îi acoperea torsul. De la o vreme, atenția mi se concentrează atât de mult asupra hieroglifelor înscrise în pielea tăbăcită a vorbitorului încât aproape că nu îl mai auzeam, fascinat de poveștile ce mi se derulau prin fața ochilor, ca pe un ecran. Acolo era scrisă o adevărată istorie, ce nici nu ar putea fi cuprinsă în cuvinte, era o uriașă epopee, încărcată de simboluri și taine, era, de fapt, mesajul pe care cu generozitate îl transmitea omul acela cu aspect de vagabond. De aceea, pătruns de adâncă mea revelație, m-am întrebat: *dacă nu el, cine; dacă nu acum, când?*

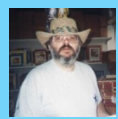
„Observ, însă, că te interesează tatuajul meu. Este celebra actriță Claudette Colbert, un star al anilor treizeci. Doamne, cât era de frumoasă! De la primul film în care am văzut-o – dar ce spun eu, de fapt am sorbit-o din ochi ca pe un miracol, ca pe o undă vrăjită, dătătoare de viață –, am înțeles că existența mea nu mai poate avea sens decât dacă mi-o voi uni cu a ei... Și gândește-te, numai, în ce condiții am vizionat pelicula, care s-a rupt de câteva ori, iscând un vacarm indescriptibil. Am început să visez, să

îmi închipui că suntem și că vom fi mereu împreună. Vârsta mă îndemna la acțiune și m-am gândit adeseori să mă îmbarc pe unul dintre numeroasele vapoare cu destinația America. Erau destui care o făceau, atrași de mirajul lumii noi (neîncăpătoare, totuși, în comparație cu imensul val de iluzii, ce se năștea, impetuos, din sărăcia arogantă a Europei), așa că, în cele din urmă, am pornit și eu în căutarea acelei imposibile iubiri, fără să bănuiesc că oceanul meu nu are țărături ce ar putea fi atinse în această viață. Dar statornicia, încăpățânarea cu care am navigat mereu în aceeași direcție, m-au adus tot mai aproape de sentimentul împlinirii depline a destinului meu, căci am venit pe lume spre a cunoaște dragostea adevărată. Iar Claudette m-a însoțit fără preget, imprimată în carnea și în sufletul meu. Iat-o: un chip zâmbitor, cum se poate vedea, deși viața nu i-a fost mereu fericită. Se spune că a dispărut, neștiută, neînțeleasă, fără ca nimeni să observe această pierdere, ca un grăunte de praf ridicat la ceruri de forfota tragică a lumii. Dar ea continuă să trăiască aici, lângă inima mea. A îmbătrânit, desigur, pielea obrazilor i s-a scofâlcit și s-a acoperit de riduri, însă zâmbetul ei a rămas la fel de viu, la fel de seducător; pentru că ea îmi ascultă și azi bătăile ceasornicului din piept, pentru că moartea nu îi poate despărți niciodată pe cei care se iubesc cu adevărat.

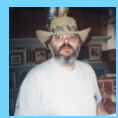
Ce interesant, nu-i așa? M-am comportat față de Claudette cu fidelitatea peliculei de celuloid, captându-i imaginea, lăsându-mă impregnat de tinerețea ei lipsită de griji. I-am oferit un rol în care nu i se cere decât să fie seducătoare. Este, totuși, mult, chiar foarte mult, căci un asemenea rol ar da aripi și celei mai sceptice curtezane.“

Am privit în jur, buimac, căutând să descopăr, în mulțimea de figuri identice, acele chipuri care, oricât de puține ar fi fost, ar fi trebuit să reflecteze uimire, interes față de această stranie povestire. Dar numai bătrânul era iluminat din interior, de

un foc intim ce părea să combine într-o desăvârșită armonie esențele unei juvenile pasiuni cu înțelepciunea deplină a senectuții, pe când toți ceilalți, apatici și placizi ca pietrele, insensibili, imagini multiplicat ale nepăsării, ale prostiei, ale lenei, ale unui nejustificat și fatal abandon, zăceau palizi, încremeniți în poziții chinuite, poate chiar morți, refuzând cu îndărătnicie să respire aerul în care picura glasul său monoton. Poate că trăiam, în sfârșit, pacea la care nici nu îndrăznisem să gândim măcar, pe care ne ferisem să o numim sau să o visăm. Eram din ce în ce mai aproape de sentimentul unei divine eliberări, căruia m-aș fi oferit cu toată ființa mea dacă nu ar fi continuat, inexplicabil, fluxul celor ce încă se mai îndreptau spre catedrală. Poate că, totuși, erau din ce în ce mai puțini iar pașii lor din ce în ce mai ezitanți, dar nu puteam să nu observ cum copilul se repezea, nervos, asupra fiecărui trecător, întrebând cu o voce tot mai ascuțită, vulgară, dacă nu e cineva care să se priceapă la biciclete, dacă nu e nimeni capabil să repare lanțul acela rupt.

„Am devenit prea dramatic, nu-i așa? Amintirile astea stârnesc în mine un fel de patos, câteodată destul de caraghios. Poate că ar fi trebuit, în tinerețe, să mă arunc și eu, lipsit de minte, în vârtej, să demonstrez că nețârmuritul meu ocean nu este decât un lighean cu apă tulbure și puțină, că oricare dintre porturi îmi este accesibil, să mă alătur celorlalți neghiobi care își închipuie că au cucerit lumea. Să las emoțiile subtile ale acestei stranii, platonice iubiri, pe mai târziu, în timp ce m-aș fi mistuit în focul bătăliei, al oricărei, al veșnicei bătălii. Nu am făcut așa, pentru că am știut întotdeauna că nimic nu este mai înălțător decât certitudinea că ai atins de la primul pas capătul, incert pentru ceilalți, al călătoriei și că, în plină furtună, te poți simți împăcat în adâncul tău, căci untdelemnul iubirii acoperă, liniștitor, orice alt sentiment. Bălăngănindu-mă fără preget în hamac, chiar dacă sunt pe creasta celui

mai înfricoșător val, nu am de ce să privesc înapoi, nu am de ce să mă las copleșit de regrete. De ce să strigi și să încerci, în delirul general, să te agăți cu disperare de un pai care apare în răstimpuri de sub ape? E momentul când simți plăcerea adevărată și când înțelegi glasul bătrânului samovar.

Toate îndoielile acestea au trecut de două mii de ani și sunt aici să vă aduc aminte că agitația asta a voastră, deși nu poate fi oprită, are un antidot. Este vorba de un concept, de o abstracțiune. E vorba de dragoste. Sus, singur pe creasta înspumată, gândul ți se îndreaptă, senin, către Claudette și trăiești sentimentul divin și trăiești sentimentul oceanic. Intensitatea clipei nu poate fi egalată de nimic altceva, creierul și inima îți explodează într-o sarabandă de trăiri nebunești iar mai târziu, când te regăsești în același punct, în mijlocul nemărginirii care își domolește, treptat, tălăzuirea, extazul tău sfidează iar forța enormă care, de la facerea lumii își adună în jur apele fără liman.

Iată de ce sunt aici, iată de ce șuieră din nou samovarul. Chiar dacă furtuna s-a domolit, simt încă în nări aerul amar și sărat, aud clipocitul înspumateilor creste. Urmează uraganul, da! Da, înspumatele creste, cum am mai spus! Aș repeta la nesfârșit aceste două cuvinte, care, deși dau culoare vieții atâtor nefericiți, pălesc în fața numelui unei femei precum Claudette. Dragostea te face să fii arrogant, te face să plutești peste abisuri. Altfel, pe ce ai putea să te sprijini cu adevărat? Nu trebuie să ai la îndemână centura de salvare, căci salvarea nu are forme ce ar putea fi recunoscute, ci, în tihnă, să sorbi o înghițitură din ceaiul calduț și sălciiu... să iubești..., iată, acest suprem confort nu poate fi înțeles chiar de oricine.“

Mi se părea că privesc cerul, cupola lui boltită, prin uriașa lentilă a unui noian de ape. Șuierul samovarului mă ducea cu gândul la un vapor care dispăre dincolo de orizont, deasupra noastră, sus, pe suprafața învolburată, în timp ce aici, în străfunduri,

în liniștea perfectă a abisului, unde imperceptibile aruncau pe chipurile noastre verzui lumini stranii, acvatice, desenînd contururile unor fețe împietrite, fețe de înecați. Am încercat să mă scutur de insuportabila viziune și, crezînd că printre sutele de figuri o întrezăresc pe a copilului, încă vie, nealterată de presiune, de iod, de săruri și de acizi, am întins în direcția lui mâna în care păstrasem bucățița de zahăr dar nimeni nu s-a mișcat, nimeni nu a răspuns gestului meu prietenesc. Bicicleta zăcea, nu prea departe, fără spițe, iar pe ghidonul ei ruginit se ridicau plante a căror lentă șerpuire îmi spunea că este vorba de alge, de o vegetație marină. Dispăruseră fără urmă cei hotărâți, cei încruntați, cei aprigi, pe care copilul încercase să-i oprească, trăgându-i de pulpană, iar bucățița de zahăr se transformase într-o mică grămăjoară cleioasă în podul palmei.

Am încercat să-mi amintesc cuvintele copilului dar n-am reușit să bolborosesc decât atât: Așteaptă! Omul ăsta este aici! Celui ce îi este sete îi va da să bea fără plată. Cel care va birui va moșteni aceste lucruri. Dar cât despre fricoși, necredincioși, urâcioși, desfrânați și toți mincinoșii, partea lor este în iadul care arde cu foc și cu pucioasă.

YESTERDAY

Își amintește patru nume: John Lennon, Paul McCartney, George Harrison și Ringo Star. Yesterday. Și clipocitul apei de la baie. Apoi, numai Yesterday. Și cum se înfășoară în halatul umed și se așează pe marginea căzii. Își amintește căldura insuportabilă din dormitorul lor, deși este abia ora șapte și patruzeci de minute, dimineața. Aburii aromați ai cafelei. Doctorul desface, cu mâini tremurătoare, un pachet de țigări. Țigările se împrăstie pe măsuță, câteva se rostogolesc pe dușumea, CÂTEVA NU SE MAI ROSTOGOLESC DELOC. Pocnetele, neobișnuite la ora asta, ale tobei de eșapament. Ochii mari, întunecând încercănați oglinda, ai ei, ai Alexandrei, buzele ei subțiri, halatul descheiat neglijent. Doctorul deschide portiera și strigă, vocea lui se sparge în cioburi străvezii:

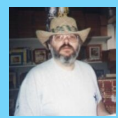
– Să nu iasă, este un ger cumplit!

Alexandra nu îi răspunde. Clatină din cap, așezată pe marginea căzii. Scutură țigarea pe mozaic, între picioarele ușor desfăcute.

– Să mă chemi, dacă își revine! Să mă chemi. Dacă își revine. Sămăchemidacăîșirevine, se aude, răgușit, doctorul și vocea lui se lipește de geamurile înghețate, persistă, grea, de nerecunoscut, ea însăși o amintire a unei alte lumi.

Alexandra se ridică de pe marginea căzii, se apropie de chiuvetă și vomită îndelung, fără efort. Melodia care nu se mai termină se numește Yesterday și s-ar părea că iar este totul în ordine și că măruntaiele ei au redevenit transparente. Ca ale unui crevet. Ea, Alexandra, poate din nou pluti, prin aerul vâcos, până în dormitorul lor, unde el își pipăie (sau își va pipăi) cu degete înfrigurate, nebune, bandajul care îi acoperă ochii.

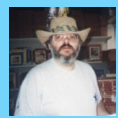
– Nu cred că o să facă o nouă criză, dar să nu iasă, se aude glasul doctorului

departe, în singurătatea unui drum pustiu, de parcă nici nu e, de parcă nici n-ar fi fost. Oricum, Alexandrei nu-i pasă. Alexandrei nu-i pasă de nimic, atâta timp cât mai poate pluti prin aerul vâscos, câteodată albastru, câteodată verzui, din odăi. Câtă vreme bandajul îi acoperă lui ochii și îl împiedică să vadă toate acele lucruri oribile pe care furtunile le răscolesc din adâncuri și le aruncă pe țărmul lagunei, printre stânci.

Pe țărmul lagunei, dar nu prea departe, unde odinioară, poate yesterday, Herbus, luptătorul cu plasa și securea, și-a pierdut viața. Nu a avut ca spectatori mai mult de douăzeci de gură-cască, vizitatorii obișnuiți ai arenelor, oameni pe care nu-i pot opri nici muștele și nici vecinătatea lipicioasă și urât mirositoare a cerșetorilor. Înainte de a primi măcar o singură lovitură dată cu latul sabiei, una dintre acele lovituri în urma cărora victima poartă înscris adânc în carne cuvântul, ce poate fi citit doar cu ajutorul unei tăvi de alamă lustruită, Herbus reușise să-și încurce de două ori adversarul în plasa de oțel și chiar să-l izbească peste gură cu sandaia, astfel încât acela fusese singurul sânge al după-amiezii, sângele din buza crăpată a oribilului Amphitreon. Dar, când ridică securea, gladiatorul simți cum mâna îi amortăște și, în clipa următoare, se prăbuși mort. Câțiva catadicsiră să strige: aruncați-l în groapa cu lei! din prostie, din plictiseală sau numai pentru a ridiculiza starea precară a bietelor animale epuizate de dezinteres, numai pentru a râde de acele simboluri ale coloniei, atât de nepotrivite jalnicei comunități devastate de atacurile furibunde ale insectelor, de lepră și de prostituție, de grandomanie și de carnea fazanilor intoxicați cu aur – păsări greoaie și moi, ciugulind podoabele cadavrelor părăsite în stradă.

În fața etajerei cu cochilii de melci, Alexandra își amintește buzele lui crăpate și mângâie buzele lor dure, neiertătoare, în spatele cărora se desfășoară SPIRALA. Atingând cu buricele degetelor desenele complicate, încrustate în sideful rece, Alexan-

dra duce la ureche pâlnia uriașă și valurile o împrășcă furioase. În plete i se încurcă alge și fire minuscule de nisip. Pleoapele ei sunt sărate acum și halatul îi încurcă mișcărilor. Apa îi siroiește pe gât și o învăluie.

Mai zărește, pentru o clipă, pânzele triunghiulare ale corăbiilor ancorate la țărml pe care, târându-l pe Herbus, lăsașeră o dără adâncă.

Între pulpele lui încă umede se formează o pastă roșietică, o spumă în care înoată mici gâze: furnici, ploșnițe de apă și rădăști, împreună cu ouăle lor transparente. Brațele în urma capului pleșuv. Torsul puternic, arămiu. Părul încâlcit de pe abdomen, jos-de-tot-ca-o-perie din fire negre, roșii și argintii. Picioarele ridicate, prinse la glezne în lanțuri. Frânghiile trecute pe după umeri. Gâfâială. Sete. Păsări țipând. Păsări privind obraznic cu un singur ochi. Chii-ri, chii-ri. Și sufletul. O ceață joasă, rară, agățată în crengile tufelor de cătină, rupându-se-refăcându-se-amestecându-se. Spatele ros de pietricele. Și, deodată, cadavrul ejaculează triumfător în spuma roșietică și toate gâzele, viermuitoare creaturi cu structuri dintre cele mai simple, paralizează și mor, se albesc de parcă ar fi arse de un acid.

(băiatule strigă maică-sa haide nu mai plânge ea are mâinile roșii de sângele berbecului care tocmai a fost sacrificat când ai să fii bărbat în toată legea ai să-mi spui eu nu am plâns niciodată și ai să te scarpini în barbă cu ciudă dar să știi de la mine că tot neamul lui taică-tău plângeți așa din te miri ce precis că ai visat ceva urât și se șterge pe mâini într-o pânză de in pânza o apără de privirea iscoditoare și ușor înfricoșată el are pe față câteva dungi de la așternutul mototolit unde am pus vasul cu ficatul și inima să îți frig câteva bucățele proaspete uite astea au fost bărbăția lui nu-i așa că miros urât nu-i așa că miros urât **nu-i așa că miros urât** nu mamă am visat că eram pe un câmp și de-jur-împrejur numai flori cu aromă apăsătoare cred că

erau gladiole dintr-odată a început să plouă cu o zeamă lăptoasă iar florile se răuceau și se sfărâmau se pulverizau se atomizau cenușă în zadar încercam să o șterg de acolo să îmi pun picioarele pe spinare nu mai puteam să mă mișc pentru că la cea mai mică mișcare la cel mai nesemnificativ gest eu însumi aș fi deveni pulbere atomi invizibili totul este spune mama totul este din cauză că n-are cine să repare pologul ăla și iar au intrat nesuferitele de insecte du-te acum să te scalzi dar ai grijă să nu mai râzi când înoți pe sub apă și te gădilă algele viermișorii și crabii)

Dar cine ești tu, Alexandra, a cui ești tu? Și ea zâmbește, arătându-și dinții albi, strălucitori, dinții ei de felină flămândă, eu nu sunt a nimănui, și trece din cameră în cameră lăsând în urma ei mirosul de catran al țărurilor îndepărtate și mirosul catargelor de care a fost legată și care au putrezit în abis iar gleznele ei încă mai poartă, destrămate, rămășițe de saulă, lanțuri, curele împletite, la capătul cărora sclipesc mari catarama de argint. Acestea foșnesc în nisipuri, când trece ea spre sufrageria-salon, cu ochii închiși și mâna întinsă, atrasă ca de un magnet de butonul aparatului de radio. Yesterday.

Pentru că veștile proastre zboară mai iute decât vântul, fie purtate din gură în gură de neisprăviți, târgoveți, slujnice și pescuitori de perle, fie duse de zei, Guvernatorul știa deja tot ce se întâmplase în arenă, așa că nu păru deloc surprins. Hai, cărați-vă de aici! le spuse el curierilor. Pentru o astfel de veste nu pot plăti decât într-un singur fel, nu vă pot oferi decât cuvenitele treizeci de bice... Dar bieții de ei o și rupseseră la fugă, împiedicându-se în țoalele lungi și flendurite, sărind peste șobolanii letargici de pe treptele de marmură și peste tot felul de resturi putride.

Et turbat, dobitocul, murmură unul dintre curieri și șoapta zboară, odată cu briza, spre marginea vestică a lumii antice.

Acesta este cel care, în goana lui, depășește nenumărate obstacole, mișcătoare sau fixe: vite și cai răpciugoși, clopote, coifuri, vase de piatră, arome, cântece barbare, lumini în ochii injectați, spaimă și clinchetul gologanilor, alcool, fructul putred al iubirii pe bani, nesăbuintă, leșin și retorică, anotimpuri, leșuri și ziduri, sfială... Și totuși se oprește să privească unghiurile albe ale unor femei adormite, dezgolite pe jumătate, ale căror guri întredeschise lasă la vedere dinții ca boabele de chihlimbar și limbile roz, parfumate, fiind urmărit în tot acest timp de strania imagine a Guvernatorului. Nasul drept, cu nările răscolite, buzele, ale căror comisuri sunt răsucite în sus, urechile lipite de țeastă și părul roșu, cârlionțat, deasupra unei frunți rase, pentru a părea mai înaltă, alcătuiesc un ansamblu plăcut, atrăgător. În schimb, trupul său este atât de schimonosit, încât provoacă oroare, silă și anomalii magnetice, deoarece carnea îi este verzuie, fosforescentă și puțină deasupra oaselor contorsionate în cele mai ciudate chipuri, diferite de la o zi la alta, și bătăturile aspre și cornoase cresc unele din altele în structuri geometrice pe picioare și abdomen și se încalcă aberant, asemenea rizomilor de stuf, asemenea plaurilor din bălțile puturoase, subțioară și pe organele bărbăției.

E semnul apropiatei morți, mai sigur decât febra rândunelelor în zbor sau decât teama de foc a embrionilor de iguană.

Așa sunt eu! își spune, de îndată ce rămâne singur Guvernatorul. Formă chinuită de un rău interior, spaimă incurabilă a materiei în fața propriei sale deveniri. O greată de tiparele clasice, o melancolie a oaselor otrăvite cu propria lor simetrie, roase de perfecțiune și repetiție. Și tot eu sunt angoasa provocată de neștiut, de dimensiunile bănuite dincolo de bariera conturului.

(Poate mirarea de a avea un astfel de trup îl îndemnase pe Guvernator să îl cheme, să îl momască cu bani grei, cu daruri și onoruri, pe artistul acela orb care, pentru a

decupa din marmură forma cuvenită, trebuia să-și pipăie modelul, să îl miroasă și să îl guste, să se frece de el, să îl zgârie, să îl lovească, să îl înjure și, în clipele de paroxism, să îi soarbă umorile. După ce artistul îl înconjurase cu brațețe și își lipise urechea de pieptul, de pântecul și, apoi, de genunchii Guvernatorului, îi spusese, fără să își poată ascunde mila: Știu cât de degradant este, dragul meu, și pentru tine și pentru mine, și mai știu și că este împotriva legilor, dar va trebui să-mi aduci un trup frumos, de gladiator, și eu pe acela îl voi immortaliza, punând pe umerii săi capul tău august.)

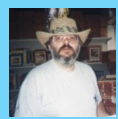
– Cum te simți? îl întrebă Alexandra și el o privește cu bandajul lui nefiresc de alb, o privește direct în ochi și îi răspunde, de foarte departe, că niciodată nu s-a simțit mai prost.

– Uite, doctorul o să-ți facă o injecție și ai să poți dormi, iubitele.

– Nu, nu vreau să adorm. Am să visez din nou cioburi, cioburi travesând universul, dar e mai bine să nu știți cât de cumplit este să visezi cioburi. Spune-mi, doctore, nu-i așa că piatra nu sângerează? Dalta nu rănește, dalta mângâie, încălzește piatra, o transformă și îi dă viață. Dar dacă lovești un om cu o daltă? Atunci, frumusețea omului va fi știrbită și va fi mânjită cu sânge. Te cuprinde un fior. Pe om nu trebuie să îl lovești cu dalta. Și nici nu trebuie să îi introduci în vena umflată acul acela lung, strălucitor, căci frumusețea omului va fi știrbită!...

Dar asta nu contează acum, când Alexandra a ajuns, în sfârșit, la butonul aparatului de radio. Deși a trăit întotdeauna lângă mare, ea nu a văzut niciodată valuri atât de verzi, de înalte, de transparente. Trebuie să facă un efort colosal ca să nu înghită apă, să se mențină la suprafață. Și să răsucescă butonul. Dar melodia, în loc să înceteze, se aude din ce în ce mai tare. Yesterday.

El îi roagă să facă liniște, să înceteze de a mai produce toate acele sunete, plescăi-

turi, scâncete și scrâșnete care nu au câtuși de puțin de a face cu un mod de exprimare civilizată a nemulțumirii și recunoaște, fără nici o emoție, că ordonase, înainte de luptă, să i se toarne gladiatorului în cupa din care beau sportivii de ispravă (o cupă din argint și email) câteva picături de atropină, licoare scumpă, obținută din puținele frunze ale laurilor piperniciți de pe coastă, dar asta numai pentru a-i dilata venele, pentru a-i domoli încrâncenarea și a-i accentua fluiditatea sângelui. Ori, iată, voința zeilor a făcut ca mușchiul inimii să se contracte peste măsură, rupând firul vieții.

Plecați la casele voastre! le spune el.

La femeile și la copiii voștri să plecați și, până când vi se va pregăti cina, meditați asupra morții, această izbăvire de orgolii, de boli, de iubire sau trădare, de foame și de poftă nerușinate, de dragoste de arginți, de nebunie și de iluzii.

Deci, hai să vedem, spune unul dintre senatori, ce înseamnă, de fapt, toate aceste fapte dezgustătoare, grețoase. Ele ne spionează, din noroiul în care privirea noastră demnă nu se poate coborâ, și profită de greșelile noastre. Nu îi vedeți cum le lucesc ochii și cum duc pumnul la gură, să își ascundă rânjetul demonic, atunci când noi ne clătinăm, beți, sau aflându-ne numai sub povara tot mai grea a istoriei? Ce ne-ar mai trage ei un picior în cur, ce ne-ar mai tăvăli însemnele puterii prin rigolele puturoase! Să îmi spuneți dacă greșesc, dar eu îi iubesc nespus. Viața ar fi tristă de tot fără dâșii, fără amenințările lor, chiar dacă nu mi-ar plăcea (sau, da?), bună-oară, să-l văd pe Guvernator mulgându-și singur oile, cu mâinile rănite de lovituri și cu obrazul împrôscat de căcărează. Am impresia că ei ne par nouă râme și noi le părem lor omizi...

*Dar iată ce doream să vă spun, mai erau doar câteva măslinile (și știți cât de mult îmi plac mie măslinile), iar ticălosul ăla și le-a băgat pe toate între fălci, nici nu mai poate să respire! Săriți careva să îi scoateți sâmburii din gâtlej și apoi **faceți ceea ce***

se cuvine să fie făcut.

Deoarece și-a uitat ochelarii pentru distanță,ăștia fiind cei pentru citit, doctorul se întoarce și urcă, ezitând, cele câteva trepte de la intrare. Se oprește în fața ușii doar un moment, doar atât, surprins de volumul foarte mare la care Alexandra ascultă o melodie veche, poate a formației THE BEATLES, apoi apasă pe clanță. Îl izbește în față briza amară a mării. Pășește peste dâra lăsată de trupul lui Herbus. Nisipul îi intră în pantofi și doctorul are o senzație neplăcută: se simte prea îmbrăcat. Unde dracul și-a pus ochelarii, OARE SUB ACESTE DUNE GĂLBUI? Crainicul anunță la aparat moartea lui John Lennon, împușcat în fața locuinței sale, în timp ce Alexandra plutește, prin aerul vâscos, dinspre dormitor spre sufrageria – salon.

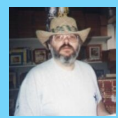

TURTĂ DULCE

Povestea asta începe cu zborul fără noimă al albatroșilor. Senzația de mișcare este extraordinar de puternică, valurile se izbesc de țarm, se aude grohăitul remorche-
relor. Încremenit în galbenul hârtiei fotografice, chipul nu are contur, pare (dintr-o greșeală de focalizare sau din cauza degradării substratului fotografiei) absorbit în planul secund al cadrului, în timp ce în prim-plan se detașează cu violență mâna în care bătrânul ține o inimă de turtă dulce, cu inscripția URTĂ DULCE, deoarece litera T a fost deja mâncată. Ochii bătrânului, clari, rupti de restul imaginii, orbi, par a exprima o recunoștință fără margini. Iar alături, pe aceeași pagină a albumului, același, cu sălbăcia unei alte însingurări, mai pregnantă, își ițește de sub caschetă capul rotund ca un măr a cărui dulceață zâmbitoare o rod viermii ochilor mici și negri, de data asta insuportabil de vii. Între cele două portrete, omul călărește o mârțoagă străvezie și apatică și rostește grav, marțial, în clipa când animalul tresare, brutalizat de lumina flăcării de magneziu, *nu te speria calule*. Printre buzele întredeschise, sclipesc carni-vori, independenți, dinții unei cruzimi abia reținute, făcând astfel să strălucească, în adâncurile fundalului sepiea, galoanele paradei militare. NU TE SPERIA CALULE.

Dar de ce să se sperie, de propriii săi pași înfundați în cenușa, în nisipul, în pulbera fără ecou și fără amintiri, selenară și blondă? Să se sperie de vocea ofițerului, seacă și copilărească deopotrivă, de calcarul și sângele din vocea lui? Fulgerul, falsh-ul care mătură, care egalizează detaliile acestui tablou, încercându-le într-un albastru insuportabil, aproape alb, într-un albastru neverosimil, dureros de alb, imperfect, nu poate atinge retina, nervii optici îngropați în spatele globilor oculari immobili și opaci, cu ajutorul cărora calul pipăie aerul rece. El își întinde capul descărnat, tigva de sticlă,

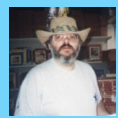

și atinge obrazul ofițerului, îi atinge umerii, apoi gâtul. Buzele lui fierbinți, cu perirari, suflă peste el un descântec de ierburi, îmbătător, mincinos și fantastic.

(Dimineața, plutonul se va scufunda în bocancii înghețați, părăsind în vis neveste și ibovnice iluzorii, abandonându-le ca pe niște indicibile umbre în cenușiul așternuturilor; va urina și va tuși în spatele barăcii, va epola din țevile solzoase ale unor irosite bărbății, aliniat în singurătate, în febră, ca înaintea unui atac decisiv. Ațele lungi și slinoase ale lenjeriilor, nervi eliberați de orice durere, vor plezni în gol, departe de cărnurile vinete. Dedesubt – zgârietura vestoanelor, gheara realității de ieri, de mâine, de totdeauna, în strânsoarea scrâșnită a centiroanelor. De jur-împrejur, țara asta fără provincii dar nu și fără armată își va undui întinderile sfărâmicioase, arse de o colosală și veșnică sete, însângărându-le privirile plate și dârze, identice, priviri de caporali și de sergenți, în timp ce el, ofițerul, va zâmbi neliniștitor, va glumi cu grosolanie, totul continuând să fie în puterea lui reținută: o covârșitoare primejdie).

O amăgire: în bidonul de tablă de la sold, un clipocit afund și tainic, iar în deșănțatele adâncuri, în hulpavele, lacomele abisuri ale identității cazone, în nerușinatele burți ale buzunarelor mantăii, unde încolțesc palide câteva grăunțe, pleava lor meschină și otrăvită răvășește aerul steril cu o inutilă uimire, la capătul căreia calul ingenunchează fără umilință: sfânta libertate a dobitoacelor de a rămâne veșnic pure.

Între cele două portrete, neabătut, ofițerul își călărește mârțoaga și doar rareori cei doi ies din timpul grețos, mângă și fiere, ronțăind. *Nu te speria calule*, spune ofițerul, după care adună cu palma de pe buzele animalului tărăța și spuma gălbuie, acceptarea blajină, trădarea (sarea pământului). Deasupra, la capătul drumului, ca întotdeauna, albe, plictisite, sătule, păsările necuviinciosului Baudelaire sugerează mișcarea neîntreruptă, în timp ce, pe nesimțite, ofițerul se scufundă în agonia de-

lirantă a nopților, fără să-i pese nici cât negru sub unghie că încalcă el însuși toate ordinele pe care le-a transmis la baracă încă de când hotărâse, într-o după-amiază sau în fiecare după-amiază, parada militară.

(Cu toate acestea, sergenții și caporalii lui îmbătrâniți prematur se vor preface mai departe că nu îl văd, căutând zăpada puțină spulberată de vânt, jucându-se, râgâind fericiți, lovindu-se în piepturile descărnate cu bulgări mici, noroioși, și deodată atențiune, să trăiți, să trăim, că dacă ninge o să trăim cu toții. Drepti! De ce, mă? De ce, adică, are nevoie armata să ningă, dobitocule?)

Și, când animalul tresare, brutalizat de lumina flăcării de magneziu, NU TE SPERIA CALULE. În urma lor, drepte, corecte, uniforme plutonului, soldații de plumb, fantoșe, disciplina ideală a trupurilor rigide defilând prin fața tribunei pustii în pas de marș, cu săbiile trase din teacă, lipite de fețele albe de încordare, de frunțile albe, încă, de somn, nedumerite de realitatea incontestabilă a nebuliei și brutalității acestui ciudat ofițer și de straniul trap al diafanei sale mârțoage, o dată și încă o dată, la nesfârșit, până când totul se va împotmoli. De sus, mari, ușori, vor coborî primii fulgi, apoi, din ce în ce mai deși, vor îngropa plutonul într-o lumină confuză, albă, de magneziu, pierzându-l.

Nu te speria calule, spune bărbatul din fotografie, răspunzând fornăitului neliniștit al animalului, iar calul, aplecându-și gâtul, atingându-i cu buzele fața înfierbântată, îl cercetează stăruiitor, îl pipăie cu răsuflarea lui cu miros de ierburi, trage cu dinții lui galbeni și mari de clapele buzunarelor mantăii, în timp ce scurte și violente frisoane îi zguduie trupul incredibil de slab. Inert, întunecat, întuneric suspendat sub foșnetul unei zăpezi îndepărtate, omul păstrează pentru sine, ascunsă, scânteia de magneziu care uniformizează detaliile, până când, în cele din urmă, *pentru o-nor la stân-ga,*

pentru o-nor la dreap-ta, animalul se va lăsa în genunchi, se va culca pe o parte și se va stinge de o mută și tandră desperare.

(Și, până să se dumirească ei, de fapt continuând să plutească în starea lor prelungită, de falsă euforie, în care ofițerul le va părea un ce nelămurit, proiecție deformată din visele lor de țărani amânați, sergenții și caporalii se vor trezi aruncați de ordinele lui scurte în cenușa, în nisipul, în pulberea fără ecou, ca într-o eternitate moartă și densă, înjurând benign, de cer și de lumină și de sfinți inexistenți, într-o joacă de oameni mari și liberi, ignorând parcă dinadins scrâșnetul orgoliului sfărâmat, semnele dinților pe buza însângerată de încordare, bucurându-se, tăvălindu-se fericiți, înfundându-se tot mai mult, tot mai adânc, izbindu-și cu afișată neglijență țevile subțiri ale armelor, fragile ca niște lujeri de crini, pierzându-și chipiele și centurile, zdrențuindu-și uniformele cafenii, șoptind măscări, amenințări vesele și tulburi, ca niște porci ordinari și nesimțitori).

Și, deodată, povestea asta se termină undeva pe țărmul mării, într-un punct, de altfel, previzibil. Bătrânul ronțăie o inimă de turtă dulce, pe care scrie URTĂ DULCE, deoarece litera T a fost deja mâncată, în timp ce în ochii săi orbi se poate citi o recunoștință fără margini. Acest sentiment bizar, nejustificat prin nimic dar manifest și inconfundabil, face ca omul însuși să pară un cal, poate același, tropăind aiurea către o nouă proiecție, către o nouă imagine deocamdată nelămurită, mânat de voința unei creaturi blânde dar ferme, căreia, desigur, nu i se poate decât supune. Senzația este de viu, de mișcare, și asta pentru că obiectivul aparatului de fotografiat a surprins, pe cerul plumburiu, rotindu-se albe, plictisite, sătule, păsările necuviinciosului Baudelaire.

Gabriel Bădică

n. la 31 octombrie 1956, în Iași

studii: Institutul Politehnic, Galați (1976–1980) și *Open University, Open Business School*, Milton Keynes, UK (1993–1999)

inginer; scriitor (prozator, poet, dramaturg)

publicații în presa literară (articole, povestiri, versuri): *Acum, Dreptatea, Flacăra, Suplimentul de Marți* al *Observatorului de Constanța, Tomis, Tribuna* și *Gazogen* (Franța)

1987 debut literar în revista *Tomis* (cu povestirea *Pictura naivă*)

publicații în volume:

1995 *In-A-Gadda-Da-Vida sau Povestea Valizei din Piele de Crocodil* (teatru), în **Piese noi '95** (antologie), UNITEXT, București 1995 (în selecția finală pentru cea mai bună piesă românească a anului la concursul UNITER, 1995)

1997 **Hector și târfa** (povestiri), CODECS, București 1997

2000 *Ultimul labrador* (teatru), în **Antologia pieselor prezentate în secțiunea spectacole lectură**, NEMIRA & CO 2000 [în română și franceză] (în selecția finală a concursului UNITER, 1994 și „spectacol lectură“ la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, 2000)

2002 **Aberația X** (roman), ASALT [*archives équivalences*] 2002

alte publicații:

Cursa de șoareci (roman)

[capitole publicate în biblioteca ASALT și la www.inorog.seanet.ro]

La marinarul cu pipă (volum de versuri pentru adulți)

[selecții publicate în revista *Tomis*]

Singurătate (piesă de teatru)

etc.

premii literare: nominalizare la concursul *Nemira* de proză scurtă (1996); premiul de debut (proză) al revistei *Tomis* (1997) pentru volumul **Hector și târfa** etc.

Cuprins

DEDICAȚIE	5
CEAȚA	13
APROPIAȚI DAR SINGURI PRECUM PIETRELE UNUI ZID...	20
BALADA LUI ARMANDO	28
HAPPY END	38
BORIS KARLOFF, OCTOGENARUL	44
BOLERO	50
ÎNGERUL ÎN GARĂ	59
CĂPITANE, IARTĂ-MĂ CĂ L-AM MÂNCAT PE HENDERSON	64
LAITMOTIV	72
CONVERSAȚIA	79
LEMNUL	93
DUMNEZEU, VRĂBIILE ȘI CÂTEVA PISICI – fabulă în șapte tablouri	99
Primul tablou	99
Al doilea	100
Al treilea	101
Al patrulea	101
Al cincilea	102

Al șaselea	103
Al șaptelea	104
HECTOR ȘI TÂRFA	105
GABRIEL	113
MEDALIA DE BRONZ PENTRU ÎNTÂIETATE	122
PICTURĂ NAIVĂ	129
RECVIEM	136
ÎN CURÂND VOM FI DIN NOU ÎMPREUNĂ	142
CURĂȚENIA DE PRIMĂVARĂ	153
NATURĂ MOARTĂ CU PIERSICĂ	162
SAMOVARUL	171
YESTERDAY	179
TURTĂ DULCE	187

Gabriel Bădică **191**